

หนังสือคำประกันอิเล็กทรอนิกส์กับภาระในการอ้างสิทธิของธนาคารพาณิชย์

นางสาวสรชนก ยินดีฉัตร

เอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2565

หัวข้อเอกัตศึกษา หนังสือคำประกันอิเล็กทรอนิกส์กับการะในการอ้างสิทธิของ
ธนาคารพาณิชย์

โดย นางสาวสรชนก ยินดีฉัตร

รหัสประจำตัว 648 02485 34

หลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมวดวิชา กฎหมายธุรกิจทั่วไป

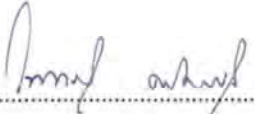
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัชพล จิตติรัตน์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์

ปีการศึกษา 2565

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้เอกัตศึกษาฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ

ลงชื่อ..........อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัชพล จิตติรัตน์)

ลงชื่อ..........อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์)

บทคัดย่อ

การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุภาครัฐได้มีการกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการจัดทำหนังสือค้ำประกัน โดยผู้ประกวดราคาหรือผู้ชนะการประมูลจะต้องนำหนังสือค้ำประกันมายื่นต่อหน่วยงานรัฐตามข้อสัญญาเพื่อนำมาเป็นหลักประกันผลงาน โดยหนังสือค้ำประกันจะต้องออกโดยธนาคารและให้ธนาคารเป็นผู้ค้ำประกันผลงาน ซึ่งสามารถยื่นได้ทั้งหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์และหนังสือค้ำประกันในรูปแบบกระดาษ ภาครัฐโดยกรมบัญชีกลางจึงได้มีการนำเทคโนโลยีบล็อกเชนเข้ามาใช้ในการดำเนินงานของระบบจัดซื้อจัดจ้างพัสดุภาครัฐ โดยจัดให้มีการทำหลักประกันทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบบล็อกเชน เพื่อให้การทำธุรกรรมสามารถทำได้สะดวกรวดเร็ว ลดการจัดเก็บเอกสาร สร้างความน่าเชื่อถือให้กับหนังสือค้ำประกัน มีความโปร่งใส และมีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น อย่างไรก็ตามการออกหนังสือค้ำประกันในรูปแบบกระดาษมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ซับซ้อนและใช้เวลานาน อีกทั้งมีความเสี่ยงในการทุจริตทั้งปลอมแปลงเอกสารและลายมือชื่อ รวมถึงมีโอกาสเกิดความผิดพลาดได้ง่ายกว่าหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ ที่ผ่านมาธนาคารได้มีการนำข้ออ้างต่างๆ ในการปฏิเสธที่จะชำระหนี้ในฐานะผู้ค้ำประกันให้กับเจ้าหนี้ โดยมีการนำข้ออ้างว่าหนังสือค้ำประกันเป็นเอกสารปลอม หรือเจ้าหนี้ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขสัญญาค้ำประกัน การที่ลูกหนี้มีการปลอมแปลงเอกสารหนังสือค้ำประกัน หรือกรณีที่เจ้าหนี้คืนหนังสือค้ำประกันด้วยความเข้าใจผิดในขณะที่หนี้ประธานยังไม่สิ้นสุด ซึ่งธนาคารมักใช้เหตุผลว่าธนาคารได้รับหนังสือค้ำประกันคืนมาอย่างสุจริตและเมื่อธนาคารได้รับหนังสือค้ำประกันธนาคารสามารถยกเลิกภาระผูกพันได้ตามธรรมเนียมปฏิบัติของธนาคาร ทั้งนี้เมื่อเกิดข้อพิพาทและได้มีการนำสืบพบว่าส่วนใหญ่เป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของธนาคารเอง ธนาคารยังคงมีภาระผูกพันในฐานะผู้ค้ำประกันและยังคงต้องชำระหนี้แทนลูกหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามสัญญาค้ำประกัน

ดังนั้นหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์จะสามารถเข้ามาช่วยลดภาระในการอ้างสิทธิที่จะปฏิเสธการชำระหนี้แทนลูกหนี้ รวมถึงยังสามารถลดปัญหาข้อพิพาทและการพิสูจน์เอกสารได้เนื่องจากการออกหนังสือค้ำประกันผ่านระบบบล็อกเชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องเป็นผู้ตรวจสอบและอนุมัติธุรกรรมนั้นก่อนข้อมูลจึงจะถูกบันทึกลงบนระบบบล็อกเชน ทำให้โอกาสในการทุจริตหรือปลอมแปลงเอกสารทำได้ยากและยังเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของทุกฝ่าย

กิตติกรรมประกาศ

เอกัตศึกษาระดับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จากความช่วยเหลือของผู้เกี่ยวข้องหลายๆ ท่าน โดยเฉพาะอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ (พิเศษ) ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ ที่เสียสละเวลาในการชี้แนะแนวทาง ให้คำแนะนำเกี่ยวกับประเด็นปัญหาต่างๆ ที่ควรศึกษาวิจัยเพิ่มเติม ประเด็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังคอยช่วยเหลือให้ความรู้และให้กำลังใจกับผู้เขียนตลอดมา รวมถึงอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัชพล จิตติรัตน์ ที่ช่วยแนะนำแนวทางและความเห็นเพื่อให้เอกัตศึกษานี้มีเนื้อหาที่ครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอขอบพระคุณบิดามารดาที่คอยสนับสนุนและเป็นกำลังใจที่สำคัญให้กับผู้เขียนเสมอมา ขอขอบคุณน้องแจ่มที่คอยเป็นที่ปรึกษาและเป็นกำลังใจที่ดีในการทำเอกัตศึกษาตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสมบูรณ์ ขอขอบคุณพี่กอบเกียรติที่แนะนำและให้คำปรึกษาในการเลือกหัวข้อเอกัตศึกษานี้ รวมถึงพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ และกลุ่มหมู่บ้านเพนกวินที่คอยให้คำปรึกษา สนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ โดยเฉพาะน้องมินและอ้อที่คอยช่วยเหลือ ให้กำลังใจทั้งเรื่องการเรียนรู้และหัวข้อเอกัตศึกษากับผู้เขียนตลอดมา

สุดท้ายนี้ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกัตศึกษาระดับนี้จะเป็นประโยชน์ให้แก่ผู้ที่สนใจไม่มากนักน้อยและหากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนขออภัยมา ณ ที่นี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ	ค-ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 สมมติฐานของการศึกษา.....	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.4 ขอบเขตการศึกษา.....	4
1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	4
บทที่ 2 หลักการ วิธีการปฏิบัติและขั้นตอนในการดำเนินการออกหนังสือค้ำประกันรูปแบบกระดาษและหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ของธนาคารพาณิชย์.....	
2.1 หลักการและแนวปฏิบัติในการพิจารณาสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์และการออกหนังสือค้ำประกัน.....	7
2.1.1 หลักทั่วไปเกี่ยวกับการพิจารณาสินเชื่อค้ำประกันของธนาคารพาณิชย์.....	8
2.1.2 ความสำคัญของหนังสือค้ำประกันและประเภทของหนังสือค้ำประกันที่ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ออก.....	8
2.1.3 นิติสัมพันธ์ระหว่างธนาคารพาณิชย์และลูกหนี้ในการออกหนังสือค้ำประกัน.....	10
2.2 เปรียบเทียบการออกหนังสือค้ำประกันรูปแบบกระดาษและหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์.....	11
2.2.1 การออกหนังสือค้ำประกันรูปแบบกระดาษ.....	11
2.2.2 การออกหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์.....	14

2.2.2.1 การทำงานของระบบบล็อกเชน.....	14
2.2.2.2 ความสำคัญและการบังคับใช้หนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์..15	
2.2.2.3 การออกหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์บนระบบบล็อกเชน...19	
2.3 สถานะทางกฎหมายของผู้ค้ำประกัน.....	19
2.4 ลักษณะของสัญญาจัดซื้อจัดจ้างอันเป็นมูลหนี้ประธานที่ลูกหนี้ทำกับคู่สัญญาฝ่ายเจ้าหนี้ ซึ่งต้องมีการออกหนังสือค้ำประกันของธนาคารพาณิชย์.....	20
2.5 การก่อให้เกิดและผลผูกพันทางกฎหมายของหนังสือค้ำประกันที่ออกโดย ธนาคารพาณิชย์.....	21
บทที่ 3 บทบัญญัติของกฎหมายที่นำมาใช้บังคับกับหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ที่ออกโดย ธนาคารพาณิชย์.....	22
3.1 นิติสัมพันธ์ระหว่างลูกหนี้กับธนาคารพาณิชย์ในฐานะผู้ค้ำประกัน.....	22
3.1.1 การยื่นคำขอให้ธนาคารพาณิชย์ออกหนังสือค้ำประกัน.....	23
3.1.2 การพิจารณาคำขอของธนาคารพาณิชย์.....	24
3.1.3 การวางหลักประกันตามคำขอให้ธนาคารพาณิชย์ออกหนังสือค้ำประกัน...24	
3.2 ความผูกพันของธนาคารพาณิชย์ในฐานะเป็นผู้ออกหนังสือค้ำประกันให้กับเจ้าหนี้ โดยผลจากกฎหมายและโดยผลของข้อสัญญา.....	25
3.2.1 กรณีไม่มีข้อตกลงให้ธนาคารพาณิชย์ผู้ค้ำประกันรับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้.....	25
3.2.2 กรณีมีข้อตกลงให้ธนาคารพาณิชย์ผู้ค้ำประกันรับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้.....	26
3.3 สิทธิและหน้าที่ของเจ้าหนี้ที่รับหนังสือค้ำประกันของธนาคารพาณิชย์ไว้เป็น หลักประกัน.....	27
3.3.1 สิทธิและหน้าที่ของเจ้าหนี้ที่พึงมีต่อลูกหนี้.....	28
3.3.2 สิทธิและหน้าที่ของเจ้าหนี้ที่พึงมีต่อธนาคารพาณิชย์ผู้ออก หนังสือค้ำประกัน.....	28
3.4 สิทธิและหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์ผู้ออกหนังสือค้ำประกัน.....	29

3.4.1 สิทธิและหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์ผู้ออกหนังสือค้ำประกัน ที่พึงมีต่อลูกหนี้.....	29
3.4.2 สิทธิและหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์ผู้ออกหนังสือค้ำประกัน ที่พึงมีต่อเจ้าหนี้.....	30
3.5 การบังคับตามผลของหนังสือค้ำประกันที่ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ออก.....	31
3.6 หลักกฎหมายที่นำมาใช้บังคับเพิ่มเติมเกี่ยวกับการออก หนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์.....	31
3.6.1 หลักพื้นฐานเกี่ยวกับการค้ำประกันในรูปแบบกระดาษที่บัญญัติใน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะค้ำประกันก็คงมีผลบังคับกับ การค้ำประกันรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์.....	32
3.6.2 หลักความเท่าเทียมกันระหว่างคู่สัญญาตามแนวคิดของการทำ ธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์.....	33
3.6.3 การทำหลักฐานการค้ำประกันภายใต้พระราชบัญญัติ ธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544.....	33
3.6.4 ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์.....	34
3.6.5 การอ้างและการพิสูจน์หลักฐานในการทำธุรกรรมการค้ำประกัน อิเล็กทรอนิกส์.....	36
3.6.6 ความน่าเชื่อถือของการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์.....	37
บทที่ 4 กฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวกับการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐาน.....	39
4.1 กฎหมายแม่แบบที่เกี่ยวกับการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐาน.....	39
4.1.1 กฎหมายแม่แบบว่าด้วยการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ 1996 (UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce 1996).....	40
4.1.1.1 หลักการทางกฎหมายที่สำคัญของกฎหมายแม่แบบ.....	40
4.1.1.2 หลักเกณฑ์และผลทางกฎหมายของกฎหมายแม่แบบในการรับฟังข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐาน.....	41

4.1.2 กฎหมายแม่แบบว่าด้วยพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ 2002 (Draft Model Law on Electronic Evidence 2002).....	43
4.1.2.1 หลักกฎหมายที่เกี่ยวกับการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เป็นพยานหลักฐาน.....	44
4.1.3 กฎหมายแม่แบบว่าด้วยลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ 2001 (Model Law on Electronic Signatures 2001).....	46
4.2 หลักกฎหมายการรับฟังพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศสิงคโปร์.....	47
บทที่ 5 วิเคราะห์ปัญหาและประโยชน์ที่ได้รับจากการออกหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์กับการ การอ้างสิทธิของธนาคารพาณิชย์	50
5.1 หลักเกณฑ์การรับฟังพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายไทยเปรียบเทียบกับกับ กฎหมายต่างประเทศ.....	50
5.2 ปัญหาการนำพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการพิสูจน์และ นำสืบพยานเมื่อเกิดข้อพิพาท.....	51
5.3 ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิเสธความรับผิดชอบของธนาคารพาณิชย์ ในฐานะผู้ออกหนังสือค้ำประกัน.....	53
5.4 การออกหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ทำให้เกิดความมีประสิทธิภาพ ในการทำธุรกรรม.....	57
บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	59
6.1 บทสรุป.....	59
6.2 ข้อเสนอแนะ	63
บรรณานุกรม	

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันธนาคารได้มีการนำเทคโนโลยีบล็อกเชนเข้ามาใช้ในการทำธุรกรรมมากขึ้น เช่น ธุรกรรม การโอนเงิน ธุรกรรมการค้าระหว่างประเทศ รวมถึงธุรกรรมกรออกหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ในระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรมและเป็นการสร้างมาตรฐานความ น่าเชื่อถือให้กับธุรกรรมทางการเงิน เทคโนโลยีมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการอำนวยความสะดวกในการทำ ธุรกรรม ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน สร้างความน่าเชื่อถือให้กับธุรกรรม เกิดความโปร่งใส อีกทั้งทำให้เกิด ประสิทธิภาพในการทำงาน¹ ส่งผลให้เกิดความคล่องตัวในการทำธุรกรรมของภาคธุรกิจทั้งยังส่งผลดีต่อ ระบบเศรษฐกิจ เทคโนโลยีบล็อกเชนเป็นเทคโนโลยีที่มีการเก็บข้อมูลแบบกระจายศูนย์ การทำธุรกรรม ผ่านระบบมีความปลอดภัย ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือเพราะเมื่อทำธุรกรรมลงไปบนระบบบล็อกเชนแล้วจะ ไม่สามารถแก้ไขข้อมูล เปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลนั้นได้ อีกทั้งทุกครั้งที่ในการทำธุรกรรมต้องมีการ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายก่อนจึงสามารถทำธุรกรรมได้

การออกหนังสือค้ำประกันผ่านธนาคารถือว่ามีสำคัญอย่างยิ่งต่อภาคธุรกิจ เนื่องจากเป็น การรองรับธุรกรรมทางการค้าและธุรกรรมระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ทั้งนี้กระบวนการการออกหนังสือค้ำ ประกันมีขั้นตอนในการดำเนินการที่ซับซ้อน ใช้เวลานานและใช้เอกสารประกอบจำนวนมาก ที่ผ่านมา หนังสือค้ำประกันในรูปแบบกระดาษมีความเสี่ยงในการทุจริตและการปลอมแปลงเอกสารได้ง่าย²

¹ สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม [ออนไลน์], 8 มกราคม 2564. แหล่งที่มา:

https://onde.go.th/view/1/Digital_Development_for_National_Economic_and_Social_Development/EN-US

² ทรงชัย เงินหมื่น, บริการหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ (e-LG) บนระบบ Blockchain : โอกาส ความท้าทาย และการปรับตัวของภาคธุรกิจไปกับการพัฒนานวัตกรรมการเงินใหม่ๆ [ออนไลน์], 28 สิงหาคม 2565. แหล่งที่มา:

https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/articles/Pages/Article_17Apr2022-2.aspx

ปัจจุบันธนาคารมีการให้บริการออกหนังสือค้ำประกันสองรูปแบบ คือ การออกหนังสือค้ำประกันในรูปแบบกระดาษและการออกหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบบล็อกเชน โดยหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ที่ธนาคารดำเนินการจะเป็นการออกหนังสือค้ำประกันในระบบบล็อกเชนจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ โดยหน่วยงานภาครัฐในฐานะเจ้าหนี้ได้มีการกำหนดให้ลูกหนึ่นำหนังสือค้ำประกันของธนาคารมาใช้เป็นหลักประกันค้ำประกันสัญญา เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับเจ้าหนี้ว่าหากลูกหนี้ผิดนัดชำระเจ้าหนี้สามารถให้ธนาคารจะเข้ามาชำระหนี้แทนลูกหนี้ได้

หนังสือค้ำประกันในรูปแบบกระดาษมีความเสี่ยงในเรื่องของการปลอมแปลงเอกสารมากกว่า การออกหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งสามฝ่าย ได้แก่ ผู้รับผลประโยชน์ ลูกหนี้ และธนาคารมีโอกาสที่จะกระทำการทุจริตได้ทั้งสิ้น เมื่อธนาคารได้ออกหนังสือค้ำประกันไปแล้ว จะไม่ได้มีการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารนั้นอีก และลูกหนี้เป็นผู้ที่นำหนังสือค้ำประกันดังกล่าวไปมอบให้แก่เจ้าหนี้ ดังนั้นการพิสูจน์เอกสารจะเกิดขึ้นเมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระและเจ้าหนี้ได้นำหนังสือค้ำประกันดังกล่าวยื่นต่อธนาคารเพื่อให้มีการชำระหนี้แทนลูกหนี้ ธนาคารจึงจะทำการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารก่อนชำระหนี้ให้เจ้าหนี้ การที่ลูกหนี้เป็นผู้นำหนังสือค้ำประกันมอบให้กับเจ้าหนี้ระหว่างนั้นลูกหนี้อาจทำการแก้ไข เปลี่ยนแปลงข้อความในหนังสือค้ำประกัน หรือลูกหนี้อาจมีการฉ้อฉลกับเจ้าหนี้เพื่อขอคืนหนังสือค้ำประกัน หรือธนาคารได้ทำการทุจริตปลอมแปลงหนังสือค้ำประกันขึ้น อย่างไรก็ตามมีหลายกรณีที่เจ้าหนี้เรียกให้ธนาคารชำระหนี้แทนลูกหนี้เมื่อเกิดการผิดนัด ธนาคารกลับมีข้อโต้แย้งหรือข้ออ้าง ในการปฏิเสธหรือบ่ายเบี่ยงที่จะไม่ชำระหนี้ตามหนังสือค้ำประกัน โดยจากการศึกษาพบว่าเมื่อเกิดการฟ้องร้องต่อศาลและพิสูจน์พยานหลักฐานพบว่า ส่วนหนึ่งเป็นความบกพร่อง ความประมาทเลินเล่อ หรือการทุจริตภายในของธนาคาร ซึ่งธนาคารยังคงต้องรับผิดชอบแทนลูกหนี้ในฐานะผู้ค้ำประกัน ซึ่งการดำเนินการผ่านกระบวนการศาลจะต้องใช้เวลามากกว่าศาลจะมีคำพิพากษาตัดสิน เพราะจะต้องมีการนำสืบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อมาใช้ประกอบการตัดสิน ทำให้เกิดความเสียหายและกระทบต่อความเชื่อมั่นในการทำธุรกิจ

ดังนั้นหากมีการนำเทคโนโลยีบล็อกเชนเข้ามาใช้ในการออกหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ จะเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือ ความปลอดภัย ความสะดวกรวดเร็วให้กับเอกสาร อีกทั้งเป็นการลดภาระ

ในการพิสูจน์พยานหลักฐานได้ เพราะการทำธุรกรรมผ่านระบบบล็อกเชนผู้เกี่ยวข้องทุกคนจะเห็นข้อมูลชุดเดียวกันและข้อมูลไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ สามารถลดภาระในการจัดเก็บเอกสาร เกิดความมีประสิทธิภาพในการทำธุรกรรม ซึ่งส่งผลดีต่อภาคธุรกิจเพราะช่วยอำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรม และเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย

1.2 สมมติฐานของการศึกษา

การออกหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบบล็อกเชนสร้างความน่าเชื่อถือในการทำธุรกรรม ทำให้ช่วยลดภาระในการอ้างสิทธิเพื่อปฏิเสธการชำระหนี้แทนลูกหนี้ของธนาคารพาณิชย์และเป็นการเพิ่มเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกรรม

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาความสำคัญและลักษณะของหนังสือค้ำประกัน หลักเกณฑ์ในการขอสินเชื่อค้ำประกันของธนาคารพาณิชย์
- 2) เพื่อศึกษาหลักการ วิธีการและขั้นตอนในการออกหนังสือค้ำประกันของธนาคารพาณิชย์ ทั้งการออกแบบหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบบล็อกเชนและการออกในรูปแบบกระดาษ
- 3) เพื่อศึกษาหลักกฎหมายและแนวทางการปฏิบัติของธนาคารพาณิชย์เมื่อมีการเรียกให้ธนาคารพาณิชย์ชำระหนี้แทนลูกหนี้ในฐานะผู้ค้ำประกัน
- 4) เพื่อวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการออกหนังสือค้ำประกันเมื่อธนาคารพาณิชย์ปฏิเสธการชำระหนี้แทนลูกหนี้
- 5) เพื่อหาแนวทางในการใช้การออกหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการออกหนังสือค้ำประกันเมื่อธนาคารพาณิชย์ปฏิเสธการชำระหนี้แทนลูกหนี้

1.4 ขอบเขตการศึกษา

เอกัตศึกษานี้ศึกษาถึงความสำคัญ ลักษณะของหนังสือคำประกัน หน้าที่ของผู้ค้ำประกัน และสิทธิของเจ้าหนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หลักเกณฑ์ของธนาคารพาณิชย์ในการออกหนังสือคำประกันในรูปแบบกระดาษและหนังสือคำประกันอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบบล็อกเชน เพื่อวิเคราะห์ปัญหาเมื่อเจ้าหนี้มีการเรียกให้ธนาคารพาณิชย์ในฐานะผู้ค้ำประกันชำระแทนลูกหนี้เมื่อเกิดการผิดนัดชำระหรือไม่ปฏิบัติตามสัญญา โดยศึกษาเฉพาะกรณีการออกหนังสือคำประกันภายใต้สัญญาจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ รวมถึงศึกษาการบังคับใช้และผลผูกพันของหนังสือคำประกันอิเล็กทรอนิกส์ภายใต้พระราชบัญญัติธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 และหลักเกณฑ์ในการนำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ใช้เป็นพยานหลักฐานของประเทศสิงคโปร์

1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเป็นการศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากหนังสืองานวิจัย วิทยานิพนธ์ คำพิพากษา บทความที่เกี่ยวข้องจากอินเทอร์เน็ตทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รวมถึงเอกสารภายในของธนาคารพาณิชย์

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

- 1) เพื่อเข้าใจถึงความสำคัญและลักษณะของหนังสือคำประกัน หลักเกณฑ์ในการขอสินเชื่อค้ำประกันของธนาคารพาณิชย์
- 2) เพื่อเข้าใจหลักทางกฎหมายและแนวทางการปฏิบัติของธนาคารพาณิชย์เมื่อมีการเรียกให้ธนาคารพาณิชย์ชำระหนี้แทนลูกหนี้ในฐานะผู้ค้ำประกัน

- 3) เพื่อเข้าใจหลักทางกฎหมายและแนวทางการปฏิบัติของธนาคารพาณิชย์เมื่อมีการเรียกให้ธนาคารพาณิชย์ชำระหนี้แทนลูกหนี้ในฐานะผู้ค้ำประกัน
- 4) เพื่อให้ทราบถึงถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการออกหนังสือค้ำประกันเมื่อธนาคารพาณิชย์ปฏิเสธการชำระหนี้แทนลูกหนี้
- 5) เพื่อทราบแนวทางของการออกหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการออกหนังสือค้ำประกันเมื่อธนาคารพาณิชย์ปฏิเสธการชำระหนี้แทนลูกหนี้

บทที่ 2

หลักการ วิธีการปฏิบัติและขั้นตอนในการดำเนินการออกหนังสือค้ำประกันรูปแบบกระดาษและอิเล็กทรอนิกส์ของธนาคารพาณิชย์

นอกจากการศึกษาเกี่ยวกับหลักการทั่วไป วิธีปฏิบัติและขั้นตอนในการออกหนังสือค้ำประกัน และนิติสัมพันธ์ระหว่างธนาคารพาณิชย์และลูกหนี้แล้ว ก็จะต้องทราบถึงความแตกต่างของการออกหนังสือค้ำประกันในรูปแบบกระดาษและหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงการทำงานของระบบบล็อกเชน เพื่อทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติของการออกหนังสือค้ำประกัน

2.1 หลักการและแนวปฏิบัติในการพิจารณาสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์และการออกหนังสือค้ำประกัน

สินเชื่อเป็นกลไกที่สำคัญในระบบเศรษฐกิจเนื่องจากเป็นตัวขับเคลื่อนที่ทำให้เศรษฐกิจมีการเจริญเติบโต ธนาคารซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการรวบรวมเงินฝากจากประชาชนและนำเงินดังกล่าวมาลงทุนหรือนำมาปล่อยเป็นสินเชื่อเงินกู้ให้กับภาคธุรกิจและภาครัฐที่ต้องการสภาพคล่องทางการเงินให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินกู้ได้ ทำให้ส่งผลดีทั้งต่อภาคธุรกิจและเศรษฐกิจโดยรวมของทั้งประเทศ อีกทั้งธนาคารจะได้รับผลประโยชน์จากดอกเบี้ยเงินกู้¹ การให้สินเชื่อของธนาคารจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทยและพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 มาตรา 4 ได้กำหนดค่านิยมของการให้สินเชื่อไว้ว่า “การให้กู้ยืมเงิน หรือซื้อ ชื้อลด รับช่วงซื้อลดตัวเงิน เป็นเจ้าหนี้เนื่องจากได้จ่ายเงินเพื่อประโยชน์ของผู้เคຍค้ำ หรือเป็นเจ้าหนี้เนื่องจากได้จ่ายเงินตามภาระผูกพันตามเล็ดเตอร์ออฟเครดิตหรือภาระผูกพันอื่น” จากค่านิยม การให้สินเชื่อไม่ใช่เพียงแต่การให้เงินกู้อย่างเดียวแต่ครอบคลุมถึงการให้สินเชื่อค้ำประกัน ซึ่งลักษณะของสินเชื่อค้ำประกันจะเป็นการก่อหนี้ที่ไม่แน่นอน (Contingent Liability) เนื่องจากการค้ำประกันเป็นหนี้ที่มีเงื่อนไขบังคับก่อนซึ่งอาจจะเกิดขึ้น

¹ เสาวลักษณ์ แผลวลา, “ประสิทธิภาพการให้บริการในงานสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่,” (การค้นคว้าแบบอิสระ หลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2558), หน้า 9-12.

หรือไม่ก็ได้² ซึ่งธนาคารก็จะได้รับประโยชน์จากค่าธรรมเนียมในการออกหนังสือค้ำประกันซึ่งเป็นอีกแหล่งรายได้ที่สำคัญ³

2.1.1 หลักทั่วไปเกี่ยวกับการพิจารณาสินเชื่อค้ำประกันของธนาคารพาณิชย์

การอนุมัติสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์มีการพิจารณาตามหลักเกณฑ์ภายในและประเมินคุณภาพของผู้ขอสินเชื่อเพื่อประเมินความเสี่ยงรวมถึงโอกาสที่จะได้รับเงินต้นและดอกเบี้ยคืน โดยพิจารณาจากงบการเงิน ผลประกอบการในอดีตและหลักพื้นฐานการวิเคราะห์สินเชื่อ คือ นโยบาย 6 C's โดยจะมีการวิเคราะห์ คุณสมบัติผู้ขอสินเชื่อ (Character) ที่จะต้องมีความน่าเชื่อถือทางด้านอาชีพ ความประพฤติของผู้ขอสินเชื่อและลักษณะนิสัยทางการเงิน ความสามารถในการชำระหนี้ (Capacity) โดยเป็นการวิเคราะห์ฐานะทางการเงินของผู้ขอสินเชื่อทั้งทรัพย์สินและหนี้สิน เพื่อทราบถึงความสามารถในการชำระหนี้ ดังนั้นหากผู้ขอสินเชื่อเป็นบุคคลธรรมดาจะพิจารณาจากรายได้ แต่ในกรณีที่ผู้ขอสินเชื่อเป็นนิติบุคคลจะต้องพิจารณาจากงบการเงินในอดีตและการประเมินรายได้ในอนาคต เงินทุน (Capital) จะเป็นการพิจารณาจากเงินทุนของของธุรกิจ มูลค่าของทรัพย์สินและหนี้สิน โดยจะมีการคำนวณหาอัตราส่วนของหนี้สินต่อสินทรัพย์ทั้งหมด หลักประกัน (Collateral) ธนาคารจะมีการเรียกหลักประกันเพื่อป้องกันความเสี่ยงในการใช้สินเชื่อ หากลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ธนาคารก็จะบังคับหลักประกัน สินทรัพย์ส่วนใหญ่ที่ธนาคารนำมาใช้เป็นหลักประกัน เช่น ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง พันธบัตร หรือบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ สภาพทางเศรษฐกิจ (Condition) ธนาคารจะต้องพิจารณาถึงปัจจัยภายนอกที่อาจส่งผลกระทบต่อธุรกิจของผู้ขอสินเชื่อ เช่น สภาพเศรษฐกิจ การเมือง หรือนโยบายรัฐบาล และประการสุดท้าย ประเทศที่ติดต่อด้วย (Country) ในกรณีที่ผู้ขอสินเชื่อทำธุรกิจที่เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ จำเป็นต้องมีการพิจารณาถึงปัจจัยภายนอกของประเทศคู่ค้าด้วย⁴

² พรชัย วิวัฒน์ภทกุล, หลักกฎหมายแพ่งว่าด้วยการให้บริการธนาคาร, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอนคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2564), หน้า 77.

³ สมาคมสถาบันการศึกษาการธนาคารและการเงินไทย, คู่มือการเงินการธนาคารสำหรับนักการธนาคารไทย (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอราวัณการพิมพ์, 2546), หน้า 149.

⁴ กฤษฎา สังขมณี, การจัดการสินเชื่อ Credit Management, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: ธนัชากรพิมพ์, 2549), หน้า 83-86.

นอกจากนั้นเพื่อเป็นการป้องกันความเสี่ยงจากการผิดนัดชำระของลูกหนี้ ธนาคารจะมีการเรียกหลักประกันค้ำประกันวงเงินสินเชื่อเพื่อเป็นการลดและป้องกันความเสียหายหากลูกหนี้ผิดนัดชำระ เนื่องจากแหล่งเงินทุนสำคัญที่ธนาคารนำมาใช้ในการปล่อยวงเงินสินเชื่อให้แก่ลูกหนี้มาจากเงินฝากของประชาชน ดังนั้นเมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระ ธนาคารในฐานะเจ้าหนี้มีสิทธิที่จะบังคับหลักประกันเพื่อนำไปขายทอดตลาดหรือบังคับให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้แทนลูกหนี้ ดังนั้นหลักประกันที่นำมาใช้จึงต้องคำนวณหามูลค่าได้ สามารถรักษามูลค่าไว้ได้ตลอดอายุสัญญา เปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่ายและมีความสามารถในการยึดหรือเพิกถอนสิทธิได้⁵

2.1.2 ความสำคัญของหนังสือค้ำประกันและประเภทของหนังสือค้ำประกันที่ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ออก

หนังสือค้ำประกันถือได้ว่ามีความสำคัญต่อภาคธุรกิจเป็นอย่างมาก เนื่องจากในการทำธุรกิจต้องอาศัยความน่าเชื่อถือในการทำธุรกรรมและธุรกรรมบางประเภทจำเป็นต้องใช้หนังสือค้ำประกันจากธนาคาร เช่น การประมูลเพื่อเข้าทำสัญญากับภาครัฐ การทำการค้าระหว่างประเทศ เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงจากการทำผิดเงื่อนไขสัญญา การไม่ได้รับมอบสินค้า หรือความไม่ไว้วางใจกันของคู่สัญญา จึงได้มีการกำหนดให้มีการจัดทำหนังสือค้ำประกันขึ้น เพื่อลดความเสี่ยงดังกล่าวที่อาจจะเกิดขึ้นได้ อีกทั้งเป็นการสร้างความเชื่อถือในการทำธุรกรรม ธนาคารซึ่งเป็นสถาบันการเงินที่มีความน่าเชื่อถือจึงเข้ามาเป็นตัวกลางในการรับประกันความเสี่ยงและมีหน้าที่ชดใช้แทนลูกหนี้หากมีการทำผิดเงื่อนไขสัญญา⁶ การที่

⁵ ปัญงพัฒน์ประสิทธิ์เดชสกุล,ดร. พิมพนารา หิรัญกลี และ ชุตติภา คลังจตุรเวทย์, Krungsri Research, บทบาทของหลักประกันในการขอสินเชื่อในภาคการธนาคารยุคใหม่ [ออนไลน์], 27 สิงหาคม 2565. หน้า 1-6 แหล่งที่มา: <https://www.krungsri.com/th/research/research-intelligence/ri-collateral-2021#:~:text=%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%81%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%A1%E0%B8%B5%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%AA%E0%B8%B3%E0%B8%84%E0%B8%B1%E0%B8%8D%E0%B9%83%E0%B8%99,%E0%B8%9C%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B9%80%E0%B8%8A%E0%B8%B7%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B9%82%E0%B8%A2%E0%B8%87%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87>

⁶ เสาวภา เหล่าพลประทีป, “ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายกับหนังสือค้ำประกันที่ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ออก” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชากฎหมายการเงินและภาษีอากร คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา, 2558), หน้า 9-10.

ธนาคารจะออกหนังสือค้ำประกันได้จะต้องมีหนี้ระหว่างเจ้าหนี้กับลูกหนี้ก่อน หรือที่เรียกว่า “หนี้ประธาน” ซึ่งสัญญาค้ำประกันจะเป็น “สัญญาอุปรณ์” โดยหนี้้นั้นอาจเป็นหนี้ที่เกิดขึ้นแล้วหรือหนี้ในอนาคตก็ได้ อีกประการสำคัญคือ หนังสือค้ำประกันเป็นเพียงสัญญาอุปรณ์ ดังนั้นความสมบูรณ์ของสัญญาอุปรณ์จึงขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของสัญญาประธาน⁷ โดยธนาคารจะออกหนังสือค้ำประกันตามเอกสารคำขอของลูกหนี้และธนาคารไม่มีสิทธิที่จะเพิกถอนหนังสือค้ำประกัน หากพิสูจน์ได้ว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นจากการผิดนัดชำระหรือไม่ชำระหนี้ของลูกหนี้ ธนาคารมีหน้าที่ชำระค่าเสียหายให้กับเจ้าหนี้หรือผู้รับผลประโยชน์ตามที่ระบุไว้ในสัญญาค้ำประกัน⁸

ประเภทของหนังสือค้ำประกันที่ธนาคารเป็นผู้ออกที่เกี่ยวกับการทำสัญญาที่ก่อนั้นประธานกับภาครัฐ

1) หนังสือค้ำประกันการใช้สาธารณูปโภค (Utility Guarantee) จะเป็นการขอใช้ไฟฟ้ากับการไฟฟ้านครหลวงหรือการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เพื่อทำให้เกิดความมั่นใจว่าหากผู้ขอไม่ชำระค่าไฟฟ้าหรืออุปรณ์เกิดความเสียหาย จะสามารถเรียกร้องค่าเสียหายดังกล่าวต่อธนาคารพาณิชย์ตามหนังสือค้ำประกันได้

2) หนังสือค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา (Performance Bond) เป็นการออกเพื่อรับประกันผลงานหรือการปฏิบัติตามตามสัญญาประธาน หรือเป็นการค้ำประกันหนี้ในอนาคตเพื่อเป็นการบรรเทาความเสี่ยงเมื่อไม่มีการปฏิบัติตามสัญญา ซึ่งจะมีการกำหนดมูลค่าของสัญญาค้ำประกันไว้ในสัดส่วนร้อยละห้าหรือสิบของมูลค่าสัญญา⁹

3) หนังสือค้ำประกันหลักประกันซองหรือการประกวดราคา (Bid Bond) เป็นหลักประกันที่ผู้เสนอราคายื่นต่อเจ้าของโครงการเพื่อเป็นหลักประกันในการเสนอราคา โดยอาจจะมีการกำหนดมูลค่าของ

⁷ อานนท์ ศรีบุญโรจน์, กฎหมายประกันว่าด้วยบุคคลและทรัพย์สิน ค้ำประกัน จำนอง จำนำ, พิมพ์ครั้งที่ 8 (กรุงเทพมหานคร: วิทยุชน, 2565), หน้า 29.

⁸ Trade Finance Global, The Basic Concepts of a Guarantee, [ออนไลน์], 14 ตุลาคม 2565. แหล่งที่มา:

<https://www.tradefinanceglobal.com/guarantees/the-basic-concepts-of-a-guarantee/>

⁹ ผกาภค สวงราชกูร์, “ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการออกหนังสือค้ำประกันของธนาคารพาณิชย์เพื่อประกันหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ต่างประเทศ”

(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชากฎหมายการเงินและภาษีอากร คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา, 2559), หน้า 33.

หลักประกันเป็นร้อยละห้าหรือร้อยละสิบ เพื่อให้เป็นหลักประกันว่าผู้ที่จะดำเนินการประกวดราคาจะเข้ามาทำสัญญากับเจ้าของโครงการและเริ่มดำเนินงานตามสัญญา¹⁰

4) หนังสือค้ำประกันการรับเงินล่วงหน้า (Advance Payment Bond) เป็นการค้ำประกันการรับเงินล่วงหน้าเมื่อผู้รับจ้างมีการขอเบิกเงินล่วงหน้าก่อนและเป็นหลักประกันว่าผู้รับจ้างจะชำระเงินคืนตามกำหนดเงื่อนไขสัญญา¹¹ โดยมูลค่าของหลักประกันจะอยู่ที่ร้อยละสิบถึงยี่สิบของวงเงินตามสัญญาประธานและจะมีการกำหนดให้ชำระคืนเป็นงวดๆ¹²

5) หนังสือค้ำประกันเงินประกันผลงาน (Retention Bond) เป็นเงินที่ผู้ว่าจ้างหักจากผู้รับจ้างเพื่อเป็นการประกันผลงาน ซึ่งจะเป็นหลักประกันว่าถ้าหากมีความเสียหายเกิดขึ้นหรือไม่มีการกระทำตามสัญญา ผู้ว่าจ้างสามารถนำเงินที่หักจากผู้รับจ้างมาชดเชยความเสียหายที่ตนเองได้รับได้¹³

2.1.3 นิติสัมพันธ์ระหว่างธนาคารพาณิชย์และลูกหนี้ในการออกหนังสือค้ำประกัน

นิติสัมพันธ์ระหว่างธนาคารในฐานะผู้ค้ำประกันและลูกหนี้เกิดขึ้นเมื่อลูกหนี้แสดงเจตนาทำคำขอให้ออกหนังสือค้ำประกันต่อธนาคารและมีการตอบรับคำขอนั้น กล่าวคือ ลูกหนี้ได้มีการทำคำเสนอและคำเสนอได้รับการตอบสนอง จึงเกิดผลผูกพันเป็นสัญญาและเกิดหนี้ที่ผูกพันต่อกันทั้งสองฝ่ายที่จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขสัญญา¹⁴ เป็นสัญญาที่ก่อความผูกพันระหว่างลูกหนี้ผู้ขอให้ธนาคารออกหนังสือค้ำประกันนี้ประธานที่ตนก่อกับเจ้าหนี้ หากธนาคารเสียหายเพราะการเข้าค้ำประกันลูกหนี้นี้ย่อมต้องรับผิดชอบต่อธนาคารตามหลักเรื่องนี้ ต่อมาเมื่อธนาคารได้ออกหนังสือค้ำประกันตามคำขอของลูกหนี้ ธนาคารย่อมอยู่ในฐานะผู้ค้ำประกัน ทั้งนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 680 บัญญัติว่า “อันว่าค้ำประกันนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลภายนอกคนหนึ่งเรียกว่าผู้ค้ำประกัน ผูกพันตนต่อเจ้าหนี้คนหนึ่งเพื่อ

¹⁰ สันติ เจริญพรพัฒนา, หลักประกันประเภทต่างๆ ในงานก่อสร้าง [ออนไลน์], 30 ตุลาคม 2565. แหล่งที่มา:

<https://cve414.files.wordpress.com/2015/04/cve414-bonding.pdf>

¹¹ สันติ เจริญพรพัฒนา, หลักประกันประเภทต่างๆ ในงานก่อสร้าง.

¹² ผกามาศ สวงราษฎร์, *อ้าวแล้ว เชิงอรรถที่ 9*, น.33.

¹³ สันติ เจริญพรพัฒนา, หลักประกันประเภทต่างๆ ในงานก่อสร้าง.

¹⁴ ศนันท์กร โสทธิพันธ์, คำอธิบายนิติกรรม-สัญญา, พิมพ์ครั้งที่ 24 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2564), หน้า 344.

ชำระหนี้ในเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้” ดังนั้นสัญญาค้ำประกันจึงต้องเป็นสัญญาที่ทำโดยบุคคลภายนอกที่เข้ามาผูกพันตนว่าจะชำระหนี้แทนลูกหนี้หากลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ ซึ่งไม่ได้มีส่วนได้เสียในหนี้ระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้

2.2 เปรียบเทียบการออกหนังสือค้ำประกันรูปแบบกระดาษและหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์

ปัจจุบันธนาคารพาณิชย์มีบริการในการออกหนังสือค้ำประกันทั้งในรูปแบบของกระดาษและรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบบล็อกเชน ซึ่งในการออกหนังสือค้ำประกันทั้งสองแบบลูกค้ำจะต้องนำส่งคำขอออกหนังสือค้ำประกันและเอกสารประกอบที่เกี่ยวข้องกับสัญญาให้แก่ธนาคารเพื่อการตรวจสอบและพิจารณาในการทำธุรกรรม

2.2.1 การออกหนังสือค้ำประกันรูปแบบกระดาษ

ผู้ออกหนังสือค้ำประกันต้องกรอกข้อมูลในแบบฟอร์มมาตรฐานของธนาคารและส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องให้แก่ธนาคาร จากนั้นธนาคารก็จะทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของเอกสารคำขอออกหนังสือค้ำประกันและเอกสารที่ได้มีการนำส่ง รวมถึงความถูกต้องของวงเงินสินเชื่อ ซึ่งจะต้องเป็นไปตามระเบียบของธนาคาร หากถูกต้องตามเงื่อนไขก็จะดำเนินการออกหนังสือค้ำประกันให้แก่ลูกค้ำ โดยทั่วไปจะมีระยะเวลาการดำเนินงานอยู่ที่ 5-7 วันทำการ ซึ่งลูกค้ำจะต้องเข้ามารับเอกสารหนังสือค้ำประกันตัวจริงกับธนาคาร อย่างไรก็ตามหากเอกสารไม่ถูกต้องและจะต้องทำการแก้ไขหรือมีการเรียกเอกสารเพิ่มเติมก็จะส่งผลให้การออกหนังสือค้ำประกันล่าช้าไปจากเดิม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อทำให้เกิดความเสียหายแก่ลูกค้ำได้ อีกทั้งขั้นตอนในการออกหนังสือค้ำประกันค่อนข้างมีความซับซ้อนและมีขั้นตอนการดำเนินงานหลายขั้นตอน เนื่องจากการทำงานในแต่ละขั้นตอนไม่สามารถทำในระบบได้ทุกขั้นตอน ทำให้เกิดความล่าช้าและมีโอกาสเกิดความผิดพลาดขึ้นได้ ดังนั้นในทุกขั้นตอนธนาคารจึงต้องทำการตรวจสอบอย่างละเอียดเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดที่จะเป็นการกระทบต่อความน่าเชื่อถือของเอกสารรวมถึงชื่อเสียง

ของธนาคารเอง อย่างไรก็ตามแม้จะมีการตรวจสอบและปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างเคร่งครัด การออกหนังสือค้ำประกันในรูปแบบกระดาษก็มีความเสี่ยงในเรื่องของการปลอมแปลงเอกสาร ความไม่โปร่งใส รวมถึงธนาคารและเจ้าหนี้จำเป็นต้องเก็บรักษาเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ทำให้มีต้นทุนในการทำธุรกรรมสูง และมีโอกาสที่เอกสารจะสูญหาย¹⁵ ในกรณีของการต่ออายุหนังสือค้ำประกันหรือต้องการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขค้ำประกัน ขั้นตอนในการดำเนินการก็เหมือนกับการขอออกหนังสือค้ำประกัน โดยจะต้องยื่นเอกสารคำขอออกหนังสือค้ำประกันโดยระบุว่าเป็นการต่ออายุหนังสือค้ำประกันหรือเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขหนังสือค้ำประกันพร้อมกับแนบเอกสารประกอบที่เกี่ยวข้องกับสัญญา เพียงแต่ขั้นตอนในการการดำเนินงานภายในของธนาคารจะไม่ได้มีขั้นตอนที่ซับซ้อนและใช้เวลานานเหมือนกับการออกหนังสือค้ำประกันฉบับใหม่

หลังจากหนังสือค้ำประกันครบตามกำหนดอายุสัญญาค้ำประกันหรือคู่สัญญาได้มีการปฏิบัติตามเงื่อนไขสัญญาครบถ้วนแล้ว ธนาคารจะต้องเรียกคืนหนังสือค้ำประกันฉบับจริงคืนเพื่อทำการยกเลิกและปลดภาระผูกพัน เนื่องจากกฎหมายไม่ได้มีบทบัญญัติอย่างชัดเจนในการให้สิทธิผู้ค้ำประกันบอกเลิกการค้ำประกันได้เอง แม้ว่าธนาคารจะมีการระบุข้อความในสัญญาค้ำประกันว่า “หากธนาคารไม่ได้รับหนังสือเรียกร้องภายใน 15 วัน นับตั้งแต่วันที่สิ้นสุดการค้ำประกันดังกล่าวข้างต้น ให้ถือว่าภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของธนาคารตามหนังสือค้ำประกันฉบับนี้สิ้นสุดลงในทันที และธนาคารไม่ต้องรับผิดชอบใดๆ ทั้งสิ้น” ธนาคารพาณิชย์ก็ไม่สามารถใช้เป็นข้ออ้างในการบอกเลิกสัญญาค้ำประกันได้¹⁶

กรณีที่หนังสือค้ำประกันสูญหายธนาคารจะต้องได้รับหนังสือแจ้งปลดภาระการค้ำประกันตามหนังสือค้ำประกันของธนาคาร¹⁷ จากผู้รับผลประโยชน์ก่อนจึงจะสามารถยกเลิกภาระผูกพันของหนังสือ

¹⁵ Nigel Dobson, Bank Guarantees: Jumping From Paper to Blockchain [ออนไลน์], 31 ตุลาคม 2565. แหล่งที่มา:

<https://www.ibm.com/blogs/blockchain/2020/09/bank-guarantees-jumping-from-paper-to-blockchain/>

¹⁶ คดีแดงที่ 190/2553 และคดีแดง 2869/2553 ที่ทั้งสองคดีมีข้อเท็จจริงคล้ายกัน คือ ลูกหนี้ได้นำเอาหนังสือค้ำประกันปลอมมาให้แก่เจ้าหนี้แทนฉบับจริง ต่อมากู้หนี้ได้มีการนำหนังสือค้ำประกันฉบับจริงคืนให้แก่ธนาคารเพื่อไถ่ถอนหลักประกันออกมา ซึ่งทำให้เกิดความเสียหายต่อธนาคารและเจ้าหนี้ในฐานะผู้รับผลประโยชน์ กรณีดังกล่าวธนาคารพาณิชย์มีภาระผูกพัน 60 วัน แต่ลูกหนี้ได้นำเอาหนังสือค้ำประกันมาคืนหลังจากรับไป 3 วัน ต่อมาเจ้าหนี้ได้มีการเรียกให้ธนาคารรับผิดชอบแทนลูกหนี้ ซึ่งทั้งสองกรณีศาลพิพากษาให้ธนาคารพาณิชย์ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์เพราะเกิดจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ไม่ได้มีการตรวจสอบก่อนว่าหนี้ประธานได้ระงับไปแล้วหรือไม่ ซึ่งธนาคารไม่สามารถอ้างตามสัญญาค้ำประกันที่ระบุไว้ว่า เมื่อธนาคารพาณิชย์หมดภาระค้ำประกันหรือหนังสือค้ำประกันหมดอายุ โปรดส่งต้นฉบับคืน แล้วธนาคารพาณิชย์จะหลุดพ้นจากความรับผิดชอบตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพราะการคืนหนังสือค้ำประกันไม่เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการระงับหนี้ไปแห่งการค้ำประกัน

¹⁷ ภาคผนวก

ค้ำประกันได้ ซึ่งในจดหมายจะระบุข้อความที่อ้างถึงรายละเอียดของหนังสือค้ำประกัน เช่น เลขที่หนังสือค้ำประกัน ชื่อลูกค้า ชื่อผู้รับผลประโยชน์ จำนวนเงิน และข้อความที่ระบุว่า “โดยหนังสือฉบับนี้ ข้าพเจ้า.....(ชื่อผู้รับผลประโยชน์)..... โดย.....(ชื่อผู้มีอำนาจกระทำการแทน)..... ผู้มีอำนาจกระทำการแทน ขอแจ้งให้ธนาคารทราบว่าธนาคารไม่มีภาระการค้ำประกันตามหนังสือค้ำประกันแต่ฉบับดังกล่าวแล้ว แม้จะไม่ได้ทำการคืนต้นฉบับหนังสือค้ำประกันดังกล่าวมายังธนาคารก็ตาม” ธนาคารจึงจะสามารถยกเลิกภาระผูกพันของหนังสือค้ำประกันได้

จากการศึกษาพบว่า มีกรณีที่ธนาคารได้มีการปลอมแปลงหนังสือค้ำประกันและเมื่อเกิดการฟ้องร้องเนื่องจากลูกหนี้ผิดนัดชำระ จึงพบว่าธนาคารได้ทำการปลอมแปลงเอกสารซึ่งเกิดเป็นความเสียหายที่มีมูลค่าสูง ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1534/2556 และคดีหมายเลขแดงที่ 1535/2556 ของศาลปกครอง เป็นกรณีที่หนังสือค้ำประกันลงลายมือชื่อของผู้ไม่มีอำนาจในการออกหนังสือค้ำประกัน ซึ่งการเคหะแห่งชาติในฐานะเจ้าหนี้ได้ยื่นฟ้องต่อลูกหนี้และธนาคารผู้ออกหนังสือค้ำประกัน โดยหนังสือค้ำประกันได้มีการลงนามโดยผู้จัดการสาขาย่อยในฐานะผู้ค้ำประกันคนเดียว หนังสือค้ำประกันมีมูลค่า 1,000 ล้านบาท และได้มีการลบบข้อความ “ผู้รับมอบอำนาจจะต้องลงลายมือชื่อร่วมกับผู้รับมอบอำนาจของสาขานี้อีกคนหนึ่ง” ออกไป การกระทำดังกล่าวถือเป็นการทุจริต ศาลได้พิจารณาว่าหนังสือค้ำประกันออกไปโดยผู้ไม่มีอำนาจ พนักงานได้มีการปลอมแปลงเอกสาร จึงไม่มีผลผูกพันต่อธนาคารพาณิชย์ การเคหะแห่งชาติในฐานะโจทก์จึงไม่สามารถฟ้องบังคับให้ธนาคารรับผิดชอบ¹⁸

จากกรณีดังกล่าวส่งผลให้ภาครัฐกิจและภาครัฐเกิดความเสียหายเป็นอย่างมากและเป็นไปได้ยากที่ลูกหนี้หรือผู้รับผลประโยชน์จะทราบได้ว่าผู้ที่ลงลายมือชื่อบนหนังสือค้ำประกันเป็นผู้มีอำนาจของธนาคารหรือไม่ อีกทั้งธนาคารเป็นสถาบันการเงินที่ได้รับความเชื่อถือจากประชาชน การดำเนินการต่างๆ จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับอย่างเคร่งครัด ดังนั้นจากเหตุการณ์ดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือและความเชื่อมั่นในเอกสารที่ออกโดยธนาคาร

¹⁸ ไทยรัฐออนไลน์. การเคหะฯ จ่อเสียดำโง่ โครงการ ‘บ้านเอื้ออาทร’ กว่า 400 ล้าน. [ออนไลน์]. 15 ตุลาคม 2565. แหล่งที่มา: <https://www.thairath.co.th/news/local/bangkok/372540>

2.2.2 การออกหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์

ปัจจุบันธนาคารมีการให้บริการออกหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบบล็อกเชนให้กับหน่วยงานภาครัฐผ่านระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ โดยมีธนาคารแห่งประเทศไทยกำกับดูแล ธนาคารจะต้องดำเนินการภายใต้ระเบียบและข้อปฏิบัติที่กำหนดไว้และเนื่องจากเป็นการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์จึงต้องนำพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 เข้ามาใช้บังคับร่วมกับหลักกฎหมายที่บัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะสัญญาและลักษณะค้ำประกัน

2.2.2.1 การทำงานของระบบบล็อกเชน

เทคโนโลยีบล็อกเชนเป็นการเก็บข้อมูลแบบกระจายศูนย์ คือ ไม่จำเป็นต้องอาศัยคนกลางในการจัดเก็บข้อมูล แต่ข้อมูลจะถูกจัดเก็บไว้ที่คอมพิวเตอร์เซิร์ฟเวอร์ (Node)^{*} และจะถูกกระจายไปที่ Node ต่างๆ ข้อมูลจึงไม่ถูกรวบรวมหรือเก็บไว้ที่ใดที่หนึ่ง แต่เป็นการเก็บข้อมูลแบบกระจายศูนย์ ซึ่งข้อมูลที่ถูกบันทึก ทำสำเนาและถูกเก็บไว้ที่ Ledger เพื่อไม่ให้ข้อมูลหายไปจากระบบและสามารถกู้คืนได้ หรือในกรณีที่ Node มีความเสียหาย ก็สามารถนำข้อมูลจาก Node อื่นมาใช้ได้เนื่องจากเป็นชุดข้อมูลเดียวกัน¹⁹ ทำให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงชุดข้อมูลและติดต่อกันได้หากอยู่ในระบบเดียวกัน ข้อมูลที่ถูกบันทึกลงไปจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลง ทำลาย หรือแก้ไขได้ เพราะเป็นการจัดเก็บข้อมูลโดยใช้หลักการ Cryptography ซึ่งเป็นกระบวนการในการเข้ารหัส²⁰ ที่ทำงานร่วมกับ Consensus^{*} ดังนั้นทุกธุรกรรมที่

* อุปกรณ์เครือข่าย Blockchain เปรียบได้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ หรืออื่นๆ ที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตและประมวลผลได้ ซึ่งถือว่าเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญในการกระจายและเชื่อมโยงกันในเครือข่ายเพื่อให้ระบบสามารถทำงานและประมวลผลได้ ทั้งนี้ประเภทของ Node ในเครือข่าย Blockchain จำแนกได้เป็น 1. Node ที่ทำหน้าที่ในการจัดเก็บสำเนาข้อมูลเท่านั้น ประกอบด้วย Full Node และ Light Node 2. Node ที่ทำหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องเท่านั้น หรือที่รู้จักในชื่อ Consensus Node

¹⁹ ชาตชาย วิเรชรัตน์, ทำความเข้าใจเทคโนโลยี Blockchain จุดเปลี่ยนของหลายอุตสาหกรรม [ออนไลน์], 13 พฤศจิกายน 2565. แหล่งที่มา:

<http://www.veedvil.com/news/blockchain/>

²⁰ Nanttanon Chettanadi, Cryptography คืออะไร สำคัญอย่างไรกับ Security? [ออนไลน์], 13 พฤศจิกายน 2565. แหล่งที่มา:

<https://techtoro.co/why-cryptography-and-security-do-matter/>.

* การกำหนดข้อตกลงและความเห็นชอบร่วมกันระหว่างสมาชิกในเครือข่าย Blockchain โดยสมาชิกต้องยอมรับกฎระเบียบร่วมกัน ด้วยกลไกในการควบคุมความถูกต้องของข้อมูลในทุก Node ผ่านอัลกอริทึมต่างๆ เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้องเที่ยงตรงและเป็นข้อมูลชุดเดียวกัน รวมทั้งข้อมูลมีการ

ทำลงในระบบจะมีการตรวจสอบในทุกชั้นตอนและทุกชุดข้อมูล ดังนั้น ข้อมูลที่ถูกจัดเก็บจึงมีความปลอดภัยและน่าเชื่อถือ เพราะผู้ใช้งานทุกคนที่อยู่ในระบบจะเห็นข้อมูลชุดเดียวกัน และทราบได้ทันทีเมื่อข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไข²¹ ปัจจุบันบล็อกเชนที่นำมาใช้ในการทำธุรกรรมของธนาคารเป็นรูปแบบของ Private Node ที่ใช้งานได้เฉพาะผู้ที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น และการจะเข้าไปทำธุรกรรมใดๆ ในระบบบล็อกเชนจะต้องทำผ่านคีย์ส่วนตัว (Private Key) ของตนเอง เมื่อมีการทำธุรกรรมใหม่เข้าไป ธุรกรรมจะอยู่ในรูปของบล็อก (Block)^{*} และจะมีการประยุกต์เข้ากับสมการคณิตศาสตร์ขั้นสูงและเปลี่ยนให้เป็นลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ (Digital Signature)²² ทำให้สามารถตรวจสอบได้ว่าใครเป็นผู้กระทำธุรกรรมนั้น

2.2.2.2 ความสำคัญและการบังคับใช้หนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์

การทำธุรกรรมทางการเงินในปัจจุบันและอนาคตเทคโนโลยีจะเข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ในทุกระดับองค์กร จะมีการทำธุรกรรมผ่านระบบเพิ่มขึ้น เนื่องจากเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้เกิดความมีประสิทธิภาพในและลดต้นทุนในการทำธุรกรรม และเป็นการตอบสนองความต้องการของลูกค้าในการให้บริการที่มีความสะดวกรวดเร็ว อีกทั้งยังสามารถเข้าถึงสถานะของธุรกรรมอย่างเป็นปัจจุบัน²³ เทคโนโลยีที่เป็นที่ยอมรับในหลายประเทศทั่วโลกและได้มีการนำเข้ามาใช้ในธุรกรรมทางการเงินคือ เทคโนโลยีบล็อกเชน เพราะมีส่วนช่วยที่ทำให้การทำธุรกรรมมีความปลอดภัย สะดวกรวดเร็ว ลดค่าใช้จ่าย และลดโอกาสเกิดความผิดพลาดจากการทำงาน รวมถึง

จัดเก็บที่สอดคล้องและมีลำดับการจัดเก็บตรงกัน ทั้งนี้ กระบวนการ Consensus มีด้วยกันหลายวิธี โดยการเลือกใช้วิธีใดขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของ Blockchain ในแต่ละประเภท

²¹ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (สพธอ.), Blockchain for Government Services การใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนสำหรับภาครัฐ เวอร์ชัน 2.0 (มกราคม พ.ศ. 2564) [ออนไลน์], 12 สิงหาคม 2565. แหล่งที่มา: <https://dgti.dga.or.th/wp-content/uploads/2021/02/Blockchain-V2.pdf>. หน้า 19-21.

* ชุดบรรจุข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนของข้อมูลต่างๆ ที่ต้องการบรรจุลงใน Block เรียกว่า Block Data และส่วนของ Block Header ที่ใช้เก็บข้อมูลประจำ Block นั้นๆ

²² ดุษฎี จินตวิริยะ, “การยอมรับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง,” (สารนิพนธ์หลักสูตรปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2562), หน้า 26-27.

²³ Pranay Gupta T. Mandy Tham, *FINTECH The new DNA of Financial Services*, (CPI books GmbH, German), หน้า 3-4.

สามารถลดขั้นตอนการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ²⁴ ในประเทศไทยมีหลายองค์กรที่ได้นำเทคโนโลยีนี้ มาใช้ในการทำธุรกรรมทางการเงิน เช่น การโอนเงินระหว่างประเทศ การเปิด Letter of Credit (L/C) และการออกหนังสือค้ำประกัน ภาครัฐอย่างกรมบัญชีกลางก็ได้นำเทคโนโลยีดังกล่าวเข้ามาใช้ในการ ดำเนินงานของระบบจัดซื้อจัดจ้าง โดยเป็นการจัดทำหลักประกันทางอิเล็กทรอนิกส์และการขออ กหนังสือรับรองสินเชื่อผ่านระบบ e-GP ของกรมบัญชีกลาง ทำให้การทำธุรกรรมเกิดความโปร่งใส เป็น ธรรมและเกิดความคล่องตัวในการทำธุรกรรม²⁵ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดการทำธุรกรรมเพิ่มขึ้น ส่งผลดี ต่อภาคธุรกิจและเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งในอดีตการทำการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุภาครัฐ เอกชนจะต้องนำ หนังสือค้ำประกันเข้ามาวางเป็นหลักประกัน โดยจะขอให้ธนาคารออกหนังสือค้ำประกันให้ เพื่อนำไปยื่น ต่อหน่วยงานราชการ เมื่อโครงการเสร็จสิ้นก็จะต้องนำต้นฉบับหนังสือค้ำประกันคืนต่อธนาคารเพื่อ ยกเลิกภาระผูกพัน แต่ในปัจจุบันการยื่นหนังสือค้ำประกันสามารถทำผ่านบล็อกเชนได้ ทั้งการยื่นหนังสือ ค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ การต่ออายุหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์และการยกเลิกหนังสือค้ำประกัน อิเล็กทรอนิกส์

ในส่วนของภาคเอกชนโดย บริษัท บางจาก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ก็ได้นำเอาเทคโนโลยี บล็อกเชนเข้ามาใช้ในการตรวจสอบการทำธุรกรรมหนังสือค้ำประกันระหว่างคู่ค้าและลูกค้า ซึ่งเป็นการ เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ลดขั้นตอนการทำงานและต้นทุนในการจัดเก็บเอกสาร อีกทั้งเป็นการ ป้องกันการปลอมแปลงเอกสาร รวมถึงสามารถตรวจสอบสถานะของหนังสือค้ำประกันได้ตลอดเวลา ทำให้เกิดความคล่องตัวและเป็นการส่งเสริมการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น²⁶

²⁴ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.), *อ้าวแล้ว เชิงอรารถที่ 21*, น.21.

²⁵ รัฐบาลไทย Royal Thai Government, กรมบัญชีกลางต่อยอด e-GP ด้วยเทคโนโลยี Blockchain มุ่งยกระดับการให้บริการภาครัฐ [ออนไลน์], 14 ตุลาคม 2565. แหล่งที่มา: <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/24684>

²⁶ BCI, “บางจากฯ จับมือ บีซีไอ ใช้เทคโนโลยี LG On Blockchain เสริมศักยภาพธุรกิจ” [ออนไลน์], 4 พฤศจิกายน 2565. แหล่งที่มา: <https://www.bci.network/post/%E0%B8%9A%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B8%88%E0%B8%B2%E0%B8%81%E0%B8%AF-%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%A1%E0%B8%B7%E0%B8%AD-%E0%B8%9A%E0%B8%B5%E0%B8%8B%E0%B8%B5%E0%B9%84%E0%B8%AD-%E0%B9%83%E0%B8%8A%E0%B9%89%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%84%E0%B9%82%E0%B8%99%E0%B9%82%E0%B8%A5%E0%B8%A2%E0%B8%B5-lg-on-blockchain-%E0%B9%80%E0%B8%AA%E0%B8%A3%E0%B8%B4%E0%B8%A1%E0%B8%A8%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%A2%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E%E0%B8%98%E0%B8%B8%E0%B8%A3%E0%B8%81%E0%B8%B4%E0%B8%88>

ประเทศออสเตรเลียก็ได้มีการนำเทคโนโลยีบล็อกเชนเข้ามาใช้ในการทำธุรกรรมหนังสือค้ำประกันเช่นกัน โดยเป็นการออกหนังสือค้ำประกันการเช่าอาคารพาณิชย์ (Commercial Property Leasing) ซึ่งสามารถเข้ามาช่วยแก้ปัญหาหลักๆ ได้ คือ การจัดการเอกสาร เนื่องจากในแต่ละปีมีการทำธุรกรรมหนังสือค้ำประกันเป็นจำนวนมากและผู้รับผลประโยชน์จะเป็นผู้ที่เก็บหนังสือค้ำประกัน ดังนั้นจำเป็นจะต้องมีสถานที่เก็บและต้องใช้ทรัพยากรบุคคลในการจัดการเป็นจำนวนมาก ซึ่งที่ผ่านมาเกิดการสูญหายและเสียหายของเอกสารเป็นจำนวนมาก รวมถึงมีความไม่สะดวกในการยกเลิกหนังสือค้ำประกัน เพราะจำเป็นจะต้องนำเอกสารฉบับจริงส่งคืนแก่ธนาคารเพื่อปลดภาระค้ำประกัน อีกทั้งยังมีปัญหาในเรื่องของการตรวจสอบสถานะของหนังสือค้ำประกันและการจัดเก็บข้อมูลของหนังสือค้ำประกัน เนื่องจากไม่มีระบบที่ดีที่สามารถติดตามสถานะได้ ทำให้มีหลายกรณีที่หนังสือค้ำประกันหมดอายุแต่สัญญาประจักษ์ยังมีภาระหนี้ เป็นเหตุให้เกิดปัญหาทางด้านกฎหมายตามมา และปัญหาการไม่มีรูปแบบที่เป็นมาตรฐานของหนังสือค้ำประกัน ซึ่งการออกหนังสือค้ำประกันจำเป็นจะต้องเจรจากับบุคคลที่เกี่ยวข้องทำให้การทำธุรกรรมเกิดความล่าช้า เมื่อมีการนำเทคโนโลยีบล็อกเชนเข้ามาใช้ก็สามารถแก้ไขปัญหามีอยู่ได้ เพราะการทำธุรกรรมผ่านระบบบล็อกเชน บุคคลที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทั้งหมดจะอยู่ภายในระบบเดียวกัน ทำให้เมื่อมีการขอให้ออกหนังสือค้ำประกันธนาคารสามารถออกหนังสือค้ำประกันได้ทันที ทุกคนสามารถติดตาม ตรวจสอบสถานะของหนังสือค้ำประกันได้ตลอดเวลา ผู้รับผลประโยชน์ไม่จำเป็นที่จะต้องเก็บเอกสารฉบับจริงไว้และลายเซ็นดิจิทัลก็มีผลบังคับใช้ได้ตามกฎหมาย อีกทั้งผู้รับผลประโยชน์สามารถตรวจสอบจำนวนหนังสือค้ำประกันและสถานะของหนังสือค้ำประกันของตนเองได้ ทำให้การต่ออายุหนังสือค้ำประกัน การแก้ไขหนังสือค้ำประกันและการยกเลิกหนังสือค้ำประกันทำได้สะดวกมากขึ้น ส่วนปัญหาในเรื่องของแบบฟอร์มมาตรฐานอาจจะยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ทั้งหมด เพราะการออกหนังสือค้ำประกันขึ้นอยู่กับภาระเพื่อตกลงเงื่อนไขสัญญาของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามเมื่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอยู่ในระบบบล็อกเชน ทำให้เห็นข้อมูลชุดเดียวกันดังนั้นการแก้ไขและการเจรจาสัญญาจึงทำได้ง่ายและรวดเร็วขึ้นมากขึ้น²⁷

²⁷ ANZ, IBM, SCENTRE GROUP and WESTPAC, Distributed Ledger Technology and Bank Guarantees for Commercial Property Leasing [ออนไลน์], 7 พฤศจิกายน 2565. แหล่งที่มา: https://bluenotes.anz.com/content/dam/bluenotes/documents/whitepaper%20_bank_guarantees_dlt_poc.pdf หน้า 1-8.

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีบล็อกเชนเป็นเทคโนโลยีที่สามารถเข้ามาแก้ปัญหาในเรื่องของความน่าเชื่อถือของเอกสารหนังสือค้ำประกัน สามารถแก้ปัญหาและลดข้อพิพาทในเรื่องของการปลอมแปลงเอกสาร ทำให้การทำงานของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความสะดวกรวดเร็ว ลดข้อผิดพลาดและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน อีกทั้งเกิดความมีประสิทธิภาพในการบริหารต้นทุนและการใช้ทรัพยากรเนื่องจากไม่จำเป็นต้องมีพื้นที่ในการจัดเก็บเอกสารและทรัพยากรมนุษย์ที่ใช้ในการทำธุรกรรมก็ลดลง อีกทั้งการทำธุรกรรมสามารถทำได้ง่าย รวดเร็วและมีความน่าเชื่อถือ จึงเป็นการส่งเสริมให้เกิดการทำธุรกรรมเพิ่มมากขึ้นซึ่งส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้งในประเทศไทยหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์มีผลผูกพันและบังคับใช้ได้ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ดังตัวอย่างคำพิพากษาฎีกาที่ 6757/2560 ที่มีข้อเท็จจริงว่าจำเลยได้ทำสัญญากู้ยืมเงินจากโจทก์เป็นจำนวนเงิน 595,000 บาท และให้คึดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 1 ต่อเดือน โดยเป็นการส่งข้อความผ่านทางเฟสบุ๊ก ต่อมาจำเลยผิดนัดชำระหนี้ แต่โจทก์ได้ส่งข้อความถึงจำเลยผ่านเฟสบุ๊กว่าหนี้และดอกเบี้ยทั้งหมดยกให้จำเลยไม่ต้องคืน โจทก์ได้ให้การว่าที่ส่งข้อความดังกล่าวไปเพราะความเครียดและต้องการประชดประชันไม่ได้มีเจตนาจะยกหนี้ให้จำเลยแต่อย่างใด ศาลพิพากษาว่าการส่งข้อความผ่านอินเทอร์เน็ตดังกล่าวเป็นแสดงเจตนาทำให้มีผลผูกพันทางกฎหมายที่ไม่สามารถปฏิเสธได้เพียงเพราะเป็นข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์และข้อความดังกล่าวสามารถเข้าถึงและนำกลับมาใช้ได้โดยที่ความหมายไม่เปลี่ยนแปลง ให้ถือว่าข้อความนั้นได้มีหลักฐานเป็นหนังสือแล้ว อีกทั้งโจทก์ไม่สามารถนำเหตุดังกล่าวเพื่อให้เจตนาเป็นโมฆะ จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชำระหนี้ให้แก่โจทก์ ในการพิจารณาศาลได้นำพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 เข้ามาบังคับใช้

ดังนั้นหากมีการนำเทคโนโลยีบล็อกเชนเข้ามาใช้ในการทำธุรกรรมในการออกหนังสือค้ำประกัน ก็จะเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่เอกสาร ลดปัญหาการปลอมแปลงและการทุจริต อีกทั้งยังเป็นการอำนวยความสะดวกและเกิดความรวดเร็วในการทำธุรกรรมค่อนข้างมาก และหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ก็มีผลใช้บังคับได้เช่นเดียวกันกับหนังสือค้ำประกันในรูปแบบกระดาษ

2.2.2.3 การออกหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์บนระบบบล็อกเชน

การออกหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบบล็อกเชน ผู้ขอออกหนังสือค้ำประกันจะต้องทำคำขอและส่งให้กับธนาคาร จากนั้นธนาคารจะเข้าไปดำเนินการออกหนังสือค้ำประกันผ่านระบบบล็อกเชน โดยธนาคารจะได้รับแจ้งผ่านระบบว่ามีรายการที่ขอออกหนังสือค้ำประกัน โดยผู้รับผลประโยชน์จะเป็นผู้ดำเนินการผ่านระบบเข้ามา จากเมื่อลูกค้าทราบจะดำเนินการส่งคำขออออกหนังสือค้ำประกันให้แก่ธนาคาร เมื่อธนาคารได้รับข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยแล้ว ก็จะดำเนินการออกหนังสือค้ำประกันผ่านระบบบล็อกเชน ซึ่งการจะออกหนังสือค้ำประกันผ่านระบบบล็อกเชนจะต้องมีการอนุมัติก่อนจึงจะถือว่าธุรกรรมเรียบร้อยสมบูรณ์ ซึ่งผู้ที่อนุมัติธุรกรรมได้นั้นต้องเป็นผู้มีอำนาจในการทำธุรกรรมตามระเบียบข้อบังคับของธนาคาร การออกหนังสือค้ำประกันผ่านระบบบล็อกเชนธนาคารใช้เวลาไม่เกินหนึ่งวันทำการเท่านั้น และทุกฝ่ายสามารถที่จะติดตามสถานะของหนังสือค้ำประกันได้ อีกทั้งผู้รับผลประโยชน์สามารถนำหนังสือค้ำประกันไปใช้ได้ทันที โดยไม่ต้องมีการนำเอกสารตัวจริงไปส่งมอบ เช่นเดียวกับการต่ออายุหนังสือค้ำประกัน การแก้ไขสัญญาค้ำประกันและการคืนหนังสือค้ำประกัน สามารถดำเนินการผ่านระบบบล็อกเชนได้ โดยไม่จำเป็นต้องนำหนังสือค้ำประกันมาคืนให้แก่ธนาคาร

2.3 สถานะทางกฎหมายของผู้ค้ำประกัน

ในเบื้องต้นผู้ค้ำประกันเป็นเพียงบุคคลที่สามารถหรือบุคคลภายนอกที่ไม่มีความเกี่ยวข้องในสัญญาที่ก่อหนี้ประธานระหว่างลูกหนี้กับเจ้าหนี้และไม่มีส่วนได้เสียกับมูลหนี้ประธานนั้น ผู้ค้ำประกันเพียงแค่เข้าไปผูกพันตนในหนี้ที่ค้ำประกันให้กับลูกหนี้ เมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระผู้ค้ำประกันมีหน้าที่ชำระหนี้แทนลูกหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ หรือในกรณีที่มูลหนี้ประธานได้มีการชำระกันจนเสร็จสิ้นผู้ค้ำประกันจึงจะหลุดพ้นจากมูลหนี้หนี้ ซึ่งผู้ค้ำประกันไม่สามารถถอนตัวจากหน้าที่ดังกล่าวได้หากไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าหนี้²⁸

²⁸ กวินดา เสถียรกานนท์, “มาตรการคุ้มครองสิทธิของผู้ค้ำประกัน” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเอกชน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา, 2561), หน้า 21.

อย่างไรก็ดีผู้ค้าประกันมีฐานะเป็นเพียงลูกหนี้ลำดับรองตามสัญญาค้ำประกันจึงมีสิทธิเรียกร้องที่จะให้เจ้าหนี้ไปบังคับชำระหนี้กับลูกหนี้ก่อนและไม่ต้องรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 681/1²⁹ ดังนั้นแม้ว่าในสัญญาค้ำประกันจะมีการระบุข้อความว่าให้ผู้ค้าประกันรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมหรือมีการทำสัญญาแยกออกมาเพื่อให้ผู้ค้าประกันรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมมีผลทำให้ข้อตกลงดังกล่าวเป็นโมฆะ³⁰

2.4 ลักษณะของสัญญาจัดซื้อจัดจ้างอันเป็นมูลหนี้ประธานที่ลูกหนี้ทำกับคู่สัญญาฝ่ายเจ้าหนี้ซึ่งต้องมีการออกหนังสือค้ำประกันของธนาคารพาณิชย์

การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุภาครัฐเป็นการก่อนนิติสัมพันธ์กันระหว่างหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้ว่าจ้างและภาคเอกชนที่เป็นผู้รับจ้างหรือผู้ขาย โดยเป็นการตกลงทำสัญญาร่วมกันมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำบริการสาธารณะซึ่งเป็นสัญญาทางปกครองประเภทหนึ่ง เรียกว่าสัญญาพัสดุ³¹ ภาครัฐในฐานะผู้ว่าจ้างมีสถานะเป็นเจ้าหนี้และเอกชนในฐานะผู้รับจ้างมีสถานะเป็นลูกหนี้ ซึ่งสัญญาพัสดุที่ทั้งสองฝ่ายได้ตกลงทำกันอาจเป็นสัญญารับเหมาก่อสร้าง สัญญาซื้อขาย หรือสัญญาจ้างทำของ เป็นต้น โดยตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 กำหนดให้การจัดซื้อจัดจ้างที่เอกชนเป็นคู่สัญญาจะต้องนำหนังสือค้ำประกันหรือหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ของธนาคารในประเทศไทยมายื่นให้แก่รัฐซึ่งเป็นคู่สัญญาเพื่อเป็นการหลักประกันในการปฏิบัติตามสัญญาและต้องทำตามแบบของกรมบัญชีกลาง ธนาคารในฐานะผู้ค้าประกันมีหน้าที่ออกหนังสือค้ำประกันให้แก่ลูกค้านำมา

²⁹ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 681/1 ข้อตกลงใดที่กำหนดให้ผู้ค้าประกันต้องรับผิดชอบเดียวกับลูกหนี้ร่วมหรือในฐานะเป็นลูกหนี้ร่วม ข้อตกลงนั้นเป็นโมฆะ

³⁰ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8425/2563 จำเลยที่ 1 ได้ขอสินเชื่อจากโจทก์และเพื่อความมั่นใจของโจทก์จะได้รับเงินคืนครบถ้วนหากจำเลยที่ 1 ผิดนัดชำระหนี้ จึงให้จำเลยที่ 2 เป็นผู้ค้ำประกันให้แก่จำเลยที่ 1 แต่โจทก์รู้กฎหมายที่ว่ากฎหมายค้ำประกันไม่ให้ผู้ค้ำประกันรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม จึงได้ทำสัญญาออกมามากับโดยโจทก์เป็นผู้จัดทำ ซึ่งระบุข้อความในสัญญาไว้ว่าให้จำเลยที่ 2 รับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม รวมทั้งให้จำเลยที่ 2 ยินยอมให้มีการผ่อนชำระหนี้โดยไม่ต้องแจ้ง ให้รับผิดชอบเต็มจำนวนแม้โจทก์จะลดหนี้หรือปลดภาระหนี้ให้จำเลยที่ 1 และระบุใบว่าให้จำเลยที่ 2 รับผิดชอบจำเลยที่ 1 หากจำเลยที่ 1 ตกเป็นผู้ไร้ความสามารถแม้จำเลยที่ 2 จะรับรู้หรือไม่ก็ตาม ศาลได้พิพากษาว่าข้อตกลงดังกล่าวขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน จึงไม่มีความชอบธรรมที่จะอ้างสิทธิใดๆ และโจทก์ไม่มีอำนาจที่จะฟ้องจำเลยที่ 2 ให้รับผิดชอบตามสัญญาแทนจำเลยที่ 1

³¹ ดวงกมล บุญรัตตนนท์, “การจัดซื้อจัดจ้างของรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวกับการพาณิชย์โดยตรง : ศึกษากรณีการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย” (เอกัตศึกษานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา, 2560), หน้า 6.

คำขอออกหนังสือค้ำประกัน โดยมีผู้รับผลประโยชน์เป็นหน่วยงานรัฐตามสัญญา ซึ่งหากลูกค้ำผิดนัดชำระตามข้อตกลงในสัญญาและได้มีการแจ้งต่อธนาคารให้ชำระหนี้แทนลูกหนี้ ธนาคารในฐานะผู้ค้ำประกันมีหน้าที่ชำระหนี้แทนลูกหนี้ให้กับผู้รับผลประโยชน์ทันทีและติดตามเรียกเงินคืนจากลูกค้ำภายหลัง³²

2.5 การก่อให้เกิดและผลผูกพันทางกฎหมายของหนังสือค้ำประกันที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์

การออกหนังสือค้ำประกันจะมีผลสมบูรณ์ได้เมื่อ ลูกค้ำได้ยื่นคำขอออกหนังสือค้ำประกันต่อธนาคารและธนาคารได้ออกหนังสือค้ำประกันตามคำขอนั้น โดยรายละเอียดสำคัญในคำขอมี้ดังนี้ ชื่อและที่อยู่ของผู้ขอออกหนังสือค้ำประกัน ในกรณีที่เป็นิติบุคคลจะต้องระบุชื่อของนิติบุคคลและผู้รับมอบอำนาจที่มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล ชื่อเจ้าหนี้หรือผู้รับผลประโยชน์ วัตถุประสงค์ในการออกหนังสือค้ำประกัน จำนวนเงินค้ำประกันตามสัญญา ระยะเวลาในการค้ำประกัน ซึ่งอาจเป็นการค้ำประกันที่กำหนดระยะเวลาแน่นอนและการค้ำประกันที่ไม่มีกำหนดระยะเวลา ลายมือชื่อคู่สัญญา ในกรณีของนิติบุคคลจะต้องประทับตรา ลงลายมือชื่อผู้ที่มีอำนาจจัดการแทนนิติบุคคลตามหนังสือบริคณห์สนธิ เพื่อให้มีผลตามกฎหมาย พยานในการทำสัญญาค้ำประกันเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือและเอกสารแนบท้ายสัญญาจะเป็นเอกสารและรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสัญญา ซึ่งสัญญาค้ำประกันเป็นสัญญาอุปกรณ์ที่อาจเกิดขึ้นก่อนหรือเกิดหลังสัญญาประธานก็ได้ โดยอาจเป็นการค้ำประกันหนี้ที่เกิดขึ้นแล้วหรือหนี้ในอนาคต หรือหนี้ที่มีเงื่อนไขก็ได้ ทำให้ธนาคารซึ่งเป็นบุคคลภายนอกมีสถานะเป็นผู้ค้ำประกันและลูกค้ำมีสถานะเป็นลูกหนี้ ทั้งสองฝ่ายมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขสัญญาที่ระบุไว้

³² รวีวรรณ วุฒิสาร, “ผลกระทบทางกฎหมายและแนวทางแก้ไข การบังคับใช้มาตรา 681/1 ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ศึกษากรณีธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ค้ำประกัน” (เอกัตศึกษาปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา, 2557), หน้า 12-13.

บทที่ 3

บทบัญญัติของกฎหมายที่นำมาใช้บังคับกับหนังสือค่าประกันอิเล็กทรอนิกส์ที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์

หนังสือค่าประกันไม่ว่าจะอยู่ในรูปของกระดาษหรืออิเล็กทรอนิกส์จะถูกบังคับใช้ภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะค่าประกัน เนื่องจากหนังสือค่าประกันอิเล็กทรอนิกส์เป็นธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้นจึงต้องนำพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 เข้ามาบังคับใช้เพิ่มเติม ซึ่งจะกล่าวต่อไปในข้อ 3.6

3.1 นิติสัมพันธ์ระหว่างลูกหนี้กับธนาคารพาณิชย์ในฐานะผู้ค้ำประกัน

ลูกค้ำมีฐานะเป็นลูกหนี้ ส่วนธนาคารมีฐานะเป็นผู้ค้ำประกันให้แก่ลูกหนี้ มีภาระผูกพันตามหนังสือค่าประกันที่ธนาคารเป็นผู้ออก หากลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามสัญญาเจ้าหนี้สามารถเรียกค่าเสียหายจากธนาคารได้ ธนาคารจะค้ำประกันเท่ากับจำนวนหนี้ตามสัญญาประธานของเจ้าหนี้และลูกหนี้ ซึ่งลูกหนี้ต้องยื่นคำขอออกหนังสือค่าประกันต่อธนาคารเพื่อเป็นการแสดงเจตนา ลูกหนี้มีหน้าที่ปฏิบัติตามเงื่อนไขสัญญาประธาน ส่วนธนาคารมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามข้อสัญญาที่ระบุไว้ในหนังสือค่าประกันซึ่งเป็นไปตามที่ได้ตกลงกัน เกิดนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างธนาคารซึ่งเป็นผู้ค้ำประกันให้แก่ลูกหนี้และมีฐานะเป็นเจ้าหนี้ ส่วนลูกค้ำมีฐานะเป็นลูกหนี้ของธนาคาร หนังสือค่าประกันเป็นการทำนิติกรรมอย่างหนึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 149¹ โดยเป็นการทำนิติกรรมฝ่ายเดียว กล่าวคือ หากลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขสัญญาประธานส่งผลให้เจ้าหนี้ได้รับความเสียหาย เจ้าหนี้จะต้องนำหนังสือค่าประกันมาแจ้งต่อธนาคารเพื่อให้ธนาคารชดเชยต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นตามหนังสือค่าประกัน สัญญาประธานได้มีการระบุตัวลูกหนี้และเจ้าหนี้ไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นหากลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขสัญญา

¹ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 149 บัญญัติว่า “นิติกรรม หมายความว่า การใดๆ อันทำลงชอบด้วยกฎหมายและด้วยสมัครใจ มุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล เพื่อจะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือระงับซึ่งสิทธิ”

ประธาน เจ้าหนี้มีสิทธิและหน้าที่ที่จะต้องแจ้งและบอกกล่าวต่อธนาคารเพื่อให้ธนาคารชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นแก่เจ้าหนี้²

3.1.1 การยื่นคำขอให้ธนาคารพาณิชย์ออกหนังสือค้ำประกัน

เมื่อลูกค้าต้องการให้ธนาคารออกหนังสือค้ำประกันจะต้องมีการกรอกแบบฟอร์มคำขอออกหนังสือค้ำประกันของธนาคาร การยื่นคำขอออกหนังสือค้ำประกันจึงเสมือนกับว่าลูกค้าได้แสดงเจตนาที่จะเข้าทำสัญญากับธนาคาร ดังนั้นเมื่อลูกค้าได้ยื่นคำขอออกหนังสือค้ำประกันและธนาคารตอบรับคำขอออกหนังสือค้ำประกันสัญญาจึงเกิดขึ้น โดยลูกค้าสามารถยื่นคำขอออกหนังสือค้ำประกันกับธนาคารได้โดยตรงหรือยื่นในรูปของจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ธนาคารพิจารณาและดำเนินการต่อไป

รายละเอียดในคำขอออกหนังสือค้ำประกันเป็นการตกลงกันระหว่างคู่สัญญาที่สามารถตกลงกันอย่างไรก็ได้ ดังนั้นนอกจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายเรื่องนิติกรรมสัญญา ก็จะต้องนำหลักกฎหมายอื่นเข้ามาปรับใช้ด้วยทั้ง หลักอิสระในทางแพ่ง หลักเสรีภาพในการทำสัญญา หลักความศักดิ์สิทธิ์ของการแสดงเจตนา หลักความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน หลักสุจริต รวมถึงหลักความยุติธรรม³ อย่างไรก็ตามการที่ธนาคารได้ออกหนังสือค้ำประกันให้กับลูกค้าเพื่อนำหนังสือค้ำประกันดังกล่าวใช้เป็นหลักประกันให้แก่เจ้าหนี้ ว่าลูกหนี้จะปฏิบัติตามสัญญา ดังนั้นกรณีที่ลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามสัญญา หนังสือค้ำประกันก็จะมีผลบังคับตามกฎหมาย ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายลักษณะหนี้⁴

² นันทกร โสทธิพันธุ์, *คำอธิบายนิติกรรม-สัญญา*, พิมพ์ครั้งที่ 24 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2564), หน้า 26.

³ ผกาภาศ สวงนราชกูร์, “ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการออกหนังสือค้ำประกันของธนาคารพาณิชย์เพื่อประกันหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ต่างประเทศ” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายการเงินและภาษีอากร คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา, 2559), หน้า 55.

⁴ เสาวภา เหล่าพลประทีป, “ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายกับหนังสือค้ำประกันที่ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ออก” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายการเงินและภาษีอากร คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา, 2558), หน้า 70-71.

3.1.2 การพิจารณาคำขอของธนาคารพาณิชย์

ธนาคารจะมีการพิจารณาคำขอเพื่อดำเนินการออกหนังสือค้ำประกันต่อไป โดยพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้ขอ วงเงินสินเชื่อของผู้ขอ หากผู้ขอไม่มีวงเงินสินเชื่อค้ำประกันก็จะต้องมีการยื่นเอกสารเพื่อจัดตั้งวงเงินสินเชื่อค้ำประกันก่อน หลักประกันวงเงินสินเชื่อ รายละเอียดของสัญญา รวมถึงวัตถุประสงค์ของสัญญาซึ่งอาจหมายถึงประโยชน์สุดท้ายที่คู่สัญญาหวังจะได้รับจากการทำสัญญา⁵ กรณีที่ธนาคารจะต้องเข้าไปค้ำประกันให้กับเอกชนและไม่ได้มีการใช้หนังสือค้ำประกันตามแบบของธนาคารก็จะต้องผ่านกระบวนการพิจารณาภายในของธนาคารก่อน ซึ่งทั้งสองฝ่ายมีอิสระและเสรีภาพที่จะตกลงเงื่อนไขสัญญาอย่างไรก็ได้แต่ต้องไม่ขัดกับหลักความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ส่วนกรณีที่ธนาคารต้องเข้าไปค้ำประกันให้กับหน่วยงานของรัฐ ธนาคารจะต้องใช้แบบหนังสือค้ำประกันตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด ซึ่งเป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

3.1.3 การวางหลักประกันตามคำขอให้ธนาคารพาณิชย์ออกหนังสือค้ำประกัน

หลังจากลูกค้าได้ยื่นคำขอออกหนังสือค้ำประกันตามแบบฟอร์มของธนาคารแล้ว สิ่งสำคัญที่ธนาคารจะต้องพิจารณาอนุมัติก่อนออกหนังสือค้ำประกันคือ หลักประกันของลูกค้าเพียงพอกับภาระหนี้ที่ธนาคารจะเข้าไปค้ำประกันให้หรือไม่ โดยปกติลูกค้าจะเป็นผู้ที่มีเงินฝากกับธนาคารอยู่แล้ว ดังนั้นในเบื้องต้นธนาคารสามารถประเมินความสามารถในการชำระหนี้ ความน่าเชื่อถือของลูกค้าได้ หลักประกันที่ธนาคารเรียกอาจเป็น อสังหาริมทรัพย์ สัจหาริมทรัพย์ หรือ สิทธิเรียกร้องจากบัญชีเงินฝาก

หลักประกันถือว่ามีความสำคัญและจำเป็นต่อธนาคาร เนื่องจากธนาคารมีฐานะเป็นเจ้าของหนี้ตามคำขอออกหนังสือค้ำประกัน ดังนั้นธนาคารจะต้องมีความมั่นใจว่าหากธนาคารได้มีการชำระหนี้แทน

⁵ ศันนัทกร โสทธิพันธ์, *อ่างแล้ว เชิงอรรถที่ 2*, น.72.

ลูกค้าหรือลูกหนี้แล้ว แม้ว่าลูกหนี้จะไม่สามารถชำระหนี้คืนแก่ธนาคารได้ ธนาคารมีสิทธิที่จะบังคับชำระหนี้จากหลักประกันที่ลูกหนี้นำมาวางไว้เป็นหลักประกัน เพื่อลดความเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่ธนาคาร

3.2 ความผูกพันของธนาคารพาณิชย์ในฐานะเป็นผู้ออกหนังสือค้ำประกันให้กับเจ้าหนี้โดยผลจากกฎหมายและโดยผลของข้อสัญญา

การที่ธนาคารออกหนังสือค้ำประกันให้กับลูกค้า ธนาคารมีฐานะเป็นผู้ค้ำประกันและมีความผูกพันในหนังสือค้ำประกันที่ธนาคารเป็นผู้ออก ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งนิติกรรมสัญญาและกฎหมายลักษณะค้ำประกัน อย่างไรก็ตามก็สัญญาค้ำประกันเป็นเอกเทศสัญญาที่กฎหมายไม่ได้กำหนดแบบไว้เพียงแต่กำหนดสิทธิและหน้าที่ของเจ้าหนี้ ลูกหนี้ และผู้ค้ำประกัน ดังนั้น คู่สัญญาสามารถที่จะกำหนดตกลงยกเว้นสิทธิและหน้าที่ให้แตกต่างไปจากที่กฎหมายกำหนดได้ตราบเท่าที่ไม่ขัดกับหลักความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

3.2.1 กรณีไม่มีข้อตกลงให้ธนาคารพาณิชย์ผู้ค้ำประกันรับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้

ธนาคารในฐานะผู้ค้ำประกันอาจชำระหนี้แทนลูกหนี้ก่อนตามที่เจ้าหนี้เรียกร้อง จากนั้นจึงมาใช้สิทธิไล่เบี้ยกับลูกหนี้ในภายหลัง ซึ่งผู้ค้ำประกันจะต้องแจ้งให้ลูกหนี้ทราบว่าได้มีการชำระหนี้แทนแล้ว อย่างไรก็ตามก็ผู้ค้ำประกันเป็นเพียงลูกหนี้ลำดับรอง กฎหมายจึงให้สิทธิบางประการแก่ผู้ค้ำประกันที่จะเกี่ยวให้เจ้าหนี้บังคับชำระหนี้กับลูกหนี้ก่อน โดยเป็นสิทธิก่อนการชำระหนี้ ได้แก่ สิทธิที่จะเกี่ยวและสิทธิที่จะยกข้อต่อสู้ขึ้นกับเจ้าหนี้ แต่สิทธิดังกล่าวจะไม่สามารถนำมาใช้ได้หากหนังสือค้ำประกันได้ระบุเงื่อนไขว่าให้ผู้ค้ำประกันรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมหรือในฐานะลูกหนี้ร่วม⁶ สิทธิเกี่ยวและสิทธิที่จะยกข้อต่อสู้ขึ้นสู่ตามบทบัญญัติของกฎหมายมีดังนี้

⁶ รพี พิกุลงาม. สิทธิของผู้ค้ำประกัน : ศึกษากรณีสิทธิก่อนการชำระหนี้ของผู้ค้ำประกัน. วารสารนิติศาสตร์และสังคมศาสตร์ 6 (มกราคม-มิถุนายน 2565): หน้า 54. (อัดสำเนา)

สิทธิเคียงตามมาตรา 688 บัญญัติว่า “เมื่อเจ้าหนี้ทวงให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้ ผู้ค้ำประกันจะขอให้เรียกลูกหนี้ชำระก่อนก็ได้ เว้นแต่ลูกหนี้จะถูกศาลพิพากษาให้เป็นคนล้มละลายเสียแล้วหรือไม่ปรากฏว่าลูกหนี้ไปอยู่แห่งใดในพระราชอาณาเขต”

สิทธิเคียงตามมาตรา 689 บัญญัติว่า “ถึงแม้จะได้เรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ดังกล่าวมาในमतตรา ก่อนนั้นแล้วก็ตาม ถ้าผู้ค้ำประกันพิสูจน์ได้ว่าลูกหนี้มีทางที่จะชำระหนี้ได้ และการที่จะบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ นั้นจะไม่เป็นการยากไซ้ ท่านว่าเจ้าหนี้จะต้องบังคับการชำระหนี้รายนั้นเอาจากทรัพย์สินของลูกหนี้ก่อน”

สิทธิเคียงตามมาตรา 690 บัญญัติว่า “ถ้าเจ้าหนี้มีทรัพย์สินของลูกหนี้ยึดถือไว้เป็นประกันไซ้ เมื่อผู้ค้ำประกันร้องขอ ท่านว่าเจ้าหนี้จะต้องให้ชำระหนี้เอาจากทรัพย์สินซึ่งเป็นประกันนั้นก่อน”

สิทธิที่จะยกข้อต่อสู้ตามมาตรา 694 บัญญัติว่า “นอกจากข้อต่อสู้ซึ่งผู้ค้ำประกันมีต่อเจ้าหนี้ นั้น ท่านว่าผู้ค้ำประกันยังอาจยกข้อต่อสู้ทั้งหลาย ซึ่งลูกหนี้มีต่อเจ้าหนี้ขึ้นต่อสู้ได้ด้วย”

3.2.2 กรณีมีข้อตกลงให้ธนาคารพาณิชย์ผู้ค้ำประกันรับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้

การกำหนดข้อสัญญาในหนังสือค้ำประกันว่าให้ผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบเช่นเดียวกับลูกหนี้ร่วมหรือในฐานะลูกหนี้ร่วมให้ถือว่าข้อตกลงดังกล่าวเป็นโมฆะแต่ข้อสัญญาอื่นยังคงมีผลสมบูรณ์⁷ อย่างไรก็ดีในกรณีที่ผู้ค้ำประกันเป็นนิติบุคคล สามารถผูกพันตนเพื่อรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมหรือในฐานะเป็นลูกหนี้ร่วมได้ ซึ่งข้อตกลงดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นโมฆะแต่จะไม่สามารถใช้สิทธิเคียงได้ แต่สิทธิไต่เบียดและสิทธิที่จะยกข้อต่อสู้ซึ่งขึ้นต่อสู้กับเจ้าหนี้ยังคงมีอยู่⁸ รวมถึงไม่ได้ทำให้สถานะผู้ค้ำประกันเปลี่ยนไปเป็นลูกหนี้ประธานหรือลูกหนี้ชั้นต้น ผู้ค้ำประกันเป็นเพียงลูกหนี้ชั้นสองเท่านั้น⁹

⁷ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 683/1 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ข้อตกลงใดที่กำหนดให้ผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบเช่นเดียวกับลูกหนี้ร่วมหรือในฐานะเป็นลูกหนี้ร่วม ข้อตกลงนั้นเป็นโมฆะ”

⁸ อานนท์ ศรีบุญโรจน์, กฎหมายประกันว่าด้วยบุคคลและทรัพย์สิน ค้ำประกัน จำนอง จำนำ, พิมพ์ครั้งที่ 8 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2565), หน้า 46.

⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 47.

ในกรณีของบุคคลทั่วไปกฎหมายมีวัตถุประสงค์ที่จะคุ้มครองเพื่อไม่ให้ผู้ค้าประกันรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม ดังนั้นหากมีข้อสัญญาใดระบุว่าให้ผู้ค้าประกันรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม ข้อสัญญานั้นตกเป็นโมฆะ ต่างจากกรณีที่ผู้ค้าประกันเป็นนิติบุคคล กฎหมายยกเว้นให้สามารถรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมได้¹⁰

3.3 สิทธิและหน้าที่ของเจ้าหนี้ที่รับหนังสือค้ำประกันของธนาคารพาณิชย์ไว้เป็นหลักประกัน

เมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้เจ้าหนี้มีหน้าที่จะต้องทำเป็นหนังสือบอกกล่าวต่อลูกหนี้ภายใน 60 วันนับตั้งแต่วันที่ลูกหนี้ผิดนัดชำระ เจ้าหนี้ไม่สามารถเรียกให้ผู้ค้าประกันชำระหนี้ก่อนที่หนังสือบอกกล่าวจะไปถึงผู้ค้าประกัน แต่ผู้ค้าประกันมีสิทธิที่จะชำระหนี้แทนลูกหนี้ได้โดยไม่ต้องรอหนังสือบอกกล่าว โดยอาจชำระหนี้แทนลูกหนี้ทั้งหมดหรือชำระตามเงื่อนไขการชำระหนี้ที่ลูกหนี้และเจ้าหนี้ได้ตกลงกันไว้ ซึ่งผู้ค้าประกันไม่เสียสิทธิไต่เบี่ยจากลูกหนี้ แต่หากเจ้าหนี้ไม่ทำหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ค้าประกันภายในกำหนดเวลา 60 วัน ผู้ค้าประกันจะหลุดพ้นจากความรับผิดในดอกเบี้ยและค่าสินไหมทดแทนรวมถึงค่าภาระติดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้ แต่ผู้ค้าประกันยังคงต้องรับผิดชอบตามสัญญาค้ำประกันและเจ้าหนี้ไม่มีสิทธิเรียกดอกเบี้ยเพิ่มกับผู้ค้าประกันจากเหตุที่ลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้ค้าประกันไม่ให้ถูกเอาเปรียบจากเจ้าหนี้¹¹

¹⁰ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 681/1 วรรคสอง บัญญัติว่า “ความในวรรคหนึ่ง มีให้ใช้บังคับแก่กรณีผู้ค้าประกันซึ่งเป็นนิติบุคคลและยินยอมเข้าผูกพันตนเพื่อรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมหรือในฐานะเป็นลูกหนี้ร่วม ในกรณีเช่นนั้นผู้ค้าประกันซึ่งเป็นนิติบุคคลนั้นย่อมไม่มีสิทธิตั้งที่บัญญัติไว้ในมาตรา 688 มาตรา 689 และมาตรา 690”

¹¹ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 686 บัญญัติว่า

“เมื่อลูกหนี้ผิดนัด ให้เจ้าหนี้มีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ค้าประกันภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ลูกหนี้ผิดนัด และไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใดเจ้าหนี้จะเรียกให้ผู้ค้าประกันชำระหนี้ก่อนที่หนังสือบอกกล่าวจะไปถึงผู้ค้าประกันมิได้ แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ค้าประกันที่จะชำระหนี้เมื่อนั้นถึงกำหนดชำระ

ในกรณีที่เจ้าหนี้ได้มีหนังสือบอกกล่าวภายในกำหนดเวลาดังกล่าววรรคหนึ่ง ให้ผู้ค้าประกันหลุดพ้นจากความรับผิดในดอกเบี้ยและค่าสินไหมทดแทน ตลอดจนค่าภาระติดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้นบรรดาที่เกิดขึ้นหลังจากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าววรรคหนึ่ง

เมื่อเจ้าหนี้มีสิทธิเรียกให้ผู้ค้าประกันชำระหนี้หรือผู้ค้าประกันมีสิทธิชำระหนี้ได้ตามวรรคหนึ่ง ผู้ค้าประกันอาจชำระหนี้ทั้งหมดหรือใช้สิทธิชำระหนี้ตามเงื่อนไขและวิธีการในการชำระหนี้ที่ลูกหนี้มีอยู่กับเจ้าหนี้ก่อนการผิดนัดชำระหนี้ ทั้งนี้เฉพาะในส่วนที่ตนต้องรับผิดชอบได้ และให้นำความในมาตรา 701 วรรคสองมาใช้โดยอนุโลม

ในระหว่างที่ผู้ค้าประกันชำระหนี้ตามเงื่อนไขและวิธีการในการชำระหนี้ของลูกหนี้ตามวรรคสาม เจ้าหนี้จะเรียกดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นเพราะเหตุที่ลูกหนี้ผิดนัดในระหว่างนั้นมีได้

การชำระหนี้ของผู้ค้าประกันตามมาตรานี้ ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของผู้ค้าประกันตามมาตรา 693”

3.3.1 สิทธิและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่พิงมีต่อลูกหนี้

เจ้าหน้าที่และลูกหนี้มีสิทธิและหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามสัญญาประธานตามที่ได้ตกลงกันไว้ นอกจากนี้ยังมีสิทธิตามกฎหมาย คือ เจ้าหน้าที่มีสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้ สิทธิที่จะเรียกให้ลูกหนี้ชำระดอกเบี้ยและเบี้ยปรับหากลูกหนี้ผิดนัดชำระหรือผิดเงื่อนไขสัญญา รวมถึงสิทธิเพิกถอนผลฉ้อฉลของลูกหนี้ เป็นต้น อย่างไรก็ตามหากเจ้าหน้าที่ได้มีการทำสัญญาค้ำประกันกับธนาคาร เมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระหรือไม่ปฏิบัติตามสัญญา เจ้าหน้าที่สามารถเรียกให้ธนาคารชำระหนี้แทนลูกหนี้ได้ รวมถึงสิทธิตามหนังสือค้ำประกัน ที่เจ้าหน้าที่ได้ตกลงไว้กับธนาคาร แต่การจะบังคับชำระหนี้จะต้องพิจารณาถึงข้อตกลงในสัญญาประธานร่วมด้วย¹²

3.3.2 สิทธิและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่พิงมีต่อธนาคารพาณิชย์ผู้ออกหนังสือค้ำประกัน

เมื่อลูกหนี้ผิดนัดเจ้าหนี้มีหน้าที่ที่จะต้องแจ้งต่อธนาคารทันทีเพื่อให้ธนาคารในฐานะผู้ค้ำประกันชำระหนี้แทนลูกหนี้ โดยขอบเขตความรับผิดของผู้ค้ำประกันจะเป็นไปตามที่ได้ตกลงกันไว้ในเงื่อนไขสัญญา ซึ่งต้องไม่ขัดต่อกฎหมายและหลักความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งความรับผิดของผู้ค้ำประกันไม่ควรเกินกว่าความรับผิดของลูกหนี้ อย่างไรก็ตามไม่ได้กำหนดขอบเขตความรับผิดไว้อย่างชัดเจนในสัญญา ผู้ค้ำประกันจะต้องรับผิดชอบถึงดอกเบี้ยและค่าสินไหมทดแทนที่ลูกหนี้ค้างชำระและค่าภาระติดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้นด้วย¹³ ผู้ค้ำประกันไม่สามารถปฏิเสธความรับผิดนี้ได้เนื่องจากเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ดังนั้นเพื่อจำกัดความรับผิดธนาคารจะระบุข้อความที่เป็นการจำกัดความรับผิดของตนเองไว้ในสัญญาค้ำประกัน โดยอาจเป็นการกำหนดจำนวนเงินที่จะต้องค้ำ

¹² รวีวรรณ วุฒิสาร, “ผลกระทบทางกฎหมายและแนวทางแก้ไข การบังคับใช้มาตรา 681/1 ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ศึกษากรณีธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ค้ำประกัน” (เอกัตศึกษาปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา, 2557), หน้า 38.

¹³ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 683 บัญญัติว่า “อันค้ำประกันอย่างไม่มีจำกัดนั้นย่อมคุ้มถึงดอกเบี้ยและค่าสินไหมทดแทนซึ่งลูกหนี้ค้างชำระ ตลอดจนค่าภาระติดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้นด้วย”

ประกันตามสัญญาประธาน ระยะเวลาการค้ำประกัน คือ สัญญาค้ำประกันที่มีกำหนดเวลาหรือสัญญาค้ำประกันที่ไม่มีกำหนดระยะเวลา รวมถึงวัตถุประสงค์ในการค้ำประกัน

อย่างไรก็ดีการที่ธนาคารระบุในสัญญาค้ำประกันว่าจะรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมหรือในฐานะลูกหนี้ร่วม ผู้ค้ำประกันยังมีสิทธิของผู้ค้ำประกันตามกฎหมาย เช่น สิทธิไล่เบี้ย สิทธิในการยกข้อต่อสู้ของลูกหนี้ชั้นผู้กับเจ้าหนี้ รวมถึงสิทธิในการอ้างเหตุหลุดพ้นจากความรับผิด แต่ไม่สามารถใช้สิทธิเคียงตามมาตรา 688 ถึง มาตรา 690 ได้

3.4 สิทธิและหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์ผู้ออกหนังสือค้ำประกัน

สิทธิและหน้าที่ของธนาคารในฐานะผู้ค้ำประกันเกิดจากผลผูกพันที่จะเข้ารับชำระหนี้ให้ลูกหนี้ตามสัญญาค้ำประกันหากลูกหนี้ผิดนัดชำระ โดยผู้ค้ำประกันเข้าค้ำประกันนี้ที่ตนไม่ได้ก่อด้วยความสมัครใจ ดังนั้นผู้ค้ำประกันจึงมีหน้าที่ในการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้เมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระ ความรับผิดของผู้ค้ำประกันจะเป็นไปตามเงื่อนไขสัญญาที่ได้ตกลงกันไว้เพียงเท่านั้น¹⁴ อีกทั้งสิทธิและหน้าที่ก่อนและหลังการชำระหนี้ของผู้ค้ำประกัน ซึ่งสิทธิและหน้าที่ดังกล่าวมีความแตกต่างหรือไม่อย่างไรขึ้นอยู่กับข้อกำหนดเงื่อนไขสัญญาค้ำประกันว่า ผู้ค้ำประกันจะต้องรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมหรือในฐานะลูกหนี้ร่วม¹⁵

3.4.1 สิทธิและหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์ผู้ออกหนังสือค้ำประกันที่พึงมีต่อลูกหนี้

หากธนาคารในฐานะผู้ค้ำประกันได้มีการชำระหนี้แทนลูกหนี้ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วนและเป็นไปตามเงื่อนไขการชำระหนี้ระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้ก่อนการผิดนัดชำระ หรือเฉพาะส่วนที่ผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบ ผู้ค้ำประกันมีสิทธิที่จะไล่เบี้ยเพื่อเงินต้นและดอกเบี้ยหรือความเสียหายอื่นใดที่เป็นผลมาจากการที่ผู้ค้ำประกันได้ชำระหนี้แทนลูกหนี้ ผู้ค้ำประกันสามารถไล่เบี้ยเอาจากลูกหนี้ได้ อีกทั้งการใช้

¹⁴ เดือนเด่น นาคสีหราช, สรุปหลักกฎหมาย ค้ำประกัน จำนอง จำนำ, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2564), หน้า 65.

¹⁵ รวีวรรณ วุฒิสาร, อ่างแล้ว เชิงอรรถที่ 12, น.40.

สิทธิไล่เบียดทำให้ผู้ค้าประกันได้ประโยชน์จากการได้รับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้ที่มีเหนือลูกหนี้¹⁶ การชำระหนี้แทนลูกหนี้ของผู้ค้าประกันไม่กระทบกระเทือนสิทธิไล่เบียด หากเจ้าหนี้ไม่ยอมรับชำระหนี้นั้น ผู้ค้าประกันหลุดพ้นจากความรับผิด¹⁷

ผู้ค้าประกันจะเสียสิทธิไล่เบียดกับลูกหนี้หากผู้ค้าประกันละเลยที่จะยกข้อต่อสู้ขึ้นสู้กับเจ้าหนี้ โดยอาจเป็นความจงใจหรือความประมาทเลินเล่อ ซึ่งมีผลทำให้ผู้ค้าประกันเสียสิทธิไล่เบียดไปเพียงเท่าที่ไม่ยกข้อต่อสู้เท่านั้น แต่ผู้ค้าประกันอาจไม่เสียสิทธิไล่เบียดหากสามารถพิสูจน์ได้ว่าไม่ได้ยกข้อต่อสู้ขึ้นสู้เพราะไม่รู้ว่ามีข้อต่อสู้นั้นอยู่และไม่ได้เกิดจากความผิดของตนเอง ซึ่งผู้ค้าประกันมีหน้าที่ในการพิสูจน์¹⁸ อย่างไรก็ตามหากผู้ค้าประกันชำระหนี้แทนลูกหนี้โดยที่ไม่ได้แจ้งกับลูกหนี้ว่าได้ชำระหนี้ไปแล้ว และลูกหนี้ชำระหนี้ซ้ำ ในกรณีนี้ผู้ค้าประกันจะเสียสิทธิไล่เบียดกับลูกหนี้และจะต้องฟ้องร้องเอากับเจ้าหนี้เพื่อคืนลามิควรได้เท่านั้น¹⁹

3.4.2 สิทธิและหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์ผู้ออกหนังสือค้ำประกันที่พึงมีต่อเจ้าหนี้

สิทธิของธนาคารจะเกิดขึ้นเมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระ โดยธนาคารมีสิทธิเกี่ยวข้องที่จะให้เจ้าหนี้บังคับชำระหนี้กับลูกหนี้ก่อน หากลูกหนี้มีความสามารถที่จะชำระหนี้ได้ เจ้าหนี้จะต้องเรียกเอากับลูกหนี้ก่อน รวมถึงหากเจ้าหนี้ได้ยึดถือทรัพย์สินของลูกหนี้ไว้เป็นประกัน ก็ให้นำเอาทรัพย์สินนั้นมาใช้เพื่อชำระหนี้ก่อน อย่างไรก็ตามหากลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลายหรือไม่สามารถสืบทราบที่อยู่ของลูกหนี้ได้ ผู้ค้าประกันจะต้องรับชำระหนี้แทนโดยไม่มีสิทธิเกี่ยวข้อง ตามบทบัญญัติมาตรา 688 มาตรา 689 มาตรา 690 ในขณะเดียวกันธนาคารมีสิทธิที่จะชำระหนี้แทนลูกหนี้ก่อนแล้วมาใช้สิทธิไล่เบียดกับลูกหนี้ในภายหลังได้ตามมาตรา 693

¹⁶ อานนท์ ศรีบุญโรจน์, *อ่าวแล้ว เชิงอรรถที่ 8*, น.71.

¹⁷ ธีระญา ปราบปราม. เมื่อต้องเป็น “ผู้ค้าประกัน” ตามกฎหมายค้ำประกันที่แก้ไขใหม่. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์* 5 (มกราคม-มิถุนายน 2558): หน้า 174. (อัดสำเนา)

¹⁸ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 695 บัญญัติว่า “ผู้ค้าประกันซึ่งละเลยไม่ยกข้อต่อสู้ของลูกหนี้ขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้นั้น ท่านว่ายอมสิ้นสิทธิที่จะไล่เบียดเอาแก่ลูกหนี้เพียงเท่าที่ไม่ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้รู้ว่ามีข้อต่อสู้เช่นนั้น และที่ไม่รู้นั้นมิได้เป็นเพราะความผิดของตนด้วย”

¹⁹ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 696 บัญญัติว่า

“ผู้ค้าประกันไม่มีสิทธิจะไล่เบียดเอาแก่ลูกหนี้ได้ ถ้าว่าตนได้ชำระหนี้แทนไปโดยมิได้บอกลูกหนี้ และลูกหนี้ยังมิรู้ความมาชำระหนี้ซ้ำอีก ในกรณีเช่นว่านี้ ผู้ค้าประกันก็ได้แต่เพียงจะฟ้องเจ้าหนี้เพื่อคืนลามิควรได้เท่านั้น”

อีกทั้งผู้ค้าประกันมีสิทธิที่จะปฏิเสธการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ได้ โดยอาจใช้สิทธิในการยกข้อต่อสู้ของตนเองและลูกหนี้ขึ้นสู้กับเจ้าหนี้ได้ตามมาตรา 694 เช่น สัญญาประธานหรือสัญญาค้าประกันไม่สมบูรณ์ สัญญาค้าประกันไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิด สัญญาค้าประกันขาดอายุความเป็นต้น

3.5 การบังคับตามผลของหนังสือค้าประกันที่ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ออก

ความรับผิดของผู้ค้าประกันเริ่มขึ้นเมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระและเจ้าหนี้มีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ค้าประกันและผู้ค้าประกันได้รับหนังสือบอกกล่าว เจ้าหนี้จึงสามารถฟ้องร้องลูกหนี้ให้ชำระหนี้ได้ แต่หากลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ครบถ้วน ผู้ค้าประกันจะต้องรับผิดในหนี้ส่วนที่ขาด หรือกรณีที่เจ้าหนี้ฟ้องร้องผู้ค้าประกันให้ชำระหนี้แทนลูกหนี้แต่ผู้ค้าประกันชำระหนี้ได้ไม่ครบถ้วน ลูกหนี้จะต้องชำระแทนในส่วนที่ขาด หรือกรณีที่เจ้าหนี้ฟ้องร้องลูกหนี้และผู้ค้าประกันเป็นคดีเดียวกัน²⁰ ทั้งนี้หากธนาคารทราบก่อนว่าลูกหนี้ผิดนัด ธนาคารมีสิทธิที่จะชำระหนี้แทนลูกหนี้ โดยไม่จำเป็นต้องได้รับหนังสือบอกกล่าวจากเจ้าหนี้และธนาคารยังคงมีสิทธิไล่เบี้ยกับลูกหนี้ อย่างไรก็ตามโดยทั่วไปธนาคารจะเข้าค้าประกันให้แก่ลูกหนี้ในฐานะลูกหนี้ร่วม ดังนั้นเมื่อเจ้าหนี้เรียกร้องให้ธนาคารชำระหนี้แทนลูกหนี้เมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระ ธนาคารไม่สามารถใช้สิทธิเคียงได้ตามกฎหมายแต่สิทธิในการยกข้อต่อสู้ขึ้นสู้กับเจ้าหนี้ยังคงมีอยู่

3.6 หลักกฎหมายที่นำมาใช้บังคับเพิ่มเติมเกี่ยวกับการออกหนังสือค้าประกันอิเล็กทรอนิกส์

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ได้รับการพัฒนาตามแนวทางของกฎหมายแม่แบบที่จัดทำโดยคณะกรรมการการการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ (United Nations Commission on International Trade Law : UNCITRAL) ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายแม่แบบว่าด้วยการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (Model Law on Electronic Commerce 1996) และกฎหมาย

²⁰ อานนท์ ศรีบุญโรจน์, *อ้างแล้ว* เจียรฤทธิ์ 8, น52.

แม่แบบว่าด้วยลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Model Law on Electronic Signatures 2001) ซึ่งเป็นแนวทางในการยกร่างกฎหมายภายในประเทศต่างๆ ทำให้กฎหมายของแต่ละประเทศมีความสอดคล้องกัน หลักการสำคัญของกฎหมาย คือ หลักความเท่าเทียมระหว่างกระดาษและข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หลักความเป็นกลางทางเทคโนโลยีที่ไม่ระบุเฉพาะเจาะจงเทคโนโลยีใดเทคโนโลยีหนึ่งแต่รองรับพัฒนาการของเทคโนโลยีที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และ หลักเสรีภาพในการแสดงเจตนาของคู่สัญญา อีกทั้งขอบเขตของกฎหมายแม่แบบถูกกำหนดไว้ค่อนข้างกว้างเพื่อรองรับการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ในทุกรูปแบบ รวมถึงวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่จะพัฒนาขึ้นมาในอนาคตด้วย²¹

หนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์เป็นธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ จึงต้องนำพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 เข้ามาบังคับใช้ร่วมกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เพื่อรองรับการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ให้มีผลผูกพันและบังคับใช้ได้ตามกฎหมาย

3.6.1 หลักพื้นฐานเกี่ยวกับการค้ำประกันในรูปแบบกระดาษที่บัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะค้ำประกันก็คงมีผลบังคับกับการค้ำประกันรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

หนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์หากมีองค์ประกอบครบถ้วนตามลักษณะของสัญญาค้ำประกันก็ถือว่ามีผลบังคับใช้ได้ตามกฎหมายเช่นเดียวกับหนังสือค้ำประกันในรูปแบบกระดาษ²² อย่างไรก็ตามสิ่งที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนระหว่างหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์กับหนังสือค้ำประกันแบบกระดาษ คือวิธีการทำหลักฐานเป็นหนังสือ โดยการทำหนังสือค้ำประกันรูปแบบกระดาษเจ้าหนี้จะเป็นผู้ถือต้นฉบับหนังสือค้ำประกันไว้ แตกต่างจากหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ที่เจ้าหนี้ไม่ได้ถือต้นฉบับไว้กับตัวเอง แต่ถูกเก็บอยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์บนระบบบล็อกเชน

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 680 วรรคสอง บัญญัติว่า “อนึ่งหนังสือค้ำประกันนั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ค้ำประกันเป็นสำคัญ ท่านว่าจะ

²¹ สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ, กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: จีระวิชาการพิมพ์, 2544), หน้า 51-52.

²² อานนท์ ศรีบุญโรจน์, *อ้าวแล้ว เชิงอรรถที่ 8*, น.30.

ฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่” จากบทบัญญัติดังกล่าวกฎหมายได้กำหนดให้หนังสือค้ำประกันต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อของผู้ค้ำประกัน มิเช่นนั้นจะฟ้องร้องบังคับคดีไม่ได้ ถึงแม้ว่าการค้ำประกันจะไม่ได้มีการทำเป็นหนังสือก็มีผลบังคับใช้ได้เช่นเดียวกัน เพียงแต่ไม่สามารถฟ้องร้องบังคับคดีได้ เนื่องจากหากเกิดข้อพิพาทและมีการฟ้องร้องเกิดขึ้น ศาลจะต้องเรียกเอาพยานหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการนำสืบ

3.6.2 หลักความเท่าเทียมกันระหว่างคู่สัญญาตามแนวคิดของการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์

เนื่องจากการทำธุรกรรมในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะถูกทำในรูปของอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น อีกทั้งการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มีความแตกต่างจากการทำธุรกรรมในรูปแบบกระดาษอย่างมาก อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะทำธุรกรรมในรูปแบบใดก็ต้องมีความเท่าเทียมกัน กฎหมายจึงต้องเข้ามารองรับธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้มีผลบังคับใช้ได้ตามกฎหมายเช่นเดียวกับการทำธุรกรรมในรูปแบบกระดาษอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นการทำหลักฐานเป็นหนังสือ ต้นฉบับ หรือเอกสารรูปแบบใดก็ตาม ซึ่งการทำเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ยังคงต้องมีลักษณะที่สำคัญเช่นเดียวกับการทำธุรกรรมในรูปแบบกระดาษ เช่นสามารถอ่านได้อย่างเข้าใจ ไม่ถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไข สามารถทำสำเนาให้กับคู่สัญญาได้ มีการลงลายมือชื่อในเอกสาร และสามารถนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานในศาลได้ ซึ่งจะส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์²³

3.6.3 การทำหลักฐานการค้ำประกันภายใต้ พระราชบัญญัติธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

หนังสือค้ำประกันจะต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือพร้อมลงลายมือชื่อผู้ค้ำประกัน จึงจะสามารถนำมาใช้ในการฟ้องร้องคดีได้ ธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์จึงต้องนำพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทาง

²³ สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ, *อ่วงแล้ว เจริญรอดที่ 21*, น.54-55.

อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 เข้ามาบังคับใช้ร่วมด้วย หากกฎหมายกำหนดให้การทำธุรกรรมต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือจะต้องทำให้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นอยู่ภายใต้เงื่อนไขของมาตรา 8²⁴

การทำหนังสือค้ำประกันผ่านระบบบล็อกเชนต้องมีการเข้ารหัสซึ่งเป็นรหัสเฉพาะบุคคลเพื่อใช้ในการทำธุรกรรมในระบบ เมื่อธนาคารอนุมัติธุรกรรม ผู้รับผลประโยชน์จึงจะสามารถนำหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ได้ หลักการสำคัญของการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่จะให้มีผลผูกพันและบังคับใช้ได้ตามกฎหมาย คือ ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จะต้องสามารถนำขึ้นมาแสดงเพื่ออ่าน ตีความและแปลความหมายให้เข้าใจได้และข้อมูลที่ถูกบันทึกไว้จะต้องสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้โดยที่ความหมายไม่เปลี่ยนแปลง อีกทั้งจะต้องมีการเก็บรักษาข้อมูลไว้อย่างปลอดภัยและพิสูจน์ได้ว่าข้อมูลนั้นไม่สามารถแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงได้²⁵ เช่นนี้ให้ถือว่าได้มีการทำหลักฐานเป็นหนังสือแล้ว

3.6.4 ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

ลายมือชื่อเป็นสิ่งที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ สามารถยืนยันและระบุตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของลายมือชื่อและแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นได้แสดงเจตนายอมรับข้อความในการทำธุรกรรม ซึ่งมีผลเหมือนกับการลงลายมือชื่อปกติ²⁶ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์การใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนขึ้นเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยี โดยการลงลายมือชื่อ (Digital Signature) จะต้องมีการควบคุมการเข้าถึงระบบและกุญแจเข้ารหัสอย่างรัดกุม²⁷

²⁴ พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 8 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งมาตรา ๙ ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้การใดต้องทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือหรือมีเอกสารมาแสดง หรือกำหนดผลทางกฎหมายกรณีไม่ทำเป็นหนังสือ ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือหรือไม่มีเอกสารมาแสดง ถ้าได้มีการจัดทำข้อความขึ้นเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงและนำกลับมาใช้ได้โดยความหมายไม่เปลี่ยนแปลง ให้ถือว่าข้อความนั้นได้ทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือหรือมีเอกสารมาแสดงตามที่กฎหมายกำหนด”

²⁵ มนเชียร แสงทิม และ ชุตินา เบี้ยวไข่มุข. ประเด็นปัญหาด้านกฎหมายเกี่ยวกับการทำสัญญาด้วยเงินอิเล็กทรอนิกส์ของกองทุนให้ยืมเพื่อการศึกษา กรณีศึกษาของกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.). *Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University* 13 (มกราคม-มิถุนายน 2021): หน้า 190. (อีดส์น่า).

²⁶ กุลนิษฐ์ นิลจินดา, “การคุ้มครองผู้บริโภคด้านสัญญาที่ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชน” (การค้นคว้าอิสระหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ปีการศึกษา, 2560), หน้า 16.

²⁷ ธนาคารแห่งประเทศไทย, แนวปฏิบัติการใช้เทคโนโลยีบล็อกเชน (Blockchain) ในการให้บริการทางการเงิน [ออนไลน์], 31 กรกฎาคม 2565. แหล่งที่มา: <https://www.bot.or.th/Thai/FIPCS/Documents/FOG/2564/ThaiPDF/25640101.pdf>

เจ้าหน้าที่ธนาคารจะต้องเก็บข้อมูลการเข้ารหัสไว้ห้ามเผยแพร่ต่อบุคคลอื่นและห้ามใช้รหัสของบุคคลอื่นในการทำธุรกรรม

หนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์สามารถนำไปใช้ได้เมื่อธนาคารได้มีการอนุมัติธุรกรรม การนำรหัสใส่ในระบบจึงเหมือนกับว่าธนาคารได้มีการยืนยันตัวตนในการทำธุรกรรมและการอนุมัติธุรกรรมดังกล่าวจึงเป็นการลงนามบนหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ เพราะธนาคารจะต้องตรวจสอบและรับรองความถูกต้องของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก่อนดำเนินการอนุมัติ ดังนั้นเมื่อธนาคารได้อนุมัติธุรกรรมจึงเปรียบเสมือนว่า ธนาคารได้แสดงเจตนาที่จะเข้าผูกพันต่อธุรกรรมนั้น²⁸ การลงลายมือชื่อด้วยวิธีดังกล่าวจึงถือว่าเป็นการแสดงเจตนาของเจ้าของลายมือชื่ออีกทั้งยังสามารถพิสูจน์และระบุถึงเจ้าของลายมือชื่อได้²⁹ การลงลายมือชื่อตามวิธีการที่กล่าวมาจึงเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา 9³⁰

²⁸ มนเชียร แสงทิม และ ชุติมา เขียวไข่มุก, *อ้าวแล้ว เจิงอรรถที่ 25*, น.190.

²⁹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8089/2556 จำเลยได้มีการนำบัตรกดเงินสดไปกดเงินสดที่ตู้เบิกถอนเงินสดอัตโนมัติ โดยจำเลยได้มีการใส่รหัสส่วนตัวเพื่อถอนเงินพร้อมทั้งรับสลิปเงินสด ดังนั้นจึงเปรียบเสมือนว่าจำเลยได้มีการลงลายมือชื่อแล้วและการกระทำดังกล่าวถือว่าเป็นหลักฐานในการกู้ยืมเงิน

³⁰ พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 9 บัญญัติว่า “ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้มีการลงลายมือชื่อ หรือกำหนดผลทางกฎหมายกรณีที่ไม่มีการลงลายมือชื่อไว้ ให้ถือว่าได้มีการลงลายมือชื่อแล้ว ถ้า

- (1) ใช้วิธีการที่สามารถระบุตัวเจ้าของลายมือชื่อและสามารถแสดงเจตนาของเจ้าของลายมือชื่อเกี่ยวกับข้อความในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และ
 - (2) ใช้วิธีการในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้
 - (ก) วิธีการที่เชื่อถือได้โดยเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการสร้างหรือส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แวดล้อม ทั้งปวง รวมถึงข้อตกลงใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือ
 - (ข) วิธีการอื่นใดที่สามารถยืนยันตัวเจ้าของลายมือชื่อและสามารถแสดงเจตนาของเจ้าของลายมือชื่อตาม (1) ได้ด้วยวิธีการนั้นเองหรือประกอบกับพยานหลักฐานอื่น
- วิธีการที่เชื่อถือได้ตามวรรคหนึ่ง (2) (ก) ให้คำนึงถึง
- (1) ความมั่นคงและรัดกุมของการใช้วิธีการหรืออุปกรณ์ในการระบุตัวบุคคล สภาพพร้อมใช้งานของทางเลือกในการระบุตัวบุคคล กฎเกณฑ์เกี่ยวกับลายมือชื่อที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ระดับความมั่นคงปลอดภัยของการใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ การปฏิบัติตามกระบวนการในการระบุตัวบุคคลผู้เป็นสื่อกลาง ระดับความยอมรับหรือไม่ยอมรับ วิธีการที่ใช้ในการระบุตัวบุคคลในการทำธุรกรรม วิธีการระบุตัวบุคคล ณ ช่วงเวลาที่มีการทำธุรกรรมและติดต่อสื่อสาร
 - (2) ลักษณะ ประเภท หรือขนาดของธุรกรรมที่ทำ จำนวนครั้งหรือความสม่ำเสมอในการทำธุรกรรม ประเพณีทางการค้าหรือทางปฏิบัติ ความสำคัญ มูลค่าของธุรกรรมที่ทำ หรือ
 - (3) ความรัดกุมของระบบการติดต่อสื่อสาร
- ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับการประทับตราของนิติบุคคลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วยโดยอนุโลม”

3.6.5 การอ้างและการพิสูจน์หลักฐานในการทำธุรกรรมการค้าประกันอิเล็กทรอนิกส์

เมื่อเกิดการฟ้องร้องระหว่างคู่สัญญา กฎหมายกำหนดให้ต้องมีการนำพยานหลักฐานขึ้นพิสูจน์ต่อศาล ซึ่งจะต้องนำพยานหลักฐานที่ดีที่สุดมานำสืบ หากข้อเท็จจริงใดมีทั้งพยานเอกสารซึ่งเป็นต้นฉบับและสำเนาเอกสารก็ต้องนำเอกสารต้นฉบับเข้านำสืบ³¹ อย่างไรก็ตามลักษณะการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์กับธุรกรรมแบบปกติมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก ในการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์จึงต้องนำพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 เข้ามายกบังคับใช้ ซึ่งมาตรา 11³² ได้กำหนดหลักในการพิจารณาความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน ซึ่งจะต้องพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าพยานหลักฐานและการพิมพ์ข้อมูลออกจากระบบมีความน่าเชื่อถือ จึงจำเป็นที่จะต้องพิสูจน์ถึงกระบวนการสร้าง วิธีการจัดเก็บข้อมูลว่ามีความถูกต้องและสามารถระบุถึงแหล่งกำเนิดต้นทางและปลายทางของข้อมูล รวมถึงมีระบบการควบคุม การตรวจสอบและการรักษาความปลอดภัยที่สามารถป้องกันการเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือทำลายข้อมูลได้ มีข้อมูลของวันและเวลาที่ทำธุรกรรม ดังนั้นจึงต้องเลือกเทคโนโลยีที่มีความปลอดภัยและน่าเชื่อถือในการทำธุรกรรม³³

หนังสือคำประกันอิเล็กทรอนิกส์สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้และเป็นเอกสารต้นฉบับตามที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากหนังสือคำประกันอิเล็กทรอนิกส์มีการทำลงบนระบบบล็อกเชนซึ่งเป็นระบบที่ได้มาตรฐานและมีความน่าเชื่อถือ สามารถรักษาความถูกต้องของข้อมูลไว้ได้ตั้งแต่การสร้างข้อมูล ต้องมีการใช้รหัสในการเข้าทำธุรกรรมและมีกระบวนการรักษาความมั่นคงปลอดภัยสูงทำให้ข้อมูลที่ถูกรวบรวมขึ้นในระบบมีความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ครอบคลุมและไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ อีกทั้ง

³¹ สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 21*, น.163.

³² พระราชบัญญัติธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 11 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ปฏิเสธการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานในกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายทั้งในคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีอื่นใด เพียงเพราะเหตุว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ในการซึ่งนำพยานหลักฐานว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เชื่อถือได้หรือไม่เพียงใดนั้นให้พิจารณาถึงความน่าเชื่อถือของลักษณะหรือวิธีการที่ใช้สร้าง เก็บรักษา หรือสื่อสารข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ลักษณะหรือวิธีการเก็บรักษา ความครบถ้วน และไม่มีการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลลักษณะ หรือวิธีการที่ใช้ในการระบุหรือแสดงตัวผู้ส่งข้อมูล รวมทั้งพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องทั้งปวง”

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับสิ่งพิมพ์ออกของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ด้วย

³³ มนเชียร แสงทิม และ ชุตินา เบี้ยวไข่มุก, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 25*, น.191-192.

ข้อมูลที่ถูกรวบรวมสามารถเรียกขึ้นมาแสดงผลภายหลังได้ โดยข้อมูลดังกล่าวถูกรวบรวมไว้ที่ Node ของผู้ใช้งานบนระบบ รวมถึงสามารถพิสูจน์เจ้าของลายมือชื่อและการแสดงเจตนาของเจ้าของลายมือชื่อได้

ดังนั้นหนังสือคำประกันอิเล็กทรอนิกส์จึงมีลักษณะที่เป็นสาระสำคัญของสัญญาคำประกัน เช่นเดียวกับหนังสือคำประกันในรูปแบบกระดาษ คือ มีการทำหลักฐานเป็นหนังสือและมีการลงลายมือชื่อผู้คำประกันทำให้มีผลผูกพันและบังคับใช้ได้ตามกฎหมาย อีกทั้งกฎหมายกำหนดไม่ให้ปฏิเสธความมีผลผูกพันและการบังคับใช้เพียงเพราะข้อมูลนั้นเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์³⁴

3.6.6 ความน่าเชื่อถือของการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์

ความน่าเชื่อถือของพยานเอกสารส่วนใหญ่ศาลจะพิจารณาถึงความถูกต้องแท้จริงของเอกสารเป็นสำคัญ การนำพยานหลักฐานเข้าสืบจึงต้องนำพยานบุคคลเข้าสืบประกอบ หากมีการคัดค้านจากคู่กรณีถึงความถูกต้องแท้จริงของเอกสาร ศาลจะให้สืบพยานโดยการซักถามพยานที่ทราบถึงการมีอยู่ของเอกสารนั้น³⁵ ในขณะที่เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ไม่ได้มีกฎหมายที่กำหนดลักษณะพยาน หลักฐานประเภทข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์รวมถึงรายละเอียดในการนำสืบพยานหลักฐานในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้อย่างชัดเจน³⁶ ศาลจึงต้องใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาจากความถูกต้องแท้จริงของเอกสารและการชั่งน้ำหนักพยานเป็นสำคัญ เพื่อพิจารณาความน่าเชื่อถือของพยานเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้นกระบวนการในการจัดทำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จะต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสากล เพื่อให้เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่นำมาใช้เป็นพยานหลักฐานมีความถูกต้องแท้จริงและน่าเชื่อถือ ส่วนวิธีการรับรองความถูกต้องจะต้องเทียบเคียงจากข้อกำหนดคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2540³⁷

การพิสูจน์ความถูกต้องแท้จริงของเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ยังคงต้องมีการนำพยานบุคคลขึ้น

³⁴ พระราชบัญญัติธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 7 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ปฏิเสธความมีผลผูกพันและการบังคับใช้ตามกฎหมายของข้อความใดเพียงเพราะเหตุที่ข้อความนั้นอยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์”

³⁵ พิศาล พันธุ์วัฒนา. ความน่าเชื่อถือในการนำเอกสารอิเล็กทรอนิกส์มาใช้เป็นพยานหลักฐาน. วารสารวิชาการอาชีวศึกษาและนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ (23เมษายน 2562): หน้า 151. (อัดสำเนา).

³⁶ มนเชียร แสงทิม และ ชุตินา เบี้ยวไข่มุก, อ่วงแล้ว เจริญธรรมที่ 25, น.191.

³⁷ สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ, อ่วงแล้ว เจริญธรรมที่ 21, น.164.

พิสูจน์ความถูกต้องของเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยเป็นเจ้าของหน้าที่หรือบุคคลอื่นใดที่มีหน้าที่ดูแลและเก็บรักษาข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งบุคคลดังกล่าวอาจไม่ใช่ผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจหรือมีความเชี่ยวชาญเฉพาะในระบบที่ใช้ในการทำธุรกรรม ดังนั้นพยานบุคคลจึงมีสถานะเป็นเพียงพยานแวดล้อม อีกทั้งการพิสูจน์เพียงว่าเอกสารอิเล็กทรอนิกส์เป็นเอกสารที่พิมพ์ออกมาจากระบบไม่เพียงพอที่จะรับรองว่าเอกสารมีความถูกต้องแท้จริง เนื่องจากข้อมูลที่พิมพ์ออกมาจากระบบอาจไม่ใช่ข้อมูลที่ถูกต้องเสมอไป ดังนั้นสิ่งสำคัญที่ใช้ในการพิสูจน์ความถูกต้องแท้จริงของพยานเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ คือ ต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าการทำธุรกรรมลงบนระบบมีการควบคุมและป้องกันไม่ให้เกิดความผิดพลาด มีมาตรการการรักษาความปลอดภัยในการเข้าถึงระบบและการจัดเก็บข้อมูล รวมทั้งมีมาตรการรองรับหากในกรณีที่ระบบขัดข้องซึ่งจะต้องไม่กระทบต่อความถูกต้องของข้อมูล เพื่อเป็นการรับประกันความถูกต้องของข้อมูล

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดแนวปฏิบัติในการนำเทคโนโลยีบล็อกเชนเข้ามาใช้ในการทำธุรกรรมทางการเงิน โดยมีสาระสำคัญดังนี้ กำหนดให้มีการประเมินต้นทุนและความคุ้มค่า รวมถึงให้มีการวิเคราะห์และประเมินความเป็นไปได้ในการนำบล็อกเชนเข้ามาใช้ในการทำธุรกรรมทางการเงิน รวมถึงต้องมีการคัดเลือกรูปแบบของบล็อกเชนที่เหมาะสมกับธุรกิจ ในด้านของการกำกับดูแลและการบริหารความเสี่ยง กำหนดให้ต้องมีการควบคุม ติดตาม และตรวจสอบระบบการรักษาความมั่นคงและความปลอดภัยตามกำหนดระยะเวลา รวมถึงให้มีการเฝ้าระวังการทุจริตและความเสี่ยงจากบุคคลภายนอก กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ดูแลระบบเครือข่ายที่ต้องมีการออกแบบ การจัดการ และการพัฒนาระบบบล็อกเชนให้มีมาตรฐานความปลอดภัยและมีแผนการรับมือภัยคุกคามไซเบอร์ โดยจะต้องมีการทดสอบอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงกำหนดให้มีการสำรองข้อมูลโดยให้มีการบันทึกข้อมูลลงในระบบบล็อกเชนและนอกระบบเครือข่ายบล็อกเชน อีกทั้งต้องมีการจัดทำแผนรองรับกรณีที่ระบบบล็อกเชนเกิดความขัดข้องเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อหรือเกิดการติดขัดในการทำธุรกรรม การจัดเก็บข้อมูลและการนำข้อมูลมาจะต้องเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องและกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

บทที่ 4

กฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวกับการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐาน

ธุรกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จำเป็นต้องมีหลักเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานสากล เนื่องจากการทำธุรกรรมดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับธุรกรรมระหว่างประเทศ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรกลางที่เป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์หรือหลักกฎหมายต้นแบบเพื่อให้ประเทศต่างๆ สามารถนำหลักดังกล่าวไปผนวกหรือนำไปร่างเป็นกฎหมายของประเทศตัวเองได้ เพื่อรองรับการทำธุรกรรมและไม่ให้เกิดอุปสรรคในการทำธุรกรรมระหว่างประเทศ

4.1 กฎหมายแม่แบบที่เกี่ยวกับการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐาน

กฎหมายการค้าของแต่ละประเทศ สร้างอุปสรรคในการขับเคลื่อนการค้าระดับระหว่างประเทศ ซึ่งสมควรลดและกำจัดอุปสรรคเหล่านั้นออกไป โดยการสร้างกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ¹ ดังนั้นจึงต้องมีกฎหมายแม่แบบ (Model Law) เกี่ยวกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ออกมาเพื่อให้แต่ละประเทศนำไปเป็นตัวอย่างในการร่างหรือผนวกเข้ากับกฎหมายภายในของประเทศ เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งของกฎหมาย ซึ่งจะทำให้เป็นอุปสรรคและส่งผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศได้ ซึ่งกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานมีดังนี้ กฎหมายแม่แบบว่าด้วยการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ 1996 กฎหมายแม่แบบว่าด้วยพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ 2002 และกฎหมายแม่แบบว่าด้วยลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ 2001

¹ Thailand Arbitration Center, UNCITRAL คืออะไร ทำไมต้องเป็น UNCITRAL [ออนไลน์], 22 ธันวาคม 2565. แหล่งที่มา: <https://thac.or.th/th/uncitral/>

4.1.1 กฎหมายแม่แบบว่าด้วยการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ 1996 (UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce 1996)

กฎหมายแม่แบบว่าด้วยการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ 1996 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการค้าระหว่างประเทศและเศรษฐกิจเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ อีกทั้งเป็นการรองรับการทำธุรกรรมผ่านเทคโนโลยีที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จึงต้องมีการบัญญัติกฎหมายเพื่อรองรับการทำธุรกรรมและสร้างความเท่าเทียมระหว่างเอกสารรูปแบบกระดาษและเอกสารอิเล็กทรอนิกส์และการใช้ข้อมูลคอมพิวเตอร์² เนื่องจากแต่ละประเทศมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่แตกต่างกัน ดังนั้นเพื่อให้กฎหมายเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของแต่ละประเทศมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่ออำนวยความสะดวกและไม่เป็นอุปสรรคต่อการขยายขอบเขตทางการค้าระหว่างประเทศ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือสำหรับการตีความอนุสัญญาระหว่างประเทศและตราสารระหว่างประเทศ กฎหมายแม่แบบจึงเป็นกฎหมายที่ยอมรับสถานะทางกฎหมายของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้เท่ากับสถานะทางกฎหมายของเอกสารรูปแบบกระดาษ โดยใช้บังคับกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในการพาณิชย์เท่านั้น³

4.1.1.1 หลักการทางกฎหมายที่สำคัญของกฎหมายแม่แบบ

โดยปกติกฎหมายของแต่ละประเทศจะมีการวางข้อกำหนดในการทำธุรกรรมว่าจะต้องมีการทำเป็นหนังสือ (writing) การมีหลักฐานเป็นหนังสือ (evidence in writing) การมีเอกสารต้นฉบับ (original) หรือการลงลายมือชื่อ (signature) ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคในการทำการค้าระหว่างประเทศได้ ดังนั้นจึงต้องกำหนดให้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีผลบังคับใช้และมีสถานะทางกฎหมายเช่นเดียวกับเอกสาร

² สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ, กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: จีวีซีการพิมพ์, 2544), หน้า 51.

³ โกวิท หนูโยม, “การรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่ง” (วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา, 2551), หน้า 46.

ในรูปแบบกระดาษตามหลัก Functional-equivalent approach การทำธุรกรรมยังคงสามารถทำได้ทั้งรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์หรือรูปแบบกระดาษ ซึ่งเป็นไปตามการตกลงของคู่สัญญาที่สามารถเลือกได้ว่า จะทำธุรกรรมประเภทใด อย่างไรก็ตามก็ตีความหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้อย่างกว้างๆ เพื่อรองรับการทำธุรกรรมผ่านเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาในทุกรูปแบบ⁴

4.1.1.2 หลักเกณฑ์และผลทางกฎหมายของกฎหมายแม่แบบในการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐาน

กฎหมายกำหนดให้ต้องมีการรับรองและยอมรับสถานะทางกฎหมายของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เช่นเดียวกับข้อมูลในรูปแบบของกระดาษ ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีผลบังคับใช้ได้ตามกฎหมายและไม่ถูกปฏิเสธเพียงเพราะอยู่ในรูปของอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งถือเป็นบทบัญญัติที่สำคัญที่สุดของกฎหมายฉบับนี้⁵ ซึ่งข้อกำหนดให้ทำเป็นหนังสือหรือต้องมีการทำหลักฐานเป็นหนังสือถือเป็นอุปสรรคทางกฎหมายของประเทศต่างๆ⁶ กฎหมายแม่แบบจึงกำหนดให้การทำเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ถือว่าเป็นการทำเป็นหนังสือหรือมีหลักฐานเป็นหนังสือหากมีการข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นสามารถเข้าถึงและนำกลับมาใช้ใหม่ในภายหลังได้ โดยที่ความหมายไม่เปลี่ยนแปลง และสามารถอ่านและแปลความได้ ให้ถือว่า มีสถานะเท่าเทียมกับเอกสารในรูปแบบกระดาษ⁷ ในส่วนของต้นฉบับหากมีการเก็บรักษาข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ด้วยวิธีการที่น่าเชื่อถือและข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ยังมีความสมบูรณ์ ถูกต้องครบถ้วน

⁴ ศศิธร หงส์ประเสริฐ, “พัฒนาการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรับฟังพยานหลักฐานของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในคดีแพ่ง” (สารนิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ปีการศึกษา, 2552), หน้า 48-49.

⁵ Article 5. Legal recognition of data messages “Information shall not be denied legal effect, validity or enforceability solely on the grounds that it is in the form of a data message.”

⁶ ศศิธร หงส์ประเสริฐ, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 4*, น.50.

⁷ Article 6. Writing

“(1) Where the law requires information to be in writing, that requirement is met by a data message if the information contained therein is accessible so as to be usable for subsequent reference.

(2) Paragraph (1) applies whether the requirement therein is in the form of an obligation or whether the law simply provides consequences for the information not being in writing.

(3) The provisions of this article do not apply to the following: [...]”

เหมือนกับการสร้างครั้งแรกให้ถือว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นการแสดงหรือเก็บรักษาต้นฉบับแล้ว⁸ กฎหมายกำหนดให้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ โดยไม่ให้ปฏิเสธการรับฟังเป็นพยานหลักฐานเพียงเพราะข้อมูลดังกล่าวอยู่ในรูปของอิเล็กทรอนิกส์ แต่กฎหมายไม่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานประเภทใด และให้พิจารณาตามหลักพยานหลักฐานที่ดีที่สุดและการรับรองความถูกต้อง⁹ ส่วนการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาถึงพฤติการณ์ทั้งปวงโดยคำนึงถึง วิธีการสร้าง เก็บ รับ และส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และวิธีการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น ในส่วนของการส่งและรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หากผู้ส่งหรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนเป็นผู้ส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไม่สามารถปฏิเสธว่าไม่ได้ส่งไม่ได้ รวมถึงกรณีที่มีการส่งข้อมูลโดย

⁸ Article 8. Original

“(1) Where the law requires information to be presented or retained in its original form, that requirement is met by a data message if:

- (a) there exists a reliable assurance as to the integrity of the information from the time when it was first generated in its final form, as a data message or otherwise; and
- (b) where it is required that information be presented, that information is capable of being displayed to the person to whom it is to be presented.

(2) Paragraph (1) applies whether the requirement therein is in the form of an obligation or whether the law simply provides consequences for the information not being presented or retained in its original form.

(3) For the purposes of subparagraph (a) of paragraph (1):

- (a) the criteria for assessing integrity shall be whether the information has remained complete and unaltered, apart from the addition of any endorsement and any change which arises in the normal course of communication, storage and display; and
- (b) the standard of reliability required shall be assessed in the light of the purpose for which the information was generated and in the light of all the relevant circumstances.

(4) The provisions of this article do not apply to the following: [...]”

⁹ Article 9. Admissibility and evidential weight of data messages

(1) In any legal proceedings, nothing in the application of the rules of evidence shall apply so as to deny the admissibility of a data message in evidence:

- (a) on the sole ground that it is a data message; or,
- (b) if it is the best evidence that the person adducing it could reasonably be expected to obtain, on the grounds that it is not in its original form.

(2) Information in the form of a data message shall be given due evidential weight. In assessing the evidential weight of a data message, regard shall be had to the reliability of the manner in which the data message was generated, stored or communicated, to the reliability of the manner in which the integrity of the information was maintained, to the manner in which its originator was identified, and to any other relevant factor.

คอมพิวเตอร์ซึ่งหากสามารถพิสูจน์ได้ว่าบุคคลใดเป็นผู้ส่งก็ไม่อาจปฏิเสธข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ แม้ว่าบุคคลอื่นจะเป็นผู้ส่งข้อมูลแทนก็ตาม เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้ต้องใช้ความระมัดระวังและรักษาความปลอดภัยของตนเอง อย่างไรก็ตามกฎหมายกำหนดให้การรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีผลเมื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เข้าสู่ระบบของฝ่ายผู้รับและให้ถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ส่งจากสถานที่ของผู้ส่ง ทั้งนี้หากมีการลงลายมือชื่อบนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ต้องสามารถระบุเจ้าของลายมือชื่อและระบุได้ว่าบุคคลนั้นได้แสดงความเห็นชอบข้อความอิเล็กทรอนิกส์ โดยการลงลายมือชื่อต้องทำด้วยวิธีการที่น่าเชื่อถือ เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการสร้างหรือส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องพิจารณาจากพฤติการณ์ทั้งปวงประกอบ¹⁰ โดยความน่าเชื่อถือและความเหมาะสมจะพิจารณาจากประสิทธิภาพของเครื่องมือที่นำมาใช้ ความสามารถของระบบสื่อสาร ประเภทและธุรกรรมที่ทำการระหว่างกัน มูลค่าและความสำคัญของข้อมูลที่ใช้สื่อสาร¹¹

4.1.2 กฎหมายแม่แบบว่าด้วยพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ 2002 (Draft Model Law on Electronic Evidence 2002)

กฎหมายมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้มีมาตรการคุ้มครองการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐาน เนื่องจากข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีความแตกต่างกับเอกสารในรูปแบบกระดาษ ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีโอกาสที่จะถูกทำลายแก้ไขหรือมีการเปลี่ยนแปลงได้ง่าย อีกทั้งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีความซับซ้อนมากกว่า ดังนั้นจึงต้องมีการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการรับฟังพยานหลักฐานข้อมูล

¹⁰ Article 7. Signature

“(1) Where the law requires a signature of a person, that requirement is met in relation to a data message if:

(a) a method is used to identify that person and to indicate that person's approval of the information contained in the data message; and

(b) that method is as reliable as was appropriate for the purpose for which the data message was generated or communicated, in the light of all the circumstances, including any relevant agreement.

(2) Paragraph (1) applies whether the requirement therein is in the form of an obligation or whether the law simply provides consequences for the absence of a signature.

(3) The provisions of this article do not apply to the following: [...]”

¹¹ ศศิธร หงส์ประเสริฐ, *อ่างแล้ว เชิงอรรถที่ 4*, น.53.

อิเล็กทรอนิกส์ทั้งในเรื่องของขอบเขตของกฎหมาย การรับรองความถูกต้องแท้จริง การใช้หลักพยานหลักฐานที่ดีที่สุด ข้อเสนอพื้นฐานในเรื่องของความถูกต้อง มาตรฐาน การพิสูจน์โดยคำให้การพยานถามค้าน ข้อตกลงในการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐาน และการรับฟังลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์¹² ดังนั้นจึงห้ามไม่ให้ปฏิเสธการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานเพียงเพราะข้อมูลนั้นอยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์¹³

4.1.2.1 หลักกฎหมายที่เกี่ยวกับการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐาน

หลักพยานหลักฐานที่ดีที่สุดกฎหมายได้กำหนดขอบเขตไว้ไม่ให้มีผลกระทบต่อกฎหมายคอมมอนลอว์ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการรับฟังหรือการบันทึกยกเว้นหลักความน่าเชื่อถือและหลักการรับฟังพยานหลักฐานที่ดีที่สุด¹⁴ กระบวนการพิจารณาหากได้มีการใช้หลักการรับฟังพยานหลักฐานที่ดีที่สุดเกี่ยวกับบันทึกอิเล็กทรอนิกส์แล้ว ต้องมีการพิสูจน์ความถูกต้องแท้จริงของระบบการบันทึกและจัดเก็บข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งรวมถึงสิ่งพิมพ์ออก (printouts) ที่จะต้องมีความสอดคล้องน่าเชื่อถือและถูกต้องเช่นเดียวกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกบันทึกและจัดเก็บจึงจะถือว่าเป็นพยานหลักฐานที่ดีที่สุด¹⁵

หลักการรับฟังพยานบอกเล่ากฎหมายได้กำหนดขอบเขตไว้ไม่ให้มีผลกระทบต่อกฎหมายคอมมอนลอว์ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการรับฟังหรือการบันทึกยกเว้นหลักความน่าเชื่อถือและ

¹² ศศิธร หงส์ประเสริฐ, *อ้าวแล้ว เชิงอรรถที่ 4*, น.53.

¹³ Electronic Evidence Model Law Article 3 “Nothing in the rules of evidence shall apply to deny the admissibility of an electronic record in evidence on the sole ground that it is an electronic record.”

¹⁴ Electronic Evidence Model Law Article 4 (1) “This Act does not modify any common law or statutory rule relating to the admissibility or records, except the rules relating to authentication and best evidence.”

¹⁵ Electronic Evidence Model Law Article 6

“(1) In any legal proceeding, subject to subsection (b), where the best evidence rule is applicable in respect of electronic record, the rule is satisfied on proof of the integrity of the electronic records system in or by which the data was recorded or stored.

“(2) In any legal proceeding, where an electronic record in the form of printout has been manifestly or consistently acted on, relied upon, or used as the record of the information recorded or stored on the printout, the printout is the record for the purposes of the best evidence rule.”

หลักการรับฟังพยานหลักฐานที่ดีที่สุด¹⁶ ซึ่งหลักการรับฟังพยานบอกเล่าเป็นส่วนหนึ่งของหลักพยานหลักฐานที่ดีที่สุด ดังนั้นจึงได้รับการยกเว้นด้วย¹⁷

หลักการรับรองความถูกต้องของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จะเป็นไปตามมาตรา 8 ถึงมาตรา 12 ซึ่งกฎหมายกำหนดไว้ดังนี้ หากบุคคลใดนำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ใช้เป็นพยานหลักฐานในกระบวนการทางกฎหมายใดๆ ผู้กล่าวอ้างมีหน้าที่พิสูจน์ความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น¹⁸ หากไม่มีพยานหลักฐานอื่นใดนอกเหนือจากข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกบันทึกและเก็บรักษาไว้ในระบบ ข้อมูลดังกล่าวจะถูกสันนิษฐานว่าถูกต้องแท้จริงตามกระบวนการทางกฎหมาย¹⁹ หากพยานหลักฐานต่างๆ ที่นำมาแสดงเพื่อสนับสนุนให้เห็นว่าระบบคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องทำงานอย่างเป็นปกติหรือกรณีที่ระบบคอมพิวเตอร์ทำงานไม่เป็นปกติความถูกต้องแท้จริงของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกบันทึกและจัดเก็บจะไม่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ดังกล่าว²⁰ หรือเมื่อมีการบันทึกและจัดเก็บข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์โดยคู่กรณี²¹ หรือข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ถูกบันทึกและจัดเก็บตามปกติประเพณีและเป็นไปตามลักษณะของธุรกิจ โดยบุคคลที่ไม่ใช่คู่ความหรือบุคคลดังกล่าวไม่ได้อยู่ภายใต้อำนาจการควบคุมของผู้กล่าวอ้าง²² ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์สามารถนำมารับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ตามกฎหมายหากการทำธุรกรรมของกิจการมีการใช้ บันทึก หรือเก็บรักษาข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรฐานซึ่งเป็นไปตามประเพณีปฏิบัติ

¹⁶ Electronic Evidence Model Law Article 4 (1) “This Act does not modify any common law or statutory rule relating to the admissibility or records, except the rules relating to authentication and best evidence.”

¹⁷ ศศิธร หงส์ประเสริฐ, *อ้างแล้ว* เจริญธรรมที่ 4, น.54.

¹⁸ Electronic Evidence Model Law Article 5 “The person seeking to introduce an electronic record in any legal proceeding has the burden of proving its authenticity by evidence capable of supporting a finding that the electronic record is what the person claims it to be.”

¹⁹ Electronic Evidence Model Law Article 7 “In the absence of evidence to the contrary, the integrity of the electronic records system in which an electronic record is recorded or stored is presumed in any legal proceeding.”

²⁰ Electronic Evidence Model Law Article 7 (a) “where evidence is adduced that supports a finding that at all material times the computer system or other similar device was operating properly, or if not, that in any respect in which it was not operating properly or out of operation, the integrity of the record was not affected by such circumstances, and there are no other reasonable grounds to doubt the integrity of the record.”

²¹ Electronic Evidence Model Law Article 7 (b) “where it is established that the electronic record was recorded or stored by a party to the proceedings who is adverse in interest to the party seeking to introduce it; or”

²² Electronic Evidence Model Law Article 7 (c) “where it is established that the electronic record was recorded or stored in the usual and ordinary course of business by a person who is not a party to the proceedings and who did not record or store it under the control of the party seeking to introduce the record.”

ตามปกติของธุรกิจ²³ คำให้การของพยานอาจนำมาใช้เพื่อพิสูจน์ความน่าเชื่อถืออันมีสาระสำคัญตาม มาตรา 6 มาตรา 7 และมาตรา 8²⁴ คำให้การตามมาตรา 9 อาจถูกถามค้านได้โดยคู่กรณีและอาจถาม ค้านพยานได้²⁵ หากไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นและทั้งสองฝ่ายมีการตกลงกันไว้สามารถนำ ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานได้²⁶ ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์สามารถใช้แทนลายมือชื่อธรรมดา ได้ แต่ต้องพิสูจน์ความน่าเชื่อถือของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์และการระบุตัวบุคคลที่ได้รับรองความ ถูกต้องของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น²⁷

4.1.3 กฎหมายแม่แบบว่าด้วยลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ 2001 (Model Law on Electronic Signatures 2001)

กฎหมายแม่แบบว่าด้วยลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์จัดทำขึ้นตามแนวทางของกฎหมายแม่แบบว่า ด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสร้างความเท่าเทียมระหว่างข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และเอกสารในรูปแบบ

²³ Electronic Evidence Model Law Article 8 “For the purpose of determining under any rule of law whether an electronic record is admissible, evidence may be presented in respect of any standard, procedure, usage or practice on how electronic records are to be recorded or preserved, having regard to the type of business or endeavour that used, recorded or preserved the electronic record and the nature and purpose of the electronic record.”

²⁴ Electronic Evidence Model Law Article 9 “The matters referred to in sections 6, 7, and 8 may be established by an affidavit given to the best of the deponent’s knowledge or belief.”

²⁵ Electronic Evidence Model Law Article 11

“(1) A deponent of an affidavit referred to in section 9 that has been introduced in evidence may be cross-examined as of right by a party to the proceedings who is adverse in interest to the party who has introduced the affidavit or has caused the affidavit to be introduced.

(2) Any party to the proceedings may, with leave of the court, cross-examine a person referred to in subsection 7(c).”

²⁶ Electronic Evidence Model Law Article 10 (1) Unless otherwise provided in any other statute, an electronic record is admissible, subject to the discretion of the court, if the parties to the proceedings have expressly agreed at any time that its admissibility may not be disputed.

²⁷ Electronic Evidence Model Law Article 12

“(1) Where a rule of evidence requires a signature, or provides for certain consequences if a document is not signed, an electronic signature satisfies that rule of law or avoids those consequences.

(2) An electronic signature may be proved in any manner, including by showing that a procedure existed by which it is necessary for a person, in order to proceed further with a transaction, to have executed a symbol or security procedure for the purpose of verifying that an electronic record is that of the person.”

กระดาษในการแสดงเจตนาของคู่สัญญาในการเลือกทำธุรกรรม รับรองความน่าเชื่อถือของธุรกรรม อิเล็กทรอนิกส์และยอมรับลายมืออิเล็กทรอนิกส์ให้มีผลเช่นเดียวกันกับการลงลายมือชื่อบนกระดาษ²⁸ ไม่ว่าลายมือชื่อนั้นจะถูกสร้างขึ้นด้วยเทคโนโลยีแบบใดก็ตาม เพื่อให้แต่ละประเทศได้นำหลักการของกฎหมายแม่แบบไปปรับใช้หรือผนวกเข้ากับกฎหมายภายในของตนเอง เพื่อสะดวกในการทำธุรกรรมระหว่างประเทศและเพื่อให้การตรากฎหมายของแต่ละประเทศเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยสาระสำคัญของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์จะต้องเป็นอักษร ตัวเลข อักขระ เสียงหรือสัญลักษณ์อื่นใดที่อยู่ในรูปอิเล็กทรอนิกส์และนำมาใส่ไว้ในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสามารถระบุถึงตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของลายมือชื่อได้ ซึ่งถือเป็นหลักสำคัญที่แต่ละประเทศได้นำไปปรับใช้กับกฎหมายของตนเอง

กฎหมายแม่แบบต้องการให้เกิดความเท่าเทียมระหว่างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์และลายมือชื่อที่ลงนามเป็นลายลักษณ์อักษร ดังนั้น หากลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์สามารถระบุตัวบุคคลที่ลงลายมือชื่อได้ และการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ทำด้วยวิธีการที่น่าเชื่อถือ เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการสร้างหรือส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์ที่เหมาะสมในการกำหนดวิธีการที่มีความน่าเชื่อถือ ความสำเร็จของเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่นำมาใช้ กฎหมายที่กำหนดให้มีการลงลายมือชื่อ การปฏิบัติตามขั้นตอนในการใช้ลายมือชื่อเพื่อระบุตัวบุคคล การปฏิบัติตามประเพณีและทางปฏิบัติในทางการค้า ความสำคัญและประโยชน์เชิงเศรษฐกิจของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้ถือว่าได้มีการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์แล้ว

4.2 หลักกฎหมายการรับฟังพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศสิงคโปร์

สิงคโปร์เป็นประเทศที่กำหนดให้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานอีกประเภทโดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีดังนี้ Evidence Act of Singapore, Electronic Transactions Act of Singapore และ The Evidence (Computer Output) Regulations : Approved Process โดยเป็นการบัญญัติกฎหมายโดยอาศัยอำนาจของกฎหมาย Evidence Act เพื่อรองรับและส่งเสริมธุรกรรม

²⁸ สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ, *อ้าวแล้ว เชิงอรรถที่ 2*, น.131.

อิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายแม่แบบ Electronic Transactions Act 1998 ที่ได้มีการกำหนดกระบวนการการรับรองความถูกต้องแท้จริงของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ อีกทั้งได้มีการจัดตั้งหน่วยงานอิสระที่ได้รับความน่าเชื่อถือเข้ามาทำหน้าที่รับรองความถูกต้องของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (Certification Authority : CA) ที่คู่สัญญาได้ทำขึ้นไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือนิติบุคคล²⁹ ศาลจะพิจารณาถึงการชั่งน้ำหนักข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานโดยพิจารณาถึงรูปแบบ วิธีการในการใช้งานของระบบวัตถุประสงค์ของระบบ และวิธีการจัดเก็บและบันทึกข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และพิจารณาถึงความถูกต้องแท้จริงของระบบและบันทึกคอมพิวเตอร์ อย่างไรก็ตามลักษณะของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีโอกาที่จะถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ง่ายกว่าข้อมูลที่บันทึกลงในกระดาษ ดังนั้นกฎหมายจึงได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการรับรองความแท้จริงของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน

4.2.1 การรับรองความแท้จริง

เป็นการรับรองว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้ทำขึ้นนั้นไม่ได้ถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลงไปจากครั้งสุดท้ายที่ได้ทำการบันทึก โดยกฎหมายวางหลักว่า ผู้ที่นำเสนอข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ต่อศาลมีหน้าที่พิสูจน์ความถูกต้องแท้จริงของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยจะต้องแสดงพยานหลักฐานที่สนับสนุนว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นเป็นไปตามที่กล่าวอ้าง อย่างไรก็ตามกฎหมายได้กำหนดให้คู่ความสามารถตกลงที่จะรับฟังพยานหลักฐานนั้นโดยไม่ต้องพิจารณาถึงความถูกต้องแท้จริงของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้ ทั้งสองฝ่ายไม่ได้คำนึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งใช้ได้แค่ในคดีแพ่งเท่านั้น ทั้งนี้หากไม่มีการโต้แย้งของคู่ความในเรื่องของความถูกต้องแท้จริงของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้สันนิษฐานว่าข้อมูลนั้นใช้ได้ เว้นแต่ว่ากฎหมายระบุไว้ให้เป็นอย่างอื่น ทั้งนี้เมื่อเกิดข้อโต้แย้งในเรื่องของความถูกต้องของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ผู้กล่าวอ้างจะต้องเป็นผู้พิสูจน์ความถูกต้องแท้จริงของข้อมูลนั้น โดยต้องให้บุคคลที่เป็นผู้ทำการบันทึกข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หรือผู้ครอบครองระบบคอมพิวเตอร์ขณะทำการบันทึกข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หรือผู้ที่สามารถเข้าถึงบันทึกข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ทำการรับรองความถูกต้องแท้จริงของ

²⁹ ดิสพล ครุจมีชัย, “มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์” (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา, 2542), หน้า 132.

ข้อมูลตามกระบวนการการรับรอง (Certification Authority : CA) เพื่อพิจารณาว่าจะรับฟังข้อมูลนั้นหรือไม่³⁰

4.2.2 การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน

กฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์พยานหลักฐานที่ดีที่สุดไว้เป็นแนวทาง โดยให้สามารถรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานได้เช่นเดียวกับต้นฉบับ ซึ่งจะพิจารณาถึงการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ว่าระบบทำงานได้อย่างถูกต้องไม่มีข้อผิดพลาด ดังนั้นหากระบบคอมพิวเตอร์ทำงานได้อย่างถูกต้องเอกสารพิมพ์ออก (print out) ก็จะมีน้ำหนักรับฟังได้เทียบเท่ากับต้นฉบับทุกประการ³¹ และหากว่าส่วนที่แตกต่างกับต้นฉบับ เช่น กล่อง เส้น สี กราฟฟิก ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อความถูกต้องของเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง ก็ข้อมูลนั้นก็สามารถรับฟังได้แม้จะเป็นพยานหลักฐานชั้นที่ 2³² อย่างไรก็ตามหากคู่ความฝ่ายใดที่ไม่ได้นำเอาข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาอ้างเป็นพยานหลักฐานสามารถตรวจสอบความถูกต้องแท้จริงได้ เพื่อให้เกิดความยุติธรรมในกระบวนการพิจารณา

³⁰ นัทธ ธนศวนิชย์, “การรับฟังและวิธีการนำสืบพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ในคดีอาญา: ศึกษาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550” (วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายอาญา คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา, 2555), หน้า 60-63.

³¹ นัทธ ธนศวนิชย์, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 30*, น.65.

³² โกวิท หนูโยม, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 3*, น.64.

บทที่ 5

วิเคราะห์ปัญหาและประโยชน์ที่ได้รับจากการออกหนังสือคำประกันอิเล็กทรอนิกส์กับภาระในการอ้างสิทธิของธนาคารพาณิชย์

หนังสือคำประกันรูปแบบกระดาษมีโอกาสและมีความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริตและปลอมแปลงเอกสารได้ง่ายกว่าหนังสือคำประกันอิเล็กทรอนิกส์ อีกทั้งเมื่อเกิดข้อพิพาทขึ้นและจะต้องมีการพิสูจน์พยานหลักฐานจะมีระยะเวลาในการดำเนินการนาน ทำให้เกิดความไม่สะดวกในขั้นตอนการปฏิบัติและส่งผลกระทบต่อธุรกิจ หากมีการนำหนังสือคำประกันอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาใช้ก็จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและลดภาระในการพิสูจน์เอกสารต่างๆ ซึ่งเป็นผลดีแก่ทุกฝ่าย ทั้งนี้ประเทศไทยมีกฎหมายเข้ามารองรับการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ แต่ยังไม่ครอบคลุมในเรื่องของลักษณะพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ จึงต้องมีการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขต่อไป

5.1 หลักเกณฑ์การรับฟังพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายไทยเปรียบเทียบกับกับกฎหมายต่างประเทศ

หลักกฎหมายที่เกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐานของประเทศไทยและสิงคโปร์ต่างมีต้นแบบมาจากกฎหมายแม่แบบของ UNCITRAL โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะรองรับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ดังนั้นเพื่อไม่ให้เกิดการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์เกิดอุปสรรคด้านข้อจำกัดทางกฎหมายเพื่อให้เกิดความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงต้องมีการกำหนดกฎหมายแม่แบบ (Model Law) เพื่อให้แต่ละประเทศได้นำหลักการดังกล่าวไปปรับใช้หรือผนวกเข้ากับกฎหมายภายในของประเทศตนเองตามความเหมาะสม กฎหมายแม่แบบจึงเป็นกฎหมายที่ให้การยอมรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้มีผลทางกฎหมายเทียบเท่ากับเอกสารรูปแบบกระดาษ รวมถึงการทำธุรกรรมใดๆ ที่กฎหมายกำหนดให้ต้องมีการทำเป็นหนังสือหรือมีการลงลายมือชื่อ ให้ถือว่าหากมีการทำผ่านระบบคอมพิวเตอร์หรือเครื่องมือที่มีลักษณะเดียวกันและเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ให้ถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น

ได้มีการทำเป็นหนังสือและมีการลงลายมือชื่อไว้แล้ว และให้มีผลใช้บังคับได้ตามกฎหมายเช่นเดียวกับการทำธุรกรรมแบบกระดาษ อย่างไรก็ตามก็ตีกฎหมายดังกล่าวจะถูกบังคับกับใช้กับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในการพาณิชย์เท่านั้น ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่ได้มีการกำหนดกฎหมายลักษณะพยานอิเล็กทรอนิกส์ไว้เป็นพยานอีกประเภท ดังนั้นกฎหมายจึงได้มีการบัญญัติถึงลักษณะและกระบวนการรับรองความถูกต้องแท้จริงของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้เป็นการเฉพาะ รวมถึงรัฐได้จัดตั้งหน่วยงานกลางซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลตรวจสอบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์โดยเฉพาะ ดังนั้นกรณีที่เกิดข้อพิพาทและต้องนำเอาข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มาใช้เป็นพยานหลักฐานก็จะมีหลักการและแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน ทำให้เป็นการสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนหันมาใช้เทคโนโลยีในการทำธุรกรรมเพิ่มมากขึ้น

5.2 ปัญหาการนำพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการพิสูจน์และนำสืบเมื่อเกิดข้อพิพาท

ปัจจุบันผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการทางการเงินมีการทำธุรกรรมผ่านระบบออนไลน์หรือระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์มากขึ้น ธนาคารจึงได้มีการนำเทคโนโลยีบล็อกเชนเข้ามาใช้เพื่อตอบสนองความต้องการและอำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้บริการ การนำระบบบล็อกเชนเข้ามาใช้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการดำเนินธุรกรรมจากการทำธุรกรรมในรูปแบบกระดาษมาเป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ต่อมาประเทศไทยจึงได้มีการตรากฎหมายพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 เพื่อรองรับธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อย่างไรก็ตามก็ตีกฎหมายลักษณะพยานที่ใช้เป็นหลักในการกำหนดลักษณะพยานหลักฐาน วิธีการสืบพยาน การรับฟังพยานหลักฐาน¹ ของพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ยังไม่มีความชัดเจน เนื่องจากกฎหมายให้เพียงหลักอย่างกว้างไว้ว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ การชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้พิจารณาถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูล พร้อมทั้งให้ใช้บังคับกับสิ่งพิมพ์ออกของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ จึงเป็นเพียงการให้สถานะแก่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ว่ามีความเท่าเทียมกับเอกสารในรูปของกระดาษ แต่ไม่ได้มีการกำหนดลักษณะพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์รวมถึงวิธีการนำสืบพยานอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งอาจ

¹ สวัสดิ์ เพชรทอง, “ปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบในคดีแพ่ง : ศึกษามาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศ” (วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเอกชน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา, 2560), หน้า 30.

เป็นได้ทั้งพยานเอกสารและพยานวัตถุไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นหากนำหลักลักษณะพยานเอกสารที่มีอยู่มาใช้กับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็อาจเกิดความไม่เหมาะสม เนื่องจากลักษณะของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีความแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับพยานหลักฐานเอกสาร ซึ่งศาลจำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานที่ถูกต้องแท้จริงประกอบการวินิจฉัยเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย

หนังสือคำประกันอิเล็กทรอนิกส์ถือเป็นพยานหลักฐานดิจิทัล กล่าวคือ เป็นข้อมูลที่ถูกเก็บหรือมีการส่งหรือรับอยู่ในอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงหลักฐานที่ถูกสร้างจากระบบคอมพิวเตอร์ เช่น เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสามารถนำไปใช้อ้างอิงเป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีของศาลได้² จึงต้องมีการนำกระบวนการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานดิจิทัล (Digital Forensic Evidence) ซึ่งเป็นหลักการการสืบพยาน การรวบรวมหลักฐาน การพิสูจน์หลักฐาน โดยหลักฐานที่ได้มาจะต้องไม่ถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด วิธีการที่จะได้มาซึ่งหลักฐานต้องทำอย่างเที่ยงตรง เพราะข้อมูลดังกล่าวจะต้องถูกนำไปประกอบการพิจารณาคดีของศาล ดังนั้นการทำธุรกรรมบนระบบที่มีความมั่นคงปลอดภัยจึงเป็นเรื่องสำคัญ เพราะเกี่ยวพันถึงความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน อีกทั้งมีการกำหนดหลักในการจัดการกับพยานหลักฐานดิจิทัลที่จะต้องคำนึงถึงความสมบูรณ์และความถูกต้องของพยานหลักฐาน³

แม้ว่ากฎหมายจะอนุญาตให้นำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มาใช้อ้างอิงเป็นพยานหลักฐานได้ แต่กฎหมายลักษณะพยานของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ยังไม่มี ความชัดเจนเพียงพอ ศาลจึงต้องใช้ดุลยพินิจพิจารณาตัดสินจากการชั่งน้ำหนักพยานอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้หลักความน่าเชื่อถือ อีกทั้งกฎหมายที่มีอยู่ไม่เอื้อที่จะนำมาใช้กับเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ การทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบันจึงต้องมีการเก็บเอกสารที่เป็นกระดาษควบคู่ไปกับการเก็บข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์⁴ ซึ่งเป็นการขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการจะรองรับการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เมื่อเป็นเช่นนี้ภาคเอกชน

² กานต์ ศรีสุวรรณและสุนทิพย์ จิตสว่าง. กระบวนการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานดิจิทัล: การวิเคราะห์เพื่อพัฒนาเชิงนโยบาย. _____ (9 มิถุนายน 2564): หน้า 580. (อัดสำเนา).

³ วรินทร์า ศรีวิชัย. การตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานดิจิทัลกับคดีเกี่ยวกับความมั่นคง. *CMU Journal of Law and Social Sciences* 13 (8 May 2020): หน้า 82. (อัดสำเนา).

⁴ พิษศาล พันธุ์วัฒนา. ความน่าเชื่อถือในการนำเอกสารอิเล็กทรอนิกส์มาใช้เป็นพยานหลักฐาน. *วารสารวิชาการอาชญาวิทยาและนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ* (23 เมษายน 2562): หน้า 149. (อัดสำเนา).

รวมถึงภาครัฐจึงยังไม่มีเชื่อมั่นว่าหากเกิดการฟ้องร้องและจะต้องนำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มาใช้เป็นพยานเพื่อนำสืบต่อศาล ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จะมีความน่าเชื่อถือและมีน้ำหนักมากเพียงพอที่จะพิสูจน์ให้ศาลเชื่อได้หรือไม่ อีกทั้งหลักในการนำสืบยังคงใช้หลักว่าหากผู้ใดกล่าวอ้างให้ผู้นั้นนำสืบ ซึ่งพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์มีความซับซ้อนและจำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะที่มีความรู้ความเข้าใจในระบบเพื่อนำข้อมูลออกมาเพื่อนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาล ซึ่งเกี่ยวพันถึงน้ำหนักความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานในการพิจารณาของศาล ผู้กล่าวอ้างอาจไม่มีความรู้ความเข้าใจข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อย่างเพียงพอ ดังนั้นหากใช้หลักการดังกล่าวอาจเกิดความไม่เหมาะสมและกระทบต่อความน่าเชื่อถือของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้

อย่างไรก็ดีหนังสือคำประกันอิเล็กทรอนิกส์เป็นการทำธุรกรรมระหว่างภาครัฐ ดังนั้นหากเกิดข้อพิพาทและต้องมีการนำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มาใช้เป็นพยานหลักฐานในการนำสืบ ข้อมูลดังกล่าวจะถือว่าเป็นข้อมูลที่นำเชื่อถือโดยไม่ต้องมีการพิสูจน์ตามหลักความน่าเชื่อถือหรือไม่ เนื่องจากข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวได้ผ่านการรับรองจากหน่วยงานรัฐซึ่งเป็นบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือแล้ว

5.3 ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิเสธความรับผิดชอบของธนาคารพาณิชย์ในฐานะผู้ออกหนังสือคำประกัน

เมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกร้องให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้แทนลูกหนี้ ตามหลักแล้วธนาคารซึ่งเป็นผู้ค้ำประกันจะต้องชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามสัญญาที่ตนได้เข้าผูกพันไว้ อย่างไรก็ตามธนาคารในฐานะผู้ค้ำประกันมีสิทธิที่จะยกข้อต่อสู้ของตนเองและของลูกหนี้ขึ้นสู้กับเจ้าหนี้เพื่อปฏิเสธความรับผิดชอบได้ เช่น สัญญาค้ำประกันไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือหรือไม่มีการลงลายมือชื่อของผู้ค้ำประกัน การอ้างธรรมเนียมปฏิบัติของธนาคาร การอ้างว่าหนังสือคำประกันเป็นของปลอม เป็นต้น ดังเช่นตัวอย่างคำพิพากษา

คำพิพากษาศาลฎีกา 923/2523 (ประชุมใหญ่ครั้งที่ 1/2523) โจทก์ได้มีการตกลงกับจำเลยที่ 1 ชื่อเชื่อน้ำมันโดยต้องมีหนังสือคำประกันธนาคารมาวางเป็นหลักประกัน ธนาคารจำเลยที่ 2 ได้ออกหนังสือคำประกันให้จำเลยที่ 1 ระบุชื่อค้ำประกันจำเลยที่ 1 ซึ่งเชื่อน้ำมันจากบริษัท แต่จำเลยที่ 1 ได้ทำหนังสือ

ค้ำประกันปลอมไปมอบให้แก่โจทก์แทนโดยมีข้อความตรงกับฉบับที่แท้จริง จำเลยที่ 2 แสดงเจตนาผูกพันต่อโจทก์ เมื่อโจทก์ตกลงขายและส่งมอบน้ำมันแก่จำเลยที่ 1 ภายในกำหนดเวลาในหนังสือค้ำประกัน สัญญาค้ำประกันปลอมย่อมเกิดขึ้นและมีผลผูกพันจำเลยที่ 2 ให้รับผิดชอบต่อโจทก์ในฐานะผู้ค้ำประกันจำเลยที่ 1 ต่อมาจำเลยที่ 1 คืนหนังสือค้ำประกันแก่จำเลยที่ 2 โดยอ้างว่าได้เอาหลักทรัพย์อื่นไปวางแก่โจทก์แล้ว แต่จำเลยที่ 2 สงสัยจึงระงับการคืนหลักทรัพย์แก่จำเลยที่ 1 และแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนดำเนินคดีปลอมเอกสาร จำเลยที่ 2 อ้างว่ามีการรับคืนหนังสือค้ำประกัน ถือว่าการค้ำประกันยกเลิกแล้วเป็นการเถียงยืงความจริงซึ่งจำเลยที่ 2 ยังคงต้องรับผิดชอบร่วมกับจำเลยที่ 1 ในฐานะผู้ค้ำประกัน

ข้อสังเกตจากคำพิพากษาศาลฎีกาประชุมใหญ่

1. ธนาคารจำเลยที่ 2 เป็นผู้ค้ำประกันโดยทำสัญญาค้ำประกันในรูปแบบกระดาษไม่ใช่หนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์
2. ธนาคารจำเลยที่ 2 ทำหนังสือค้ำประกันจำเลยที่ 1 ในการซื้อเชื่อน้ำมันจากโจทก์จริง แล้วมอบหนังสือค้ำประกันให้จำเลยที่ 1 เพื่อนำไปมอบให้โจทก์ เมื่อรับหนังสือค้ำประกันฉบับจริงมาแล้ว จำเลยที่ 1 ทำการปลอมหนังสือค้ำประกันขึ้นมาอีกฉบับ ในหนังสือค้ำประกันปลอมที่จำเลยที่ 1 ทำขึ้นมานี้มีข้อความและเงื่อนไขเหมือนกับฉบับที่แท้จริงทุกอย่าง จำเลยที่ 1 นำสัญญาค้ำประกันปลอมที่ทำขึ้นไปมอบให้โจทก์ยึดถือไว้ ส่วนฉบับจริงจำเลยที่ 1 เก็บไว้
3. ต่อมาจำเลยที่ 1 นำสัญญาค้ำประกันฉบับจริงไปคืนให้แก่ธนาคารจำเลยที่ 2 โดยอ้างว่าตนได้จัดหาหลักทรัพย์อื่นไปเป็นหลักประกันไว้กับโจทก์ผู้ขายน้ำมันแล้ว และขอคืนหลักทรัพย์ที่จำเลยที่ 1 มอบให้ไว้เป็นประกันกับจำเลยที่ 2 ในการที่จำเลยที่ 2 ออกหนังสือค้ำประกันในการที่จำเลยที่ 1 ไปซื้อเชื่อน้ำมันจากโจทก์ แต่ธนาคารจำเลยที่ 2 ไม่เชื่อจึงได้สอบถามไปยังโจทก์จึงรู้ว่าหนังสือค้ำประกันฉบับที่โจทก์ยึดถือไว้เป็นฉบับปลอม
4. จำเลยที่ 1 ผิดสัญญาไม่ชำระค่าน้ำมันที่ซื้อจากโจทก์ โจทก์จึงฟ้องจำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 2 ให้รับผิดชอบตามสัญญาซื้อขายและสัญญาค้ำประกัน ธนาคารจำเลยที่ 2 อ้างว่ามีการคืนหนังสือค้ำประกันความรับผิดชอบตามสัญญาค้ำประกันย่อมสิ้นสุดไปด้วย

5. ศาลฎีกาวินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่วินิจฉัยว่า สัญญาค้ำประกันระหว่างธนาคารจำเลยที่ 2 กับ โจทก์เกิดและมีผลบังคับแล้ว เมื่อมีการแสดงเจตนาเข้าค้ำประกัน ส่วนโจทก์ก็รับหนังสือค้ำประกันฉบับปลอมไว้เป็นคนละประเด็นกัน ข้อเถียงว่ามีการรับคืนหนังสือค้ำประกันแล้วมีผลทำให้ความรับผิดของธนาคารจำเลยที่ 2 ระงับสิ้นไปจึงรับฟังไม่ขึ้น

คำพิพากษาฎีกา 414/2536 เจ้าหนี้ได้มีการคืนหนังสือค้ำประกันผิดให้ลูกหนี้ โดยที่สัญญาประธานยังไม่ระงับไป ลูกหนี้ได้วางหนังสือค้ำประกันทั้งหมด 6 ฉบับ ต่อมาลูกหนี้ขอยกเลิกหนังสือค้ำประกัน 1 ฉบับ เจ้าหนี้อนุมัติคืนหนังสือค้ำประกันให้แก่ลูกหนี้ แต่เจ้าหนีกลับคืนหนังสือค้ำประกันให้แก่ลูกหนี้ทั้งหมด 6 ฉบับ ลูกหนี้จึงนำหนังสือค้ำประกันทั้งหมดคืนแก่ธนาคารและขอไถ่ถอนหลักประกันจากข้อเท็จจริงข้างต้นศาลมีคำวินิจฉัยว่า ถึงแม้ว่าเจ้าหนี้จะคืนหนังสือค้ำประกันผิดแต่ไม่ได้มีความประสงค์ที่จะปลดหนี้ให้แก่ลูกหนี้และธนาคาร ซึ่งธนาคารได้รับหนังสือค้ำประกันตัวจริงคืนจากลูกหนี้และยกเลิกหนังสือค้ำประกัน พร้อมคืนหลักประกันให้แก่ลูกหนี้ หากพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 327 วรรค 3 เมื่อธนาคารได้รับเอกสารที่เป็นหลักฐานแห่งหนี้คือหนังสือค้ำประกันให้ถือว่าหนี้ระงับสิ้นไป แต่จากข้อเท็จจริงลูกหนี้ยังไม่ได้มีการชำระหนี้ที่ธนาคารเป็นผู้ค้ำแก่เจ้าหนี้ ดังนั้นหนี้ดังกล่าวยังไม่ได้ระงับไป ลูกหนี้ยังคงต้องชำระหนี้แก่เจ้าหนี้และยังไม่หลุดพ้นความรับผิด ตามมาตรา 698 ธนาคารไม่สามารถยกข้ออ้างได้ว่า เมื่อธนาคารได้รับหนังสือค้ำประกันคืนจากลูกหนี้โดยสุจริต ธนาคารจะหลุดพ้นจากความรับผิดในฐานะผู้ค้ำประกัน และธนาคารไม่มีสิทธิไล่เบี้ยจากจำเลย อีกทั้งการอ้างธรรมเนียมปฏิบัติของธนาคารไม่ทำให้ธนาคารหลุดพ้นจากความรับผิดในฐานะผู้ค้ำประกัน

คำพิพากษาฎีกาที่ 5724/2562 ปราบกฏข้อเท็จจริงว่า จำเลยเป็นผู้ประกอบกิจการธนาคารและได้มีการมอบอำนาจตัวแทนให้กับนางสาว ป. ซึ่งเป็นพนักงานของจำเลยในตำแหน่งตำแหน่งรองผู้อำนวยการและหัวหน้าทีมผลิตภัณฑ์เงินฝากและการลงทุน ต่อมานางสาว ป. ได้ออกหนังสือค้ำประกันในนามของธนาคารให้แก่โจทก์ 2 ฉบับ ฉบับแรกทำสิบล้านบาทเศษ ฉบับที่สองสี่สิบล้านบาทเศษ เพื่อเป็นหลักประกันการชำระค่าสินค้า ต่อมาปรากฏว่าหนังสือค้ำประกันเป็นเอกสารปลอม จึงมีการดำเนินคดีอาญานางสาว ป. ส่วนของคดีแพ่งศาลได้พิจารณาถึงประเด็นของความเป็นตัวแทนของนางสาว ป. ที่เป็นผู้ลงนามในหนังสือค้ำประกันและนางสาว ป. ได้กระทำการนอกเหนืออำนาจ แต่จากการพิสูจน์

พบว่าจำเลยได้มอบอำนาจให้นางสาว ป. กระทำการแทนจำเลยโดยมีอำนาจลงลายมือชื่อคนเดียวออกหนังสือค้ำประกันวงเงินไม่เกินห้าพันบาท และร่วมลงลายมือชื่อกับผู้รับมอบอำนาจอื่นรวมสองคน ออกหนังสือค้ำประกันวงเงินเกินสามสิบล้านบาทแต่ไม่เกินหนึ่งร้อยล้านบาท แม้ข้อเท็จจริงปรากฏว่านางสาว ป. ออกหนังสือค้ำประกันเกินวงเงินที่ได้รับมอบอำนาจซึ่งต้องลงลายมือชื่อร่วมกันสองคนจึงจะสมบูรณ์ และมีผลผูกพันจำเลย นางสาว ป. ได้กระทำการเกินอำนาจตัวแทน แต่นางสาว ป. เป็นลูกจ้างของจำเลย และมีตำแหน่งหน้าที่ในระดับสูง การออกหนังสือค้ำประกันได้มีการใช้กระดาษแบบฟอร์มของธนาคาร และโจทก์ได้มีการไปตรวจสอบหนังสือค้ำประกันพบว่านางสาว ป. ได้มีการลงลายมือชื่อรับรองว่าเป็นหนังสือค้ำประกันของจำเลยจริง โจทก์จึงยอมรับหนังสือค้ำประกันไว้เป็นหลักประกันการชำระเงินค่าสินค้า การกระทำของนางสาว ป. เป็นการอาศัยตำแหน่งหน้าที่หรือโอกาสในการทำงาน พฤติการณ์เช่นนี้แสดงว่าจำเลยปล่อยปละละเลยไม่มีระบบตรวจสอบควบคุมภายในที่ดีเพียงพอ ทั้งที่จำเลยเป็นสถาบันการเงินอันเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของประชาชน การที่จะให้โจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกและลูกค้าทั่วไปใช้ความระมัดระวังหรือเสี่ยงภัยจากระบบบริหารจัดการของจำเลยย่อมเกินวิสัยของลูกค้าผู้รับบริการ ถือได้ว่าในทางปฏิบัติของจำเลยผู้เป็นตัวแทนทำให้โจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกมีมูลเหตุอันสมควรจะเชื่อว่าการออกหนังสือค้ำประกันโดยนางสาว ป. เป็นการกระทำที่อยู่ภายในขอบอำนาจของตัวแทน ความเสียหายของโจทก์เป็นผลโดยตรงจากการกระทำละเมิดของนางสาว ป. ซึ่งเป็นลูกจ้างและตัวแทนของจำเลย จำเลยซึ่งเป็นฝ่ายที่ปล่อยปละละเลยอันเป็นการประมาทเลินเล่อจึงต้องรับผิดชอบโจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกผู้สุจริตเสมือนหนึ่งว่านางสาว ป. กระทำการในทางการที่จ้างและเป็นตัวแทนของจำเลย ดังนั้นธนาคารต้องรับผิดชอบต่อโจทก์

จากคำพิพากษาข้างต้นหากข้อเท็จจริงเปลี่ยนเป็นว่า หนังสือค้ำประกันที่ธนาคารจำเลยที่ 2 ออกนั้นเป็นหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ไม่ใช่หนังสือค้ำประกันที่ออกในรูปแบบกระดาษ ผลจะเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่

1. หนังสือค้ำประกันที่ออกในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นการสร้างผลบังคับเกิดขึ้นทันทีเมื่อมีการแสดงเจตนาโดยตรงระหว่างธนาคารผู้ค้ำประกันกับเจ้าหนี้ ไม่ต้องมีการมอบหนังสือค้ำประกันที่ธนาคารออกให้แก่ลูกหนี้เพื่อนำไปมอบให้กับเจ้าหนี้เหมือนดังเช่นการออกหนังสือค้ำประกันใน

รูปแบบกระดาษ ดังนั้นจะไม่มี การปลอมหนังสือค้ำประกันเกิดขึ้นเหมือนดังที่เกิดในคดีที่ศาลฎีกาพิพากษาไว้

2. หากมีการออกหนังสือค้ำประกันในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์แล้ว ปัญหาการคืนหนังสือค้ำประกันก็จะไม่เกิดขึ้น ทำให้ข้อยุ่งยากในการอ้างว่าความรับผิดชอบของผู้ค้ำประกันสิ้นสุดแล้วก็จะไม่มีประเด็นพิพาทที่เกิดขึ้นเหมือนดังที่ปรากฏในคดีที่ศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ เพราะเมื่อสัญญาทำในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์แล้วการยกเลิกก็คงทำกันโดยตรงระหว่างคู่สัญญาไม่ต้องมีประเด็นเรื่องการคืนหนังสือค้ำประกันให้กันแต่ประการใด

หนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์จึงเข้ามาช่วยลดภาระในการพิสูจน์ความถูกต้องแท้จริงของเอกสารและข้อพิพาทที่เกิดขึ้น เนื่องจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบข้อมูลของหนังสือค้ำประกันก่อนทำธุรกรรมจึงเกิดความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย จากตัวอย่างคำพิพากษาพบว่าหนังสือค้ำประกันในรูปแบบกระดาษมีโอกาสเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริต การปลอมแปลงเอกสาร รวมถึงเกิดข้อผิดพลาดจากความประมาทเลินเล่อของเจ้าหน้าที่หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อความเสียหายได้เกิดขึ้นหรือมีการฟ้องร้องเป็นคดีความแล้ว การตรวจสอบเอกสารมีขั้นตอนที่ยุ่งยากและใช้เวลาในการตรวจสอบนาน อีกทั้งการที่เจ้าหน้าที่ถือหนังสือค้ำประกันของธนาคารไว้เป็นประกันก็เสมือนว่าเจ้าหน้าที่มีความเชื่อมั่นต่อธนาคารว่าจะได้รับชำระหนี้อย่างแน่นอนหากลูกหนี้ผิดนัดชำระ

5.4 การออกหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ทำให้เกิดความมีประสิทธิภาพในการทำธุรกรรม

การนำเทคโนโลยีบล็อกเชนเข้ามาใช้ในการออกหนังสือค้ำประกันทำให้การทำธุรกรรมมีความปลอดภัยและโปร่งใสมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการลดต้นทุนของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการทำธุรกรรมซึ่งครอบคลุมถึงต้นทุนที่ไม่ใช่ตัวเงิน⁵ เช่น ลดการทำงานซ้ำซ้อนเนื่องมาจากการทำงานผ่านกระดาษ ธุรกรรมที่มีความซับซ้อนสามารถทำได้ง่ายมากขึ้น ลดขั้นตอนในการทำงาน ลดพื้นที่ในการจัดเก็บ

⁵ Alex Tapscott and Don Tapscott. How Blockchain is Changing Finance. *Harvard Business Review* (01 March 2017): (อัดสำเนา).

เอกสาร และการทำธุรกรรมมีความสะดวกรวดเร็ว จึงเป็นการส่งเสริมให้มีการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นผลดีต่อระบบเศรษฐกิจ อีกทั้งยังสามารถพัฒนาต่อยอดเพื่อนำมาใช้ในการทำธุรกรรมอื่นได้ รวมถึงระบบบล็อกเชนสามารถเข้ามาแก้ไขปัญหาในเรื่องของการลดความผิดพลาดของเจ้าหน้าที่ ทำให้เอกสารมีความน่าเชื่อถือ สามารถจัดเก็บข้อมูลได้อย่างถาวรและลดพื้นที่การจัดเก็บเอกสาร

ขณะเดียวกันการทำธุรกรรมของภาครัฐก็มีการส่งเสริมให้มีการทำธุรกรรมผ่านระบบคอมพิวเตอร์มากขึ้น เห็นได้จากการที่รัฐได้นำระบบบล็อกเชนเข้ามาใช้ในการออกหนังสือค้ำประกันซึ่งในพระราชบัญญัติการจัดการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มาตรา 8 ได้มีการกำหนดหลักแนวคิดที่สำคัญดังนี้ แนวคิดเกี่ยวกับหลักการแข่งขันอย่างเป็นธรรม แนวคิดเกี่ยวกับหลักความรับผิดชอบต่อสังคม แนวคิดเกี่ยวกับหลักความเป็นมาตรฐานเดียวกัน แนวคิดเกี่ยวกับหลักว่าด้วยความซื่อตรง แนวคิดเกี่ยวกับหลักความโปร่งใส แนวคิดเกี่ยวกับหลักความมีประสิทธิภาพ และแนวคิดเกี่ยวกับหลักความคุ้มค่า⁶ การนำระบบบล็อกเชนเข้ามาใช้ในการออกหนังสือค้ำประกันจึงเป็นการตอบสนองแนวคิดดังกล่าว เนื่องจากการออกหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบบล็อกเชนเป็นการทำบนระบบแบบกระจายศูนย์ ดังนั้นทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถรับและเห็นข้อมูลชุดเดียวกันได้ ทำให้สามารถตรวจสอบข้อมูลเมื่อมีการทำธุรกรรม ซึ่งส่งผลให้สามารถลดความผิดพลาดในการทำธุรกรรม ลดความเสี่ยงในการทุจริต การปลอมแปลงข้อมูลเอกสาร รวมถึงหากมีการบันทึกข้อมูลลงในระบบแล้วจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อมูลได้ จึงสร้างความน่าเชื่อถือให้กับธุรกรรม อีกทั้งระบบบล็อกเชนเป็นระบบที่มีความความปลอดภัยสูงเนื่องจากมีระบบการป้องกันและการเข้ารหัส นอกจากนี้ยังเป็นการลดเวลาในการทำธุรกรรมและไม่จำเป็นต้องมีการเก็บเอกสาร เพราะข้อมูลถูกบันทึกลงในระบบทำให้สามารถตรวจสอบและค้นหาประวัติการทำธุรกรรมได้อย่างสะดวก อีกทั้งยังช่วยลดค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมได้อีกด้วย

⁶ ดวงมล บุญรัตน์, “การจัดซื้อจัดจ้างของรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวกับการพาณิชย์โดยตรง : ศึกษากรณีการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย” (เอกัต ศึกษาปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา, 2560), หน้า 30-36.

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

ปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีบล็อกเชนเข้ามาใช้ในการออกหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ จัดซื้อจัดจ้างพัสดุภาครัฐ เพื่อให้การทำธุรกรรมสามารถทำได้สะดวกรวดเร็ว ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ลดต้นทุนในการจัดเก็บเอกสาร สร้างความน่าเชื่อถือให้กับหนังสือค้ำประกัน เกิดความโปร่งใส และทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน ส่งผลให้เกิดความคล่องตัวในการทำธุรกรรมของภาคธุรกิจ อีกทั้งยังส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจ หนังสือค้ำประกันมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อภาคธุรกิจเพราะเป็นการรับรองธุรกรรมทางการค้าและใช้ในการทำธุรกรรมกับหน่วยงานภาครัฐ โดยเทคโนโลยีบล็อกเชนเป็นเทคโนโลยีที่ได้รับการยอมรับว่ามีมาตรฐานความปลอดภัยที่สูงและเชื่อถือได้ เนื่องจากลักษณะการเก็บข้อมูลเป็นการเก็บข้อมูลแบบกระจายศูนย์ การเข้าไปทำธุรกรรมในระบบจะต้องมีการใช้รหัส และเมื่อทำธุรกรรมลงไปในระบบแล้วจะไม่สามารถแก้ไขข้อมูล เปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลนั้นได้

การออกหนังสือค้ำประกันกับธนาคารผู้ออกหนังสือค้ำประกันจะต้องทำคำขอออกหนังสือค้ำประกันยื่นต่อธนาคาร เพื่อให้ธนาคารดำเนินการพิจารณาและออกหนังสือค้ำประกัน ทั้งนี้ธนาคารอาจมีการเรียกหลักประกันเพื่อค้ำประกันวงเงินสินเชื่อค้ำประกัน เพื่อลดความเสี่ยงหากลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้แก่ธนาคารได้ อย่างไรก็ตามธนาคารเป็นเพียงบุคคลภายนอกที่ไม่ได้มีส่วนได้เสียกับสัญญาประจันระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้ แต่มีฐานะเป็นเพียงผู้ค้ำประกันให้กับลูกหนี้ ซึ่งสัญญาค้ำประกันจะเกิดขึ้นได้นั้นจะต้องมีหนี้ประจันระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ โดยอาจเป็นการค้ำประกันหนี้ที่เกิดขึ้นแล้วหรือหนี้ในอนาคต หรือหนี้ที่มีเงื่อนไขก็ได้ สัญญาค้ำประกันเป็นเพียงสัญญาอุปกรณ์ ดังนั้นความสมบูรณ์ของสัญญาค้ำประกันจึงขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของสัญญาประจัน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดให้สัญญาค้ำประกันเป็นเอกเทศสัญญาที่ไม่ได้มีการกำหนดแบบไว้ แต่จะต้องมีการทำหลักฐานเป็นหนังสือ และลงลายมือชื่อผู้ค้ำประกันจึงจะสามารถนำมาฟ้องร้องได้ การทำสัญญาค้ำประกันเป็นการทำสัญญา

ระหว่างเจ้าหน้าที่และผู้ค้าประกันซึ่งคือธนาคาร ดังนั้นสัญญาค้ำประกันจึงเป็นการทำสัญญาระหว่างเอกชนกับเอกชน ซึ่งอยู่บนหลักเสรีภาพในการแสดงเจตนาและการทำสัญญา การกำหนดเงื่อนไขสัญญาใดๆ ระหว่างคู่สัญญาจึงสามารถทำได้โดยอิสระ แต่เงื่อนไขข้อสัญญาจะต้องไม่ขัดกับหลักกฎหมายและหลักความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

สัญญาค้ำประกันจะมีผลบังคับใช้เมื่อลูกหนี้ผิดนัด ซึ่งกฎหมายกำหนดให้เจ้าหน้าที่มีหน้าที่ต้องทำหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ค้าประกันภายใน 60 วันนับตั้งแต่วันที่ลูกหนี้ผิดนัด เพื่อแจ้งให้ผู้ค้าประกันทราบ หากเจ้าหน้าที่ไม่ทำหนังสือแจ้งต่อผู้ค้าประกัน เจ้าหน้าที่จะไม่สามารถเรียกเอาดอกเบี้ย ค่าสินไหมทดแทน หรือค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายหลังได้ รวมถึงเจ้าหน้าที่ไม่มีสิทธิเรียกร้องให้ผู้ค้าประกันชำระหนี้ก่อนหากลูกหนี้ยังไม่ผิดนัดชำระ เมื่อผู้ค้าประกันชำระหนี้แทนลูกหนี้แล้วเจ้าหน้าที่มีหน้าที่รับชำระหนี้ หากเจ้าหน้าที่ปฏิเสธที่จะรับชำระหนี้ผู้ค้าประกันจะหลุดพ้นจากความรับผิดชอบในฐานะผู้ค้าประกัน ส่วนผู้ค้าประกันมีสิทธิที่จะชำระหนี้ทั้งหมดหรือชำระหนี้ตามเงื่อนไขสัญญาประธานที่เจ้าหน้าที่และลูกหนี้ได้ตกลงกันไว้ เมื่อผู้ค้าประกันชำระหนี้แทนลูกหนี้ก็จะมีสิทธิไล่เบี้ยเอาค่ากับลูกหนี้ หรือผู้ค้าประกันอาจใช้สิทธิอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ไม่ว่าจะเป็นสิทธิที่จะให้เจ้าหน้าที่ไปบังคับชำระหนี้กับลูกหนี้ก่อน ยกเว้นในกรณีที่ลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลายหรือไม่ทราบที่อยู่แน่นอนผู้ค้าประกันจะไม่สามารถใช้สิทธิเรื่องนี้ได้ สิทธิที่จะยกข้อต่อสู้ขึ้นสู้กับเจ้าหน้าที่ ซึ่งผู้ค้าประกันมีสิทธิที่จะยกข้อต่อสู้ของตัวเองและของลูกหนี้ขึ้นสู้กับเจ้าหน้าที่ได้ อย่างไรก็ตามหากผู้ค้าประกันจงใจหรือประมาทเลินเล่อที่จะไม่ใช้สิทธิดังกล่าวขึ้นสู้ โดยที่ผู้ค้าประกันทราบถึงข้อต่อสู้แล้ว ผู้ค้าประกันก็จะเสียสิทธิไล่เบี้ยไป แต่หากผู้ค้าประกันพิสูจน์ต่อศาลได้ว่าผู้ค้าประกันไม่ทราบถึงข้อต่อสู้ดังกล่าวและไม่ได้เป็นความผิดของผู้ค้าประกันก็ยังคงมีสิทธิไล่เบี้ย

กฎหมายได้มีการกำหนดห้ามให้มีข้อสัญญาใดๆ ที่ระบุให้ผู้ค้าประกันรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมหรือมีการทำสัญญาแยกออกมาอีกฉบับเพื่อให้ผู้ค้าประกันรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมให้ถือว่าข้อตกลงดังกล่าวเป็นโมฆะ เนื่องจากผู้ค้าประกันเป็นเพียงบุคคลภายนอกที่ไม่ได้มีส่วนได้เสียกับสัญญาประธาน กฎหมายจึงมุ่งที่จะให้ความคุ้มครองแก่ผู้ค้าประกันเพื่อไม่ให้มีภาระรับผิดชอบมากเกินไป แต่กฎหมายได้ให้ข้อยกเว้นไว้ในกรณีที่ผู้ค้าประกันเป็นนิติบุคคลสามารถกำหนดในเงื่อนไขสัญญาค้ำประกันได้ว่า ผู้ค้าประกันจะรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม ซึ่งการที่มีข้อตกลงว่าจะรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมไม่ได้ทำให้ธนาคารในฐานะผู้ค้าประกันมี

สถานะเป็นลูกหนี้ชั้นต้น เพียงแต่มีความรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมเท่านั้น และยังคงมีฐานะเป็นลูกหนี้ชั้นสอง แต่การที่ธนาคารยอมรับที่จะค้ำประกันอย่างลูกหนี้ร่วมทำให้ธนาคารเสียสิทธิที่เกี่ยวข้องไป แต่ยังคงมีสิทธิไต่เบี่ยและสิทธิที่จะยกข้อต่อสู้กับเจ้าหนี้

หนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ถือเป็นการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้นนอกจากกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จะต้องนำพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 เข้ามาบังคับใช้ร่วมด้วย เนื่องจากเอกสารอิเล็กทรอนิกส์มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากหนังสือค้ำประกันในรูปแบบกระดาษ เช่น การบันทึกหรือจัดเก็บข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ลงบนระบบคอมพิวเตอร์หรือเครื่องมือที่มีลักษณะคล้ายกัน การลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ การทำหลักฐานเป็นหนังสือ หรือการยอมรับให้สิ่งพิมพ์ออกมามีสถานะเป็นต้นฉบับ ซึ่งจะต้องมีกฎหมายเฉพาะรับรองเพื่อให้หนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์มีผลผูกพันและบังคับใช้ได้ตามกฎหมาย ทั้งนี้หนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์สามารถช่วยลดภาระในการอ้างสิทธิเพื่อปฏิเสธการชำระหนี้แทนลูกหนี้ของธนาคารได้ เนื่องจากที่ผ่านมามาตราการได้มีการยกข้อต่อสู้กับเจ้าหนี้ดังนี้ หนังสือค้ำประกันที่เจ้าหนี้นำมาเรียกร้องเป็นเอกสารปลอม หรือธนาคารมีสิทธิที่จะไม่ชำระหนี้แทนลูกหนี้เนื่องจากเจ้าหนี้ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในหนังสือค้ำประกัน ซึ่งเงื่อนไขดังกล่าวธนาคารเป็นผู้กำหนดขึ้นเองซึ่งเจ้าหนี้ไม่สามารถต่อรองเงื่อนไขสัญญาได้เนื่องจากอยู่ในฐานะที่ด้อยกว่าหรือการคืนหนังสือค้ำประกันโดยความเข้าใจผิดของเจ้าหนี้ แต่ภาระหนี้ในสัญญาประธานยังคงมีอยู่ ซึ่งตามธรรมเนียมปฏิบัติของธนาคาร หากได้รับหนังสือค้ำประกันคืนธนาคารก็จะทำการยกเลิกภาระผูกพันโดยที่ไม่ได้มีการตรวจสอบ ซึ่งธนาคารมักใช้ข้ออ้างว่าธนาคารได้รับหนังสือค้ำประกันคืนมาอย่างสุจริต รวมถึงการทุจริตกันภายในของธนาคารโดยการปลอมแปลงเอกสารหรือลายมือชื่อ ทำให้เจ้าหนี้ ลูกหนี้ รวมถึงธนาคารได้รับความเสียหายทั้งที่เป็นมูลค่าทางตัวเงินและชื่อเสียงความน่าเชื่อถือของธนาคารเอง จากการศึกษาคำพิพากษาพบว่าเมื่อได้มีการพิสูจน์ข้อเท็จจริงส่วนใหญ่เป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของธนาคารเอง ดังนั้นธนาคารยังคงต้องรับผิดชอบในฐานะผู้ค้ำประกันและชำระหนี้แทนลูกหนี้ให้กับเจ้าหนี้ ข้ออ้างที่ธนาคารยกขึ้นสู้ต่อศาลจึงไม่สามารถใช้ได้

หนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์สามารถเข้ามาช่วยลดปัญหาข้อพิพาทดังกล่าวได้ เนื่องจากการดำเนินการออกหนังสือค้ำประกันจะต้องทำผ่านระบบบล็อกเชนที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะสามารถ

รับรู้และตรวจสอบข้อมูลในการทำธุรกรรมได้ ซึ่งการทำธุรกรรมแต่ละครั้งทุกฝ่ายจะต้องมีการอนุมัติธุรกรรมก่อนที่ข้อมูลจะถูกบันทึกลงบนระบบ ดังนั้นจึงถือได้ว่าข้อมูลดังกล่าวมีการถูกตรวจสอบจากทุกฝ่ายและทุกฝ่ายได้ยอมรับข้อมูลนั้นแล้ว และเมื่อมีการบันทึกข้อมูลลงบนระบบบล็อกเชนแล้วจะไม่สามารถแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือลบข้อมูลนั้นได้ รวมถึงข้อมูลที่ถูกบันทึกและจัดเก็บไว้ในระบบสามารถตรวจสอบและนำข้อมูลกลับมาใช้ใหม่ได้โดยที่ข้อความนั้นไม่ถูกเปลี่ยนแปลงไป กฎหมายได้ให้การรับรองว่าการทำธุรกรรมดังกล่าวได้มีการทำหลักฐานเป็นหนังสือแล้ว ส่วนการลงลายมือชื่อของผู้ค้าประกันให้ถือว่าการที่ธนาคารได้มีการใส่รหัสเพื่อเข้าไปทำธุรกรรมก็เสมือนว่าธนาคารได้ลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์บนหนังสือค้ำประกันแล้ว เพราะรหัสที่ใช้ในการทำธุรกรรมสามารถระบุเจ้าของลายมือชื่อได้ รวมทั้งการอนุมัติธุรกรรมก็เปรียบเสมือนเป็นการรับรองธุรกรรมและการแสดงเจตนาเข้าสู่ผู้พันตนของธนาคาร ดังนั้นหนังสือค้ำประกันจึงมีผลผูกพันและบังคับใช้ได้ตามกฎหมายเพราะมีองค์ประกอบครบถ้วนตามลักษณะของสัญญาค้ำประกันและยังเป็นธรรมกับทุกฝ่ายหากเกิดข้อพิพาทขึ้น

อย่างไรก็ดีหนังสือค้ำประกันมีผลบังคับใช้ได้ตามกฎหมายและถือว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้นหากเกิดข้อพิพาทจะต้องมีการนำเสนอพยานหลักฐาน กฎหมายกำหนดห้ามไม่ให้ปฏิเสธข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพียงเพราะอยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ศาลจะใช้ดุลยพินิจโดยใช้หลักความน่าเชื่อถือรวมถึงพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน โดยจะพิจารณาตั้งแต่กระบวนการจัดทำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ มาตรฐานความมั่นคงปลอดภัยของระบบที่ใช้ในการจัดทำและจัดเก็บข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ระบบการควบคุมและการป้องกันการเข้าถึงข้อมูล ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมามีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือและความถูกต้องแท้จริงของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาพบว่าประเทศไทยไม่ได้มีการกำหนดประเภทของพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ไว้โดยเฉพาะ ดังนั้นการรับฟังพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์จึงต้องใช้หลักของลักษณะพยานเอกสารในการพิจารณา ซึ่งการหลักดังกล่าวอาจไม่มีความเหมาะสมเนื่องจากลักษณะของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีลักษณะพิเศษเฉพาะและแตกต่างกับลักษณะพยานเอกสาร ทั้งลักษณะของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ การบันทึกหรือการจัดเก็บ การนำข้อมูลขึ้นมาแสดง วิธีการทำเป็นหนังสือ หรือการลงลายมือชื่อบนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งหากเกิดข้อพิพาทผู้กล่าวอ้างจะต้องเป็นผู้นำเสนอพยานอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งบุคคลดังกล่าว

อาจไม่ใช่ผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจหรือมีความเชี่ยวชาญเฉพาะในระบบที่ใช้ในการทำธุรกรรม อีกทั้งการพิสูจน์เพียงว่าเอกสารอิเล็กทรอนิกส์เป็นเอกสารที่พิมพ์ออกมาจากระบบไม่เพียงพอที่จะรับรองว่าเอกสารมีความถูกต้องแท้จริง ซึ่งการรับรองความถูกต้องแท้จริงของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ยังคงต้องนำหลักกฎหมายอื่นเข้ามาเทียบเคียง ดังนั้นหน่วยงานต่างๆ จึงเกิดความไม่มั่นใจในการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ว่าเมื่อเกิดกรณีพิพาทข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จะมีความน่าเชื่อถือและมีน้ำหนักมากพอให้สามารถรับฟังเป็นพยานอิเล็กทรอนิกส์ได้มากนักน้อยเพียงใด ดังนั้นจึงต้องมีการเก็บเอกสารที่เป็นกระดาษควบคู่ไปกับการเก็บข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งไม่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่ใช้ระบบการลดการใช้กระดาษในการทำธุรกรรม ต่างจากประเทศสิงคโปร์ที่ได้มีการกำหนดลักษณะพยานอิเล็กทรอนิกส์ไว้เฉพาะ รวมถึงได้มีการกำหนดเกี่ยวกับกระบวนการรับรองความถูกต้องแท้จริงของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้

6.2 ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการกำหนดประเภทของพยานอิเล็กทรอนิกส์ขึ้นมาโดยเฉพาะ เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และเป็นประโยชน์ในการนำสืบพยาน อีกทั้งเพื่อให้เกิดความชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกันในการพิจารณาของศาล รวมถึงการรับฟังความถูกต้องแท้จริงของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่จะนำมาใช้เป็นพยานหลักฐาน ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการนำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ออกใช้เป็นพยานหลักฐาน การวิเคราะห์พยานหลักฐานและการนำเสนอพยานหลักฐาน เพราะอาจกระทบต่อความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยอาจมีการกำหนดเพิ่มเติมไว้ในพระราชบัญญัติธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544
2. ควรมีหน่วยงาน ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้พิพากษาที่มีความรู้โดยเฉพาะเกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์และระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยอาจจัดให้มีการอบรมเพิ่มเติมในเรื่องของระบบคอมพิวเตอร์และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับทุกฝ่ายในการใช้ดุลพินิจในการพิจารณาตัดสิน

3. รัฐควรมีการส่งเสริมและให้ความรู้กับประชาชนในทุกภาคส่วนเนื่องในปัจจุบันการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อีกทั้งรัฐก็มีนโยบายการส่งเสริมให้มีการทำธุรกรรมที่ลดการใช้กระดาษมากขึ้น แต่ที่ผ่านมาไม่ได้มีการให้ความรู้ที่เพียงพอต่อภาคเอกชน ภาคประชาชนหรือแม้แต่ภาครัฐด้วยกันเอง ทำให้การทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ยังไม่ประสบผลสำเร็จมากนัก อีกทั้งภาคเอกชนและภาคประชาชนก็ยังไม่มีความมั่นใจว่าหากเกิดข้อพิพาทข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จะสามารถใช้ได้เช่นเดียวกับเอกสารในรูปแบบกระดาษหรือไม่ ดังนั้นจึงมีการเก็บทั้งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และเอกสารไว้ควบคู่กัน ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระต้นทุนอย่างมากในการทำธุรกรรม ดังนั้นการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์อาจไม่ได้เป็นการลดต้นทุนอย่างแท้จริง

4. การใช้ระบบบล็อกเชนในปัจจุบันยังไม่ได้มีความแพร่หลายมากนักบล็อกเชนจึงยังอยู่ในกลุ่มที่จำกัด ทั้งนี้อาจขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลาย ต้องมีการลงทุนที่สูง มีผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบบล็อกเชนน้อย อีกทั้งในการยืนยันธุรกรรมจะต้องมีจำนวน Node ที่เพียงพอซึ่งถือว่าเป็นข้อจำกัดในการใช้งาน รวมถึงอาจมีการพยายามเข้ามาโจมตีระบบและนำข้อมูลในระบบออกไปใช้ในทางมิชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้นรัฐอาจเข้ามาสนับสนุนหรือออกนโยบายส่งเสริมเพื่อให้หันมาใช้บล็อกเชนในการทำธุรกรรมเพิ่มมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กมลลา บัวยังยืน. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับสัญญาอสังหาริมทรัพย์. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรค้ำระหว่างประเทศ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2561
- กฤษฎา สังขมณี, การจัดการสินเชื่อ Credit Management, พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร: ธนรัช การพิมพ์, 2549
- กวินดา เสถียรกานนท์. มาตรการคุ้มครองสิทธิของผู้ค้าประกัน. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเอกชน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา, 2561
- กานต์ ศรีสุวรรณและสุนนทิพย์ จิตสว่าง. กระบวนการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานดิจิทัล: การวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาเชิงนโยบาย. _____ (9 มิถุนายน 2564).
- กุลนิษฐ์ นิลจินดา. การคุ้มครองผู้บริโภคด้านสัญญาที่ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชน. การค้นคว้าอิสระหลักสูตร ปริญญานิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ปีการศึกษา, 2560
- โกวิท หนูโยม. การรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่ง. วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติ ศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา, 2551
- ชาติชาย วิเชรรัตน์. ทำความเข้าใจเทคโนโลยี Blockchain จุดเปลี่ยนของหลายอุตสาหกรรม [ออนไลน์], 13 พฤศจิกายน 2565. แหล่งที่มา: <http://www.veedvil.com/news/blockchain/>
- ดวงกมล บุรุษรัตนานนท์. การจัดซื้อจัดจ้างของรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวกับการพาณิชย์โดยตรง : ศึกษากรณีการ ไฟฟ้า ฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. เอกตศึกษาปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา กฎหมายเศรษฐกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา, 2560
- ดิศพล ครุฑมีชัย. มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญา นิติศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา, 2542

ดุชฎี จินต์วิริยะ. การยอมรับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง. สารนิพนธ์ หลักสูตรปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2562

เดือนเด่น นาคสีหราช. สรุปหลักกฎหมาย คำประกัน จำนอง จำนำ. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2564

ทรงชัย เงินหมื่น. บริการหนังสือคำประกันอิเล็กทรอนิกส์ (e-LG) บนระบบ Blockchain : โอกาส ความท้าทาย และการปรับตัวของภาคธุรกิจไปกับการพัฒนานวัตกรรมการเงินใหม่ๆ [ออนไลน์], 28 สิงหาคม 2565. แหล่งที่มา:

https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/articles/Pages/Article_17Apr2022-2.aspx

ไทยรัฐออนไลน์. การเคหะฯ จ่อเสียดำโง่ โครงการ ‘บ้านเอื้ออาทร’ กว่า 400 ล้าน. [ออนไลน์]. 15 ตุลาคม 2565. แหล่งที่มา: <https://www.thairath.co.th/news/local/bangkok/372540>

ธนาคารแห่งประเทศไทย. แนวปฏิบัติการใช้เทคโนโลยีบล็อกเชน (Blockchain) ในการให้บริการทางการเงิน [ออนไลน์] 31กรกฎาคม2565.แหล่งที่มา:

<https://www.bot.or.th/Thai/FIPCS/Documents/FOG/2564/ThaiPDF/25640101.pdf>

ธีระญา ปราบปราม. เมื่อต้องเป็น “ผู้ค้ำประกัน” ตามกฎหมายคำประกันที่แก้ไขใหม่. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ 5 (มกราคม-มิถุนายน 2558)

นันท ธเนศวรณิขย์. การรับฟังและวิธีการนำเสนอปัญหาหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ในคดีอาญา: ศึกษาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550. วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายอาญา คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา, 2555

ปัญญาพัฒน์ประสิทธิ์เดชสกุล,ดร. พิมพ์นารา หิรัญกุลิ และ ชุติภา คลังจตุรเวทย์, Krungsri Research, บทบาทของ หลักประกันในการขอสินเชื่อ ในภาคการธนาคารยุคใหม่ [ออนไลน์], 27 สิงหาคม 2565. หน้า 1-6 แหล่งที่มา: <https://www.krungsri.com/th/research/research->

[intelligence/ri-collateral-](#)

[2021#:~:text=%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%81%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%A1%E0%B8%B5%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%AA%E0%B8%B3%E0%B8%84%E0%B8%B1%E0%B8%8D%E0%B9%83%E0%B8%99,%E0%B8%9C%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B9%80%E0%B8%8A%E0%B8%B7%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B9%82%E0%B8%A2%E0%B8%87%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87](#)

ผกามาศ สวงนราชภัฏ. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการออกหนังสือค้ำประกันของธนาคารพาณิชย์เพื่อประกันหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ต่างประเทศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชากฎหมาย การเงินและภาษีอากร คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา, 2559

พรชัย วิวัฒน์ภัทรกุล. หลักกฎหมายแพ่งว่าด้วยการให้บริการธนาคาร. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร:

โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2564

พิศาล พันธุ์วัฒนา. ความน่าเชื่อถือในการนำเอกสารอิเล็กทรอนิกส์มาใช้เป็นพยานหลักฐาน.

วารสารวิชาการ อาชญวิทยาและนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ. 23 เมษายน 2562

มนเทียร แสงทิม และ ชุติมา เบี้ยวไข่มุข. ประเด็นปัญหาด้านกฎหมายเกี่ยวกับการทำสัญญากู้ยืมเงิน

อิเล็กทรอนิกส์ของกองทุนเงินให้ยืมเพื่อการศึกษา กรณีศึกษากองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

(กยศ.). Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University

13 มกราคม-มิถุนายน 2021

รพี พิภูลงาม. สิทธิของผู้ค้ำประกัน : ศึกษากรณีสิทธิก่อนการชำระหนี้ของผู้ค้ำประกัน. วารสาร

นิติศาสตร์และ สังคมท้องถิ่น 6 (มกราคม-มิถุนายน 2565)

รวิวรรณ วุฒิสาร. ผลกระทบทางกฎหมายและแนวทางแก้ไข การบังคับใช้มาตรา 681/1 ตามประมวล

กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ศึกษากรณีธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ค้ำประกัน. เอกัตศึกษาปริญญา

- ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา, 2557
- รัฐบาลไทย Royal Thai Government, กรมบัญชีกลางต่อยอด e-GP ด้วยเทคโนโลยี Blockchain มุ่งยกระดับการให้บริการภาครัฐ [ออนไลน์]. 14 ตุลาคม 2565. แหล่งที่มา: <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/24684>
- วรินทรา ศรีวิชัย. การตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานดิจิทัลกับคดีเกี่ยวกับความมั่นคง. CMU Journal of Law and Social Sciences 13 (8 May 2020)
- ศันันท์กร โสทธิพันธุ์. คำอธิบายนิติกรรม-สัญญา. พิมพ์ครั้งที่ 24 กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2564
- ศศิธร หงส์ประเสริฐ. พัฒนาการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรับฟังพยานหลักฐานของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในคดีแพ่ง. สารนิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ปีการศึกษา, 2552
- สมาคมสถาบันการศึกษาการธนาคารและการเงินไทย. คู่มือการเงินการธนาคารสำหรับนักการธนาคารไทย. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดเอราวัณการพิมพ์, 2546
- สันติ เจริญพรพัฒนา. หลักประกันประเภทต่างๆ ในงานก่อสร้าง [ออนไลน์], 30 ตุลาคม 2565. แหล่งที่มา: <https://cve414.files.wordpress.com/2015/04/cve414-bonding.pdf>
- สาวิตรี เพชรทอง. ปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบในคดีแพ่ง : ศึกษามาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศ. วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเอกชน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา, 2560
- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนา ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. [ออนไลน์], 8 มกราคม 2564. แหล่งที่มา: https://onde.go.th/view/1 / Digital_Development_for_National_Economic_and_Social_Development/EN-US
- สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.). Blockchain for Government Services การใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนสำหรับภาครัฐ เวอร์ชัน 2.0 (มกราคม พ.ศ. 2564) [ออนไลน์], 12

สิงหาคม 2556 แหล่งที่มา :<https://dgti.dga.or.th/wpcontent/uploads/2021/02/Blockchain-V2.pdf>

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ. กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร: จีรัชการพิมพ์, 2544

เสาวภา เหล่าพลประทีป. ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายกับหนังสือค้ำประกันที่ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ออก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายการเงินและภาษีอากร คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา, 2558

เสาวลักษณ์ แผงผาสา. ประสิทธิภาพการให้บริการในงานสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2558

อานนท์ ศรีบุญโรจน์. กฎหมายประกันว่าด้วยบุคคลและทรัพย์สิน ค้ำประกัน จำนอง จำนำ. พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2565

Alex Tapscott and Don Tapscott. How Blockchain is Changing Finance. Havard Business Review (01 March 2017)

ANZ, IBM, SCENTRE GROUP and WESTPAC, Distributed Ledger Technology and Bank Guarantees for Commercial Property Leasing [ออนไลน์], 7 พฤศจิกายน 2565. แหล่งที่มา:https://bluenotes.anz.com/content/dam/bluenotes/documents/whitepaper%20_bank_guarantees_dlt_poc.pdf

BCI, “บางจากฯ จับมือ บีซีไอ ใช้เทคโนโลยี LG On Blockchain เสริมศักยภาพธุรกิจ” [ออนไลน์], 4 พฤศจิกายน 2565. แหล่งที่มา: <https://www.bci.network/post/%E0%B8%9A%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B8%88%E0%B8%B2%E0%B8%81%E0%B8%AF-%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%A1%E0%B8%B7%E0%B8%AD-%E0%B8%9A%E0%B8%B5%E0%B8%8B%E0%B8%B5%E0%B9%84%E0%B8%AD-%E0%B9%83%E0%B8%8A%E0%B9%89%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%84%E0%B9%82%E0%B8%99%E0%B9%82%E0%B8%A5%E0%B8%A2%E0%B8%B5-lg-on-blockchain-%E0%B9%80%E0%B8%AA%E0%B8%A3%E0%B8%B4%E0%B8%A1%E0%B8%A8%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%A2%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E%E0%B8%98%E0%B8%B8%E0%B8%A3%E0%B8%81%E0%B8%B4%E0%B8%88>

Nanttanon Chettanadi. Cryptography คืออะไร สำคัญอย่างไรกับ Security?. [ออนไลน์], 13 พฤศจิกายน 2565. แหล่งที่มา: <https://techtoro.co/why-cryptography-and-security-do-matter/>.

Nigel Dobson, Bank Guarantees: Jumping From Paper to Blockchain [ออนไลน์], 31 ตุลาคม 2565. แหล่งที่มา: <https://www.ibm.com/blogs/blockchain/2020/09/bank-guarantees-jumping-from-paper-to-blockchain/>

Pranay Gupta T. Mandy Tham. FINTECH The new DNA of Financial Services. (CPI books GmbH, German)

Trade Finance Global. The Basic Concepts of a Guarantee, [ออนไลน์], 14 ตุลาคม 2565. แหล่งที่มา: <https://www.tradefinanceglobal.com/guarantees/the-basic-concepts-of-a-guarantee/>

Thailand Arbitration Center. UNCITRAL คืออะไร ทำไมต้องเป็น UNCITRAL [ออนไลน์], 22 ธันวาคม 2565. แหล่งที่มา: <https://thac.or.th/th/uncitral/>

ภาคผนวก

แบบหนังสือค้ำประกัน

(หลักประกันสัญญาซื้อ)

(กรณีปกติ)

เลขที่.....

วันที่.....

ข้าพเจ้า.....(ชื่อธนาการ).....สำนักงานตั้งอยู่เลขที่..... ถนน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... โดย..... ผู้มีอำนาจลงนามผูกพันธนาการ ขอทำหนังสือค้ำประกันฉบับนี้ไว้ต่อ.....(ชื่อหน่วยงานของรัฐ ผู้ประกวดราคา).....ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้ซื้อ” ดังมีข้อความต่อไปนี้

๑. ตามที่.....(ชื่อผู้ขาย).....ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้ขาย” ได้ทำสัญญาซื้อขาย.....กับผู้ซื้อ ตามสัญญาเลขที่.....ลงวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ซึ่งผู้ขายต้องวางหลักประกัน การปฏิบัติตามสัญญาต่อผู้ซื้อ เป็นจำนวนเงิน.....บาท (.....) ซึ่งเท่ากับร้อยละ..... (.....) ของมูลค่า ทั้งหมดของสัญญา

ข้าพเจ้ายินยอมผูกพันตนโดยไม่มีเงื่อนไขที่จะค้ำประกันในการชำระเงินให้ตามสิทธิเรียกร้องของผู้ซื้อ จำนวนไม่เกิน.....บาท (.....) ในฐานะเป็นลูกหนี้ร่วม ในกรณีที่ผู้ขายก่อให้เกิด ความเสียหายใด ๆ หรือต้องชำระค่าปรับ หรือค่าใช้จ่ายใด ๆ หรือผู้ขายมิได้ปฏิบัติตามภาระหน้าที่ใด ๆ ที่กำหนด ในสัญญาดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ โดยผู้ซื้อไม่จำเป็นต้องเรียกร้องให้ผู้ขายชำระหนี้ดังกล่าว

๒. หนังสือค้ำประกันนี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ถึงวันที่..... เดือน..... พ.ศ. และข้าพเจ้าจะไม่เพิกถอนการค้ำประกันนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้

๓. หากผู้ซื้อได้ขยายระยะเวลาให้แก่ผู้ขาย ให้ถือว่าข้าพเจ้ายินยอมในกรณีนั้น ๆ ด้วย โดยให้ขยาย ระยะเวลาการค้ำประกันนี้ออกไปตลอดระยะเวลาที่ผู้ซื้อได้ขยายระยะเวลาให้แก่ผู้ขายดังกล่าวข้างต้น

ข้าพเจ้าได้ลงนามและประทับตราไว้ต่อหน้าพยานเป็นสำคัญ

ลงชื่อ.....ผู้ค้ำประกัน

(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

* หมายเหตุ : กรณีลงนามในสัญญาซื้อตามปกติ ให้หน่วยงานของรัฐระบุวันที่หนังสือค้ำประกันเริ่มมีผล ใช้บังคับให้มีผลตั้งแต่วันที่ทำสัญญาซื้อ

แบบหนังสือค้ำประกัน

(หลักประกันสัญญาซื้อ)
(กรณีสัญญาซื้อมีผลย้อนหลัง)

เลขที่.....

วันที่.....

ข้าพเจ้า.....(ชื่อธนาคาร).....สำนักงานตั้งอยู่เลขที่..... ถนน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... โดย..... ผู้มีอำนาจลงนามผูกพันธนาคาร ขอทำหนังสือค้ำประกันฉบับนี้ไว้ต่อ.....(ชื่อหน่วยงานของรัฐ ผู้ประกวดราคา).....ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้ซื้อ” ดังมีข้อความต่อไปนี้

๑. ตามที่.....(ชื่อผู้ขาย).....ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้ขาย” ได้ทำสัญญาซื้อขาย.....กับผู้ซื้อ ตามสัญญาเลขที่.....ลงวันที่..... เดือน..... พ.ศ. โดยให้มีผลย้อนหลังไปจนถึง วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ซึ่งผู้ขายต้องวางหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาต่อผู้ซื้อ เป็นจำนวนเงิน.....บาท (.....) ซึ่งเท่ากับร้อยละ..... (.....) ของมูลค่าทั้งหมดของสัญญา

ข้าพเจ้ายินยอมผูกพันตนโดยไม่มีเงื่อนไขที่จะค้ำประกันในการชำระเงินให้ตามสิทธิเรียกร้องของผู้ซื้อ จำนวนไม่เกิน.....บาท (.....) ในฐานะเป็นลูกหนี้ร่วม ในกรณีที่ผู้ขายก่อให้เกิด ความเสียหายใด ๆ หรือต้องชำระค่าปรับ หรือค่าใช้จ่ายใด ๆ หรือผู้ขายมิได้ปฏิบัติตามภาระหน้าที่ใด ๆ ที่กำหนด ในสัญญาดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ โดยผู้ซื้อไม่จำเป็นต้องเรียกร้องให้ผู้ขายชำระหนี้ดังกล่าว

๒. หนังสือค้ำประกันนี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่ *วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ถึงวันที่..... เดือน..... พ.ศ. และข้าพเจ้าจะไม่เพิกถอนการค้ำประกันนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้

๓. หากผู้ซื้อได้ขยายระยะเวลาให้แก่ผู้ขาย ให้ถือว่าข้าพเจ้ายินยอมในกรณีนั้น ๆ ด้วย โดยให้ขยาย ระยะเวลาการค้ำประกันนี้ออกไปตลอดระยะเวลาที่ผู้ซื้อได้ขยายระยะเวลาให้แก่ผู้ขายดังกล่าวข้างต้น

ข้าพเจ้าได้ลงนามและประทับตราไว้ต่อหน้าพยานเป็นสำคัญ

ลงชื่อ.....ผู้ค้ำประกัน

(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

* หมายเหตุ : กรณีที่หน่วยงานของรัฐได้รับการอนุมัติยกเว้นหรือผ่อนผันจากคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหา การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐให้สัญญาซื้อมีผลใช้บังคับย้อนหลังไปจนถึงวันที่เริ่มต้น ปิงบประมาณ หรือวันที่มีการซื้อจริง ให้หน่วยงานของรัฐระบุวันที่หนังสือค้ำประกันเริ่มมีผล ใช้บังคับให้มีผลไปถึงวันดังกล่าว

แบบหนังสือค้ำประกัน

(หลักประกันสัญญาจ้าง)

(กรณีปกติ)

เลขที่.....

วันที่.....

ข้าพเจ้า.....(ชื่อธนาการ)..... สำนักงานตั้งอยู่เลขที่..... ถนน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... โดย..... ผู้มีอำนาจลงนามผูกพันธนาการ ขอทำหนังสือค้ำประกันฉบับนี้ไว้ต่อ.....(ชื่อหน่วยงานของรัฐผู้ว่าจ้าง).....ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้ว่าจ้าง” ดังมีข้อความต่อไปนี้

๑. ตามที่.....(ชื่อผู้รับจ้าง).....ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้รับจ้าง” ได้ทำสัญญาจ้าง.....กับผู้ว่าจ้าง ตามสัญญาเลขที่.....ลงวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ซึ่งผู้รับจ้างต้องวางหลักประกัน การปฏิบัติตามสัญญาต่อผู้ว่าจ้าง เป็นจำนวนเงิน.....บาท (.....) ซึ่งเท่ากับร้อยละ..... (.....) ของมูลค่าทั้งหมดของสัญญา

ข้าพเจ้ายินยอมผูกพันตนโดยไม่มีเงื่อนไขที่จะค้ำประกันในการชำระเงินให้ตามสิทธิเรียกร้อง ของผู้ว่าจ้าง จำนวนไม่เกิน.....บาท (.....) ในฐานะเป็นลูกหนี้ร่วม ในกรณีที่ผู้รับจ้างก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ หรือต้องชำระค่าปรับ หรือค่าใช้จ่ายใด ๆ หรือผู้รับจ้างมิได้ปฏิบัติตามภาระหน้าที่ใด ๆ ที่กำหนดในสัญญาดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ โดยผู้ว่าจ้างไม่จำเป็นต้องเรียกร้องให้ผู้รับจ้าง ชำระหนี้ขึ้นก่อน

๒. หนังสือค้ำประกันนี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ถึงวันที่..... เดือน..... พ.ศ.และข้าพเจ้าจะไม่เพิกถอนการค้ำประกันนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้

๓. หากผู้ว่าจ้างได้ขยายระยะเวลาให้แก่ผู้รับจ้าง ให้ถือว่าข้าพเจ้ายินยอมในกรณีนั้น ๆ ด้วย โดยให้ขยายระยะเวลาการค้ำประกันนี้ออกไปตลอดระยะเวลาที่ผู้ว่าจ้างได้ขยายระยะเวลาให้แก่ผู้รับจ้าง ดังกล่าวข้างต้น

ข้าพเจ้าได้ลงนามและประทับตราไว้ต่อหน้าพยานเป็นสำคัญ

ลงชื่อ.....ผู้ค้ำประกัน

(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

* หมายเหตุ : กรณีลงนามในสัญญาจ้างตามปกติ ให้หน่วยงานของรัฐระบุวันที่หนังสือค้ำประกันเริ่มมีผล ใช้บังคับให้มีผลตั้งแต่วันที่ทำสัญญาจ้าง

แบบหนังสือค้ำประกัน

(หลักประกันสัญญาจ้าง)
(กรณีสัญญาจ้างมีผลย้อนหลัง)

เลขที่.....

วันที่.....

ข้าพเจ้า.....(ชื่อธนาคาร)..... สำนักงานตั้งอยู่เลขที่.....ถนน.....
ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... โดย.....
ผู้มีอำนาจลงนามผูกพันธนาคาร ขอทำหนังสือค้ำประกันฉบับนี้ไว้ต่อ.....(ชื่อหน่วยงานของรัฐ
ผู้ว่าจ้าง).....ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้ว่าจ้าง” ดังมีข้อความต่อไปนี้

๑. ตามที่.....(ชื่อผู้รับจ้าง).....ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้รับจ้าง” ได้ทำสัญญาจ้าง.....กับผู้ว่าจ้าง
ตามสัญญาเลขที่.....ลงวันที่..... เดือน..... พ.ศ. โดยให้มีผลย้อนหลังไป
จนถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ซึ่งผู้รับจ้างต้องวางหลักประกัน
การปฏิบัติตามสัญญาต่อผู้ว่าจ้าง เป็นจำนวนเงิน.....บาท (.....) ซึ่งเท่ากับร้อยละ..... (.....)
ของมูลค่าทั้งหมดของสัญญา

ข้าพเจ้ายินยอมผูกพันตนโดยไม่มีเงื่อนไขที่จะค้ำประกันในการชำระเงินให้ตามสิทธิเรียกร้อง
ของผู้ว่าจ้าง จำนวนไม่เกิน.....บาท (.....) ในฐานะเป็นลูกหนี้ร่วม
ในกรณีที่ผู้รับจ้างก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ หรือต้องชำระค่าปรับ หรือค่าใช้จ่ายใด ๆ หรือผู้รับจ้างมิได้ปฏิบัติ
ตามภาระหน้าที่ใด ๆ ที่กำหนดในสัญญาดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ โดยผู้ว่าจ้างไม่จำเป็นต้องเรียกร้องให้ผู้รับจ้าง
ชำระหนี้ขึ้นก่อน

๒. หนังสือค้ำประกันนี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ถึงวันที่.....
เดือน..... พ.ศ.และข้าพเจ้าจะไม่เพิกถอนการค้ำประกันนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้

๓. หากผู้ว่าจ้างได้ขยายระยะเวลาให้แก่ผู้รับจ้าง ให้ถือว่าข้าพเจ้ายินยอมในกรณีนั้น ๆ ด้วย
โดยให้ขยายระยะเวลาการค้ำประกันนี้ออกไปตลอดระยะเวลาที่ผู้ว่าจ้างได้ขยายระยะเวลาให้แก่ผู้รับจ้าง
ดังกล่าวข้างต้น

ข้าพเจ้าได้ลงนามและประทับตราไว้ต่อหน้าพยานเป็นสำคัญ

ลงชื่อ.....ผู้ค้ำประกัน

(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

* หมายเหตุ : กรณีที่หน่วยงานของรัฐได้รับการอนุมัติยกเว้นหรือผ่อนผันจากคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหา
การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐให้สัญญาจ้างมีผลใช้บังคับย้อนหลังไปจนถึงวันที่เริ่มต้น
ปีงบประมาณ หรือวันที่มีการจ้างจริง ให้หน่วยงานของรัฐระบุวันที่หนังสือค้ำประกันเริ่มมีผล
ใช้บังคับให้มีผลไปถึงวันดังกล่าว

แบบหนังสือค้ำประกัน

(หลักประกันการเสนอราคาการซื้อ)

เลขที่.....

วันที่.....

ข้าพเจ้า.....(ชื่อธนาคาร/บริษัทเงินทุน).....สำนักงานตั้งอยู่เลขที่..... ถนน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... โดย.....ผู้มีอำนาจลงนามผูกพันธนาคาร/บริษัทเงินทุน ขอทำหนังสือค้ำประกันฉบับนี้ให้ไว้ต่อ.....(ชื่อหน่วยงานของรัฐผู้ประกวดราคา)..... ดังมีข้อความต่อไปนี้

๑. ตามที่.....(ชื่อผู้เสนอราคา).....ได้ยื่นซองประกวดราคาสำหรับการจัดซื้อ..... ตามเอกสารประกวดราคาเลขที่..... ซึ่งต้องวางหลักประกันของตามเงื่อนไขการประกวดราคา ต่อ.....(ชื่อหน่วยงานของรัฐผู้ประกวดราคา)..... เป็นจำนวนเงิน.....บาท (.....) นั้น

ข้าพเจ้ายินยอมผูกพันตนโดยไม่มีเงื่อนไขที่จะค้ำประกันการชำระเงินตามสิทธิเรียกร้องของ.....(ชื่อหน่วยงานของรัฐผู้ประกวดราคา)..... จำนวนไม่เกิน.....บาท (.....) ในฐานะเป็นลูกหนี้ร่วม ในกรณี.....(ชื่อผู้ยื่นข้อเสนอ).....ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการประกวดราคา อันเป็นเหตุให้.....(ชื่อหน่วยงานของรัฐผู้ประกวดราคา).....มีสิทธิริบหลักประกันของประกวดราคา หรือชดใช้ค่าเสียหายใด ๆ รวมทั้งกรณีที่.....(ชื่อผู้ยื่นข้อเสนอ).....ได้ถอนใบเสนอราคาของตน ภายในระยะเวลาที่ใบเสนอราคายังมีผลอยู่ หรือมิได้ไปลงนามในสัญญาเมื่อได้รับแจ้งไปทำสัญญาหรือมิได้ วางหลักประกันสัญญาภายในระยะเวลาที่กำหนดในเอกสารประกวดราคา โดย.....(ชื่อหน่วยงานของรัฐผู้ประกวดราคา).....ไม่จำเป็นต้องเรียกร้องให้.....(ชื่อผู้ยื่นข้อเสนอ).....ชำระหนี้ก่อน

๒. หนังสือค้ำประกันนี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ถึงวันที่..... เดือน..... พ.ศ. และข้าพเจ้าจะไม่เพิกถอนการค้ำประกันนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้

๓. ถ้า.....(ชื่อผู้ยื่นข้อเสนอ).....ขยายกำหนดเวลายื่นราคาของการเสนอราคาออกไป ข้าพเจ้ายินยอมที่จะขยายกำหนดระยะเวลาการค้ำประกันนี้ออกไปตลอดระยะเวลาที่ยื่นราคาที่ได้ขยายออกไปดังกล่าว

ข้าพเจ้าได้ลงนามและประทับตราไว้ต่อหน้าพยานเป็นสำคัญ

ลงชื่อ.....ผู้ค้ำประกัน

(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

แบบหนังสือค้ำประกัน

(หลักประกันการเสนอราคาการจ้าง)

เลขที่.....

วันที่.....

ข้าพเจ้า.....(ชื่อธนาคาร/บริษัทเงินทุน).....สำนักงานตั้งอยู่เลขที่.....ถนน.....
ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... โดย.....ผู้มีอำนาจลงนามผูกพันธนาคาร/
บริษัทเงินทุน ขอทำหนังสือค้ำประกันฉบับนี้ให้ไว้ต่อ.....(ชื่อหน่วยงานของรัฐผู้ประกวดราคา).....
ดังมีข้อความต่อไปนี้

๑. ตามที่.....(ชื่อผู้ยื่นข้อเสนอ).....ได้ยื่นซองประกวดราคาสำหรับการจัดจ้าง.....
ตามเอกสารประกวดราคาเลขที่.....ซึ่งต้องวางหลักประกันของตามเงื่อนไขการประกวดราคาต่อ
.....(ชื่อหน่วยงานของรัฐผู้ประกวดราคา).....เป็นจำนวนเงิน.....บาท (.....) นั้น

ข้าพเจ้ายินยอมผูกพันตนโดยไม่มีเงื่อนไขที่จะค้ำประกันการชำระเงินตามสิทธิเรียกร้องของ.....
(ชื่อหน่วยงานของรัฐผู้ประกวดราคา).....จำนวนไม่เกิน.....บาท (.....) ในฐานะ
เป็นลูกหนี้ร่วม ในกรณี.....(ชื่อผู้ยื่นข้อเสนอ).....ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการประกวดราคา
อันเป็นเหตุให้.....(ชื่อหน่วยงานของรัฐผู้ประกวดราคา).....มีสิทธิริบหลักประกันของประกวดราคา
หรือชดใช้ค่าเสียหายใด ๆ รวมทั้งกรณีที่.....(ชื่อผู้ยื่นข้อเสนอ).....ได้ถอนใบเสนอราคาของตน
ภายในระยะเวลาที่ใบเสนอราคายังมีผลอยู่ หรือมิได้ไปลงนามในสัญญาเมื่อได้รับแจ้งไปทำสัญญาหรือมิได้
วางหลักประกันสัญญาภายในระยะเวลาที่กำหนดในเอกสารประกวดราคา โดย.....(ชื่อหน่วยงานของรัฐ
ผู้ประกวดราคา).....ไม่จำเป็นต้องเรียกร้องให้.....(ชื่อผู้ยื่นข้อเสนอ).....ชำระหนี้ก่อน

๒. หนังสือค้ำประกันนี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่..... เดือน..... พ.ศ.
ถึงวันที่..... เดือน..... พ.ศ. และข้าพเจ้าจะไม่เพิกถอนการค้ำประกันนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้

๓. ถ้า.....(ชื่อผู้ยื่นข้อเสนอ).....ขยายกำหนดเวลายื่นราคาของการเสนอราคาออกไป
ข้าพเจ้ายินยอมที่จะขยายกำหนดระยะเวลาการค้ำประกันนี้ออกไปตลอดระยะเวลาที่ยื่นราคาที่ได้ขยายออกไปดังกล่าว

ข้าพเจ้าได้ลงนามและประทับตราไว้ต่อหน้าพยานเป็นสำคัญ

ลงชื่อ.....ผู้ค้ำประกัน

(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

แบบหนังสือค้ำประกัน

(หลักประกันการรับเงินค่าพัสดุล่วงหน้า)

เลขที่.....

วันที่.....

ข้าพเจ้า.....(ชื่อธนาการ)..... สำนักงานตั้งอยู่เลขที่..... ถนน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... โดย.....ผู้มีอำนาจลงนามผูกพันธนาการ ขอทำหนังสือค้ำประกันฉบับนี้ให้ไว้ต่อ.....(ชื่อหน่วยงานของรัฐผู้ซื้อ).....ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้ซื้อ” ดังมีข้อความต่อไปนี้

๑. ตามที่.....(ชื่อผู้ขาย).....ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้ขาย” ได้ทำสัญญากับผู้ซื้อ ตามสัญญาเลขที่..... ลงวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ซึ่งผู้ขายมีสิทธิที่จะขอรับเงินค่าพัสดุล่วงหน้าเป็นจำนวนเงิน.....บาท (.....) นั้น

๒. ข้าพเจ้ายินยอมผูกพันตนในฐานะเป็นลูกหนี้ร่วมโดยไม่มีเงื่อนไขจะค้ำประกันการจ่ายเงินค่าพัสดุล่วงหน้าที่ผู้ขายได้รับไป ภายในวงเงินไม่เกิน.....บาท (.....)

๓. หากผู้ขายซึ่งได้รับเงินค่าพัสดุล่วงหน้าตามข้อ ๑ จากผู้ซื้อไปแล้ว ไม่ปฏิบัติตามสัญญาหรือตามเงื่อนไขอื่น ๆ แนบท้ายสัญญา อันเป็นเหตุให้ต้องจ่ายเงินค่าพัสดุล่วงหน้าที่ได้รับไปดังกล่าวคืนให้แก่ผู้ซื้อหรือผู้ขายมีความผูกพันที่จะต้องจ่ายคืนเงินค่าพัสดุล่วงหน้าแก่ผู้ซื้อไม่ว่ากรณีใด ๆ ข้าพเจ้าตกลงที่จะจ่ายคืนเงินค่าพัสดุล่วงหน้าเต็มตามจำนวน.....บาท (.....) หรือตามจำนวนที่ยังค้างอยู่ให้แก่ผู้ซื้อภายใน ๗ (เจ็ด) วัน นับถัดจากวันที่ได้รับคำบอกกล่าวเป็นหนังสือจากผู้ซื้อ โดยผู้ซื้อไม่จำเป็นต้องเรียกให้ผู้ขายชำระหนี้ก่อน

๔. หนังสือค้ำประกันนี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันรับเงินค่าพัสดุล่วงหน้าดังกล่าวข้างต้น จนถึงวันที่.....เดือน..... พ.ศ. (วันจ่ายเงินตามสัญญางวดสุดท้าย) / (วันที่หักเงินล่วงหน้าจากเงินค่าจ้างไว้ครบกำหนดแล้ว) / (วันที่หักเงินล่วงหน้าจากเงินค่าจ้างไว้ครบจำนวนแล้ว)..... และข้าพเจ้าจะไม่เพิกถอนการค้ำประกันภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้

๕. หากผู้ซื้อได้ขยายระยะเวลาให้แก่ผู้ขาย ให้ถือว่าข้าพเจ้าได้ยินยอมในกรณีนั้น ๆ ด้วย โดยให้ขยายระยะเวลาการค้ำประกันนี้ออกไปตลอดระยะเวลาที่ผู้ซื้อได้ขยายระยะเวลาให้แก่ผู้ขายดังกล่าวข้างต้น

ข้าพเจ้าได้ลงนามและประทับตราไว้ต่อหน้าพยานเป็นสำคัญ

ลงชื่อ.....ผู้ค้ำประกัน

(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

แบบหนังสือค้ำประกัน

(หลักประกันการรับเงินค่าจ้างล่วงหน้า)

เลขที่.....

วันที่.....

ข้าพเจ้า.....(ชื่อธนาคาร).....สำนักงานตั้งอยู่เลขที่..... ถนน..... ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... โดยมีอำนาจลงนามผูกพันธนาคาร ขอทำหนังสือค้ำประกันฉบับนี้ให้ไว้ต่อ.....(ชื่อหน่วยงานของรัฐผู้ว่าจ้าง)..... ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้ว่าจ้าง” ดังมีข้อความต่อไปนี้

๑. ตามที่.....(ชื่อผู้รับจ้าง).....ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้รับจ้าง” ได้ทำสัญญากับผู้ว่าจ้าง ตามสัญญาเลขที่.....ลงวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ซึ่งผู้รับจ้างมีสิทธิที่จะขอรับเงินค่าจ้างล่วงหน้าเป็นจำนวนเงิน.....บาท (.....) นั้น

๒. ข้าพเจ้ายินยอมผูกพันตนในฐานะเป็นลูกหนี้ร่วมโดยไม่มีเงื่อนไขที่จะค้ำประกันการจ่ายเงินค่าจ้างล่วงหน้าให้ผู้รับจ้างได้รับไป ภายในวงเงินไม่เกิน.....บาท (.....)

๓. หากผู้รับจ้างซึ่งได้รับเงินค่าจ้างล่วงหน้าตามข้อ ๑ จากผู้ว่าจ้างไปแล้ว ไม่ปฏิบัติตามสัญญาหรือตามเงื่อนไขอื่น ๆ แนบท้ายสัญญา อันเป็นเหตุให้ต้องจ่ายเงินค่าจ้างล่วงหน้าที่ได้รับไปดังกล่าวคืนให้แก่ผู้ว่าจ้าง หรือผู้รับจ้างมีความผูกพันที่จะต้องจ่ายคืนเงินค่าจ้างล่วงหน้าแก่ผู้ว่าจ้างไม่ว่ากรณีใด ๆ ข้าพเจ้าตกลงที่จะจ่ายคืนเงินค่าจ้างล่วงหน้าเต็มตามจำนวนเงิน.....บาท (.....) หรือตามจำนวนที่ยังค้างอยู่ให้แก่ผู้ว่าจ้างภายใน ๗ (เจ็ด) วัน นับถัดจากวันที่ได้รับคำบอกกล่าวเป็นหนังสือจากผู้ว่าจ้าง โดยผู้ว่าจ้างไม่จำเป็นต้องเรียกให้ผู้รับจ้างชำระหนี้ก่อน

๔. หนังสือค้ำประกันนี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันรับเงินค่าจ้างล่วงหน้าดังกล่าวข้างต้น จนถึงวันที่..... เดือน..... พ.ศ. (วันจ่ายเงินตามสัญญางวดสุดท้าย) / (วันที่หักเงินล่วงหน้าจากเงินค่าจ้างไว้ครบกำหนดแล้ว) / (วันที่หักเงินล่วงหน้าจากเงินค่าจ้างไว้ครบจำนวนแล้ว)..... และข้าพเจ้าจะไม่เพิกถอนการค้ำประกันภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้

๕. หากผู้ว่าจ้างได้ขยายระยะเวลาให้แก่ผู้รับจ้าง ให้ถือว่าข้าพเจ้าได้ยินยอมในกรณีนั้น ๆ ด้วย โดยให้ขยายระยะเวลาการค้ำประกันนี้ออกไปตลอดระยะเวลาที่ผู้ว่าจ้างได้ขยายระยะเวลาให้แก่ผู้รับจ้างดังกล่าวข้างต้น

ข้าพเจ้าได้ลงนามและประทับตราไว้ต่อหน้าพยานเป็นสำคัญ

ลงชื่อ.....ผู้ค้ำประกัน

(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

แบบหนังสือค้ำประกัน

(หลักประกันการรับเงินค่าจ้างที่ปรึกษาล่วงหน้า)

เลขที่.....

วันที่.....

ข้าพเจ้า.....(ชื่อธนาคาร)..... สำนักงานตั้งอยู่เลขที่..... ถนน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... โดย.....ผู้มิอำนาจลงนามผูกพันธนาคาร ขอทำหนังสือค้ำประกันฉบับนี้ให้ไว้ต่อ.....(ชื่อหน่วยงานของรัฐผู้ว่าจ้าง)..... ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้ว่าจ้าง” ดังมีข้อความต่อไปนี้

๑. ตามที่.....(ชื่อที่ปรึกษา).....ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ที่ปรึกษา” ได้ทำสัญญากับผู้ว่าจ้าง ตามสัญญาเลขที่.....ลงวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ซึ่งที่ปรึกษามีสิทธิที่จะขอรับเงินค่าจ้างที่ปรึกษาล่วงหน้า เป็นจำนวนเงิน.....บาท (.....) นั้น

๒. ข้าพเจ้ายินยอมผูกพันตนในฐานะเป็นลูกหนี้ร่วมโดยไม่มีเงื่อนไขที่จะค้ำประกันการจ่ายเงินค่าจ้างล่วงหน้าของที่ปรึกษาได้รับไป ภายในวงเงินไม่เกิน.....บาท (.....)

๓. หากที่ปรึกษาซึ่งได้รับเงินค่าจ้างล่วงหน้าตามข้อ ๑ จากผู้ว่าจ้างไปแล้ว ไม่ปฏิบัติตามสัญญาหรือตามเงื่อนไขอื่น ๆ แนบท้ายสัญญา อันเป็นเหตุให้ต้องจ่ายเงินค่าจ้างล่วงหน้าที่ได้รับไปดังกล่าวคืนให้แก่ผู้ว่าจ้าง หรือที่ปรึกษามีความผูกพันที่จะต้องจ่ายคืนเงินค่าจ้างล่วงหน้าแก่ผู้ว่าจ้างไม่ว่ากรณีใด ๆ ข้าพเจ้าตกลงที่จะจ่ายคืนเงินค่าจ้างล่วงหน้าเต็มตามจำนวน.....บาท (.....) หรือตามจำนวนที่ยังค้างอยู่ให้แก่ผู้ว่าจ้างภายใน ๗ (เจ็ด) วัน นับถัดจากวันที่ได้รับคำบอกกล่าวเป็นหนังสือจากผู้ว่าจ้าง โดยผู้ว่าจ้างไม่จำเป็นต้องเรียกให้ที่ปรึกษาชำระหนี้ก่อน

๔. หนังสือค้ำประกันนี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันรับเงินค่าจ้างที่ปรึกษาล่วงหน้าดังกล่าวข้างต้นจนถึงวันที่..... เดือน..... พ.ศ. (วันจ่ายเงินตามสัญญางวดสุดท้าย) / (วันที่หักเงินล่วงหน้าจากเงินค่าจ้างไว้ครบกำหนดแล้ว) / (วันที่หักเงินล่วงหน้าจากเงินค่าจ้างไว้ครบจำนวนแล้ว) และข้าพเจ้าจะไม่เพิกถอนการค้ำประกันภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้

๕. หากผู้ว่าจ้างได้ขยายระยะเวลาให้แก่ที่ปรึกษา ให้ถือว่าข้าพเจ้าได้ยินยอมในกรณีนั้น ๆ ด้วย โดยให้ขยายระยะเวลาการค้ำประกันนี้ออกไปตลอดระยะเวลาที่ผู้ว่าจ้างได้ขยายระยะเวลาให้แก่ที่ปรึกษาดังกล่าวข้างต้น

ข้าพเจ้าได้ลงนามและประทับตราไว้ต่อหน้าพยานเป็นสำคัญ

ลงชื่อ.....ผู้ค้ำประกัน

(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

แบบหนังสือค้ำประกัน

(หลักประกันการรับเงินประกันผลงานจ้าง)

เลขที่.....

วันที่.....

ข้าพเจ้า.....(ชื่อธนาकार).....สำนักงานตั้งอยู่เลขที่..... ถนน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... โดย.....ผู้มีอำนาจลงนาม ผูกพันธนาकार ขอทำหนังสือค้ำประกันฉบับนี้ให้ไว้ต่อ.....(ชื่อหน่วยงานของรัฐผู้ว่าจ้าง).....ซึ่งต่อไปนี้ เรียกว่า “ผู้ว่าจ้าง” ดังมีข้อความต่อไปนี้

๑. ตามที่.....(ชื่อผู้รับจ้าง).....ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้รับจ้าง” ได้ทำสัญญาจ้างกับผู้ว่าจ้าง ตามสัญญาเลขที่.....ลงวันที่..... เดือน..... พ.ศ. โดยตามสัญญาดังกล่าวผู้ว่าจ้างจะหักเงิน ประกันผลงานไว้ในอัตราร้อยละ..... (.....%) ของค่าจ้างแต่ละงวดที่ถึงกำหนดจ่ายให้แก่ผู้รับจ้างนั้น

๒. ข้าพเจ้ายินยอมผูกพันตนเป็นผู้ค้ำประกันผู้รับจ้างสำหรับเงินประกันผลงาน ซึ่งผู้ว่าจ้าง ได้หักไว้จากค่าจ้างที่ได้จ่ายให้แก่ผู้รับจ้างตั้งแต่วันที่.....ถึงงวดที่.....เป็นจำนวนเงิน ทั้งสิ้น.....บาท (.....) ซึ่งผู้รับจ้างได้ขอรับคืนไป กล่าวคือหากผู้รับจ้างปฏิบัติบกพร่อง หรือผิดสัญญาข้อใดข้อหนึ่งอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ว่าจ้าง หรือจะต้องรับผิดชอบใช้หนี้แก่ผู้ว่าจ้าง ไม่ว่าจะกรณีใด ข้าพเจ้ายอมชำระเงินค่าเสียหายหรือหนี้ดังกล่าวข้างต้นให้แก่ผู้ว่าจ้างทันทีที่ได้รับแจ้ง เป็นหนังสือจากผู้ว่าจ้าง โดยผู้ว่าจ้างไม่ต้องใช้สิทธิทางศาลก่อน ทั้งนี้ผู้ว่าจ้างไม่มีหน้าที่ต้องพิสูจน์ ถึงข้อบกพร่องดังกล่าวของผู้รับจ้างแต่ประการใดอีกด้วย

๓. หนังสือค้ำประกันนี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันรับเงินประกันผลงานจ้างดังกล่าวข้างต้น จนถึงวันที่..... เดือน..... พ.ศ.(วันจ่ายเงินตามสัญญาจ้างงวดสุดท้าย) และข้าพเจ้าจะไม่เพิกถอนการค้ำประกันภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้

๔. หากผู้ว่าจ้างได้ขยายระยะเวลาให้แก่ผู้รับจ้าง ให้ถือว่าข้าพเจ้าได้ยินยอมในกรณีนั้น ๆ ด้วย โดยให้ขยาย ระยะเวลาการค้ำประกันนี้ออกไปตลอดระยะเวลาที่ผู้ว่าจ้างได้ขยายระยะเวลาให้แก่ผู้รับจ้างดังกล่าวข้างต้น

ข้าพเจ้าได้ลงนามและประทับตราไว้ต่อหน้าพยานเป็นสำคัญ

ลงชื่อ.....ผู้ค้ำประกัน

(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

แบบหนังสือค้ำประกัน

(หลักประกันการรับเงินค่าจ้างก่อนการตรวจรับ)

เลขที่.....

วันที่.....

ข้าพเจ้า.....(ชื่อธนาคาร)..... สำนักงานตั้งอยู่เลขที่..... ถนน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... โดย.....ผู้มีอำนาจลงนาม ผูกพันธนาคาร ขอทำหนังสือค้ำประกันฉบับนี้ให้ไว้ต่อ.....(ชื่อหน่วยงานของรัฐผู้ว่าจ้าง)..... ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้ว่าจ้าง” ดังมีข้อความต่อไปนี้

๑. ตามที่.....(ชื่อผู้รับจ้าง).....ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้รับจ้าง” ได้ทำสัญญากับผู้ว่าจ้าง ตามสัญญาเลขที่.....ลงวันที่..... เดือน..... พ.ศ.ซึ่งผู้รับจ้างได้แสดงเจตนา ที่จะขอรับเงินค่าจ้างก่อนการตรวจรับเสร็จสิ้น นั้น

๒. ข้าพเจ้ายินยอมผูกพันตนในฐานะเป็นลูกหนี้ร่วมโดยไม่มีเงื่อนไขที่จะค้ำประกันผู้รับจ้างสำหรับ เงินค่าจ้าง ซึ่งผู้ว่าจ้างจ่ายให้แก่ผู้รับจ้างตั้งแต่วันที่.....ถึงงวดที่.....เป็นจำนวนเงิน ทั้งสิ้น.....บาท (.....) ซึ่งผู้รับจ้างได้ขอรับไปก่อนการตรวจรับเสร็จสิ้น หากปรากฏ ในภายหลังว่างานจ้างที่ได้ส่งมอบมีความบกพร่องหรือไม่เป็นไปตามสัญญาหรือตามเงื่อนไขอื่น ๆ แนนท่ายสัญญา หรือผู้รับจ้างได้ก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ แก่ผู้ว่าจ้าง หรือจะต้องรับผิดชอบใช้หนี้แก่ผู้ว่าจ้าง ไม่ว่าจะกรณีใด ข้าพเจ้ายอมชำระเงินค่าเสียหายหรือหนี้ดังกล่าวข้างต้นให้แก่ผู้ว่าจ้างทันทีที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือ จากผู้ว่าจ้าง โดยผู้ว่าจ้างไม่จำเป็นต้องเรียกให้ผู้รับจ้างชำระหนี้หรือใช้สิทธิทางศาลก่อน ทั้งนี้ผู้ว่าจ้างไม่มีหน้าที่ ต้องพิสูจน์ถึงข้อบกพร่องดังกล่าวของผู้รับจ้างแต่ประการใดอีกด้วย

๓. หนังสือค้ำประกันนี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่รับเงินค่าพัสดุล่วงหน้าดังกล่าวข้างต้น จนถึงวันที่..... เดือน..... พ.ศ.(วันที่หน่วยงานตรวจรับพัสดุที่ส่งมอบครบถ้วนถูกต้องแล้ว) / (วันที่หน่วยงานตรวจรับงานที่ส่งมอบถูกต้องครบถ้วนแล้ว)..... และข้าพเจ้าจะไม่เพิกถอน การค้ำประกันภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้

๔. หากผู้ว่าจ้างได้ขยายระยะเวลาให้ผู้รับจ้าง ให้ถือว่าข้าพเจ้าได้ยินยอมในกรณีนั้น ๆ ด้วย โดยให้ขยาย ระยะเวลาการค้ำประกันนี้ออกไปตลอดระยะเวลาที่ผู้ว่าจ้างได้ขยายระยะเวลาให้แก่ผู้รับจ้างดังกล่าวข้างต้น

ข้าพเจ้าได้ลงนามและประทับตราไว้ต่อหน้าพยานเป็นสำคัญ

ลงชื่อ.....ผู้ค้ำประกัน

(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

แบบหนังสือค้ำประกัน

(หลักประกันการรับเงินค่าพัสดุก่อนการตรวจรับ)

เลขที่.....

วันที่.....

ข้าพเจ้า.....(ชื่อธนาการ)..... สำนักงานตั้งอยู่เลขที่.....ถนน.....
ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... โดย.....ผู้มีอำนาจ
ลงนามผูกพันธนาการ ขอทำหนังสือค้ำประกันฉบับนี้ให้ไว้ต่อ.....(ชื่อหน่วยงานของรัฐผู้ซื้อ).....
ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้ซื้อ” ดังมีข้อความต่อไปนี้

๑. ตามที่.....(ชื่อผู้ขาย).....ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้ขาย” ได้ทำสัญญากับผู้ซื้อตามสัญญา
เลขที่..... ลงวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ซึ่งผู้ขายได้แสดงเจตนาที่จะขอรับเงินค่าพัสดุก่อนการ
ตรวจรับเสร็จสิ้น นั้น

๒. ข้าพเจ้ายินยอมผูกพันตนในฐานะเป็นลูกหนี้ร่วมโดยไม่มีเงื่อนไขที่จะค้ำประกันผู้ขาย
สำหรับเงินค่าพัสดุ ซึ่งผู้ซื้อจ่ายให้แก่ผู้ขายตั้งแต่วันที่.....ถึงวันที่.....เป็นจำนวนเงิน
ทั้งสิ้น.....บาท (.....) ซึ่งผู้ขายได้ขอรับไปก่อนการตรวจรับเสร็จสิ้น
หากปรากฏในภายหลังว่าพัสดุที่ได้ส่งมอบมีความบกพร่องหรือไม่เป็นไปตามสัญญาหรือตามเงื่อนไขอื่น ๆ
แนบท้ายสัญญา หรือผู้ขายได้ก่อให้เกิดความเสียหายใดแก่ผู้ซื้อ หรือจะต้องรับผิดชอบใช้หนี้แก่ผู้ซื้อไม่ว่ากรณีใด
ข้าพเจ้ายอมชำระเงินค่าเสียหายหรือหนี้ดังกล่าวข้างต้นให้แก่ผู้ซื้อทันทีที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือ
จากผู้ซื้อ โดยผู้ซื้อไม่จำเป็นต้องเรียกให้ผู้ขายชำระหนี้หรือใช้สิทธิทางศาลก่อน ทั้งนี้ผู้ซื้อไม่มีหน้าที่ต้องพิสูจน์
ถึงข้อบกพร่องดังกล่าวของผู้ขายแต่ประการใดอีกด้วย

๓. หนังสือค้ำประกันนี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันรับเงินค่าพัสดุก่อนการตรวจรับดังกล่าวข้างต้น
จนถึงวันที่..... เดือน..... พ.ศ. (วันที่หน่วยงานตรวจรับพัสดุที่ส่งมอบครบถ้วนถูกต้องแล้ว)
/ (วันที่หน่วยงานตรวจรับงานที่ส่งมอบถูกต้องครบถ้วนแล้ว)..... และข้าพเจ้าจะไม่เพิกถอนการค้ำประกัน
ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้

๔. หากผู้ซื้อได้ขยายระยะเวลาให้ผู้ขาย ให้ถือว่าข้าพเจ้าได้ยินยอมในกรณีนั้น ๆ ด้วย โดยให้ขยาย
ระยะเวลาการค้ำประกันนี้ออกไปตลอดระยะเวลาที่ผู้ซื้อได้ขยายระยะเวลาให้แก่ผู้ขายดังกล่าวข้างต้น

ข้าพเจ้าได้ลงนามและประทับตราไว้ต่อหน้าพยานเป็นสำคัญ

ลงชื่อ.....ผู้ค้ำประกัน

(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

สำหรับเจ้าหน้าที่ธนาคาร

ได้ออกหนังสือค้ำประกันแล้ว เลขที่ _____	Above EVP/EVP	FAVP	MGR	RM	FAVP	MGR	Maker

สำนักงาน / สาขา _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ข้าพเจ้า(ระบุ:บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล) _____

บัตรประจำตัวประชาชน/ทะเบียนนิติบุคคลเลขที่ _____ อายุ (เฉพาะบุคคลธรรมดา) _____ ปี สัญชาติ _____

บ้านเรือน/สำนักงานตั้งอยู่เลขที่ _____ โทรศัพท์ _____

(ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า "ผู้ขอ" ซึ่งได้รับอนุมัติวงเงินออกหนังสือค้ำประกันจากธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า "ธนาคาร") และเป็นเจ้าของบัญชีเงินฝากประเภท _____ บัญชีเลขที่ _____ สำนักงาน/สาขา _____ มีความประสงค์จะให้ธนาคารดำเนินการดังต่อไปนี้

 ออกหนังสือค้ำประกันเพื่อค้ำประกันหนี้ของ _____

ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า "ลูกหนี้" ที่ได้ทำ _____

ไว้กับ _____

ภายใต้วงเงิน _____ (_____ ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า "ผู้รับประโยชน์")

 มีกำหนดตั้งแต่วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____ ถึงวันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

และระยะเวลาการค้ำประกันดังกล่าวอาจขยายออกไปตามระยะเวลาที่ผู้รับประโยชน์ได้ผ่อนเวลาชำระหนี้ หรือผ่อนผันการปฏิบัติตามเงื่อนไขสัญญาให้แก่ลูกหนี้ โดยได้รับความยินยอมจากธนาคาร

 ไม่มีกำหนดระยะเวลา นับตั้งแต่วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____ เป็นต้นไป

 ต่ออายุ/เปลี่ยนแปลงเงื่อนไขของหนังสือค้ำประกันเลขที่ _____ ฉบับลงวันที่ _____

 ต่ออายุหนังสือค้ำประกันฉบับดังกล่าวออกไปจนถึงวันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

 เพิ่มวงเงินหนังสือค้ำประกันอีก _____ (_____)

รวมเป็นวงเงินหนังสือค้ำประกันทั้งสิ้น _____ (_____)

นับแต่วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____ เป็นต้นไป

 ขอเปลี่ยนแปลง _____

ในการออกหนังสือค้ำประกันตามคำขอให้ธนาคารออกหนังสือค้ำประกันหรือต่ออายุ/เปลี่ยนแปลงเงื่อนไขของหนังสือค้ำประกันฉบับนี้ ผู้ขอประสงค์ให้ธนาคารใช้แบบฟอร์มหนังสือค้ำประกันฉบับนี้ ซึ่งผู้ขอรับทราบและตกลงยินยอมตามข้อความทั้งหมดของแบบฟอร์มหนังสือค้ำประกันดังกล่าว และได้มอบให้ _____

เป็นผู้ติดต่อและขอรับต้นฉบับหนังสือค้ำประกันที่ได้ออกตามคำขอฉบับนี้จากธนาคาร (*กรณีที่ไม่ใช่แบบฟอร์มหนังสือค้ำประกันทางอิเล็กทรอนิกส์)

 แบบฟอร์มหนังสือค้ำประกันของธนาคาร ไทย อังกฤษ

 แบบฟอร์มหนังสือค้ำประกันของผู้รับประโยชน์ที่แนบท้ายคำขอฉบับนี้ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของคำขอฉบับนี้ด้วย

 แบบฟอร์มหนังสือค้ำประกันทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ดำเนินการผ่านระบบการจัดทำหนังสือค้ำประกันด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้รับประโยชน์ได้ทำข้อตกลงไว้กับธนาคารแล้ว หรือจะได้มีการแก้ไข เปลี่ยนแปลงต่อไปในภายหลังซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคำขอฉบับนี้ด้วย

ผู้ขอและ/หรือลูกหนี้ได้อ่านและเข้าใจข้อความในคำขอฉบับนี้ พร้อมทั้งข้อกำหนดและเงื่อนไขข้อตกลงของคำขอให้ธนาคารออกหนังสือค้ำประกัน ที่แนบท้ายคำขอฉบับนี้และถือเป็นส่วนหนึ่งของคำขอฉบับนี้โดยตลอดแล้ว ซึ่งผู้ขอและ/หรือลูกหนี้ยินยอมให้ธนาคารใช้ข้อกำหนดและเงื่อนไขข้อตกลงตามคำขอฉบับนี้เป็นหลักฐานฟ้องร้อง บังคับคดีแก่ผู้ขอและ/หรือลูกหนี้ได้ โดยผู้ขอและ/หรือลูกหนี้จะไม่โต้แย้งหรือยกข้อต่อสู้ใดๆ กับธนาคารทั้งสิ้น

กรณีผู้ขอและลูกหนี้เป็นบุคคลเดียวกัน	กรณีผู้ขอมิได้เป็นบุคคลเดียวกับลูกหนี้
ลงชื่อ _____ ผู้ขอ/ลูกหนี้ (_____)	ลงชื่อ _____ ผู้ขอ (_____)
	ลงชื่อ _____ ลูกหนี้ (_____)

ข้อ 1. ผู้ขอตกลงยินยอมชำระค่าธรรมเนียมการออกหนังสือคำประกัน ค่าบริการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ค่าอากร และค่าใช้จ่ายใดๆ เกี่ยวกับ การคำประกันดังกล่าวให้แก่ธนาคารตามระเบียบ หลักเกณฑ์และประเพณีปฏิบัติของธนาคาร ในกรณีที่หนังสือคำประกันของธนาคารไม่มีกำหนดระยะเวลา หรือมีกำหนดระยะเวลาแต่พ้นกำหนดระยะเวลานั้นแล้วผู้ขอยินยอมชำระค่าธรรมเนียมการออกหนังสือคำประกัน ค่าบริการ และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ให้แก่ธนาคารตามระเบียบ หลักเกณฑ์และประเพณีปฏิบัติของธนาคารจนกว่าผู้ขอจะนำต้นฉบับหนังสือคำประกันมาคืนธนาคาร หรือผู้รับประโยชน์หนังสือ หรือส่งข้อมูลในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีอื่นใดที่ผู้รับประโยชน์และธนาคารได้ตกลงกันแจ้งยกเลิกการผูกพันตามภาวะคำประกัน หรือยืนยันว่าธนาคารหมดภาระผูกพัน และไม่มีควมรับผิดชอบตามหนังสือคำประกันแล้ว ทั้งนี้ ผู้ขอรับทราบและยอมรับว่าค่าธรรมเนียม ค่าบริการ และค่าใช้จ่ายดังกล่าวธนาคารมีสิทธิที่จะเปลี่ยนแปลงได้ โดยไม่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้าหรือชี้แจงเหตุผลต่อผู้ขอแต่อย่างใด และผู้ขอตกลงชำระค่าธรรมเนียม ค่าบริการ และค่าใช้จ่ายให้แก่ธนาคารในอัตราที่เปลี่ยนแปลงนั้น โดยจะไม่ได้แย้งคัดค้านใดๆ ทั้งสิ้น ในกรณีที่ผู้ขอ นำหนังสือคำประกันมาคืนธนาคาร หรือผู้รับประโยชน์ได้แจ้งยกเลิกการผูกพันตามภาวะคำประกัน หรือแจ้งยืนยันว่าธนาคารหมดภาระผูกพันและไม่มีควมรับผิดชอบตามหนังสือคำประกันที่กล่าวข้างต้นก่อนกำหนดเวลาที่ธนาคารได้เรียกเก็บค่าธรรมเนียม ผู้ขอรับทราบว่าผู้ขอไม่มีสิทธิได้รับคืนค่าธรรมเนียม ค่าบริการ และค่าใช้จ่ายใดๆ จากธนาคาร อนึ่ง ผู้ขอรับทราบว่าธนาคารมีสิทธิที่จะไม่เข้าทำการคำประกันตามคำขอของผู้ขอ หากผู้ขอค้างชำระเงินค่าธรรมเนียม ค่าบริการ และค่าใช้จ่ายตามที่กล่าวข้างต้น

ข้อ 2. ในกรณีที่ผู้ขอได้ขอให้ธนาคารออกหนังสือคำประกันทางอิเล็กทรอนิกส์ ผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ที่รับทราบและยินยอมตามข้อความทั้งหมดของหนังสือคำประกันทางอิเล็กทรอนิกส์ ดังกล่าว พร้อมทั้งตกลงรับผิดชอบและ/หรือชำระหนี้เนื่องจากการคำประกันที่ธนาคารได้ออกหนังสือคำประกัน ตามคำขอฉบับนี้ ทั้งนี้ ผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ที่ตกลงและยอมรับว่า ข้อมูลและหนังสือคำประกันที่ได้ออกและมีการรับส่งระหว่างผู้รับประโยชน์และธนาคาร ผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์นั้นเป็นการออกหนังสือคำประกันตามความประสงค์ของผู้ขอซึ่งสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินการทางกฎหมายได้ แม้ว่าข้อมูลและหนังสือคำประกันดังกล่าวจะอยู่ในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ตาม ในกรณีที่ระบบคอมพิวเตอร์ หรือระบบการติดต่อสื่อสารระหว่างธนาคารและผู้รับประโยชน์ หรือระบบไฟฟ้าระบบการติดต่อสื่อสารโทรคมนาคม หรือระบบอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการคำประกันของธนาคารตามที่ระบุไว้ในคำขอฉบับนี้ ขาด ขัดข้อง อยู่ระหว่างการซ่อมแซม หรือปิดระบบชั่วคราวเพื่อการบำรุงรักษาเป็นเหตุให้ธนาคารไม่สามารถดำเนินการเกี่ยวกับการคำประกันได้ ผู้ขอตกลงจะไม่ยกเหตุขัดข้องดังกล่าวมาเป็นข้อเรียกร้องให้ธนาคารต้องรับผิดชอบแต่อย่างใด

ข้อ 3. ในกรณีที่ผู้รับประโยชน์เรียกร้องให้ธนาคารชำระเงินโดยอ้างสิทธิตามหนังสือคำประกันที่ออกตามคำขอฉบับนี้ ผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ที่ตกลงให้อยู่ในดุลพินิจของธนาคาร ที่จะพิจารณาชำระเงินตามที่ผู้รับประโยชน์เรียกร้องได้โดยไม่ต้องแจ้งให้ผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ที่รับทราบก่อน และไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ โดยไม่ต้องคำนึงว่าผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ยังมีชีวิตอยู่ หรือได้แจ้งให้ธนาคารระงับ หรือชะลอการชำระเงินตามที่ผู้รับประโยชน์เรียกร้องหรือไม่ก็ตาม หากผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์และผู้ถือธนาคารมีข้อต่อสู้ใดๆ กับผู้รับประโยชน์ รวมถึงข้อต่อสู้เกี่ยวกับความสมบูรณ์ ความถูกต้องและการมีผลใช้บังคับของข้อความในหนังสือคำประกัน หรือข้อต่อสู้ใดๆ ตามกฎหมาย ให้ถือว่าเป็นสิทธิและดุลพินิจของธนาคารแต่เพียงผู้เดียวที่จะยกข้อต่อสู้ดังกล่าวขึ้นต่อสู้หรือไม่ก็ได้ โดยผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ที่ประสงค์จะโต้แย้ง หรือต่อสู้ใดๆ กับธนาคารด้วยเหตุที่ธนาคารไม่ยกข้อต่อสู้ขึ้น ทั้งนี้ เมื่อธนาคารได้ชำระเงินไปตามคำเรียกร้องของผู้รับประโยชน์ไม่ว่าจะชำระเต็มจำนวน หรือบางส่วน ไม่ว่าจะชำระดอกเบี้ยด้วยหรือไม่ก็ตาม ผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ ตกลงชำระเงินคืนให้แก่ธนาคารพร้อมดอกเบี้ยที่คิดในอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่ธนาคารประกาศเรียกเก็บกรณีลูกหนี้ผิดเงื่อนไขหรือผิดนัดชำระหนี้ตามประกาศของธนาคารซึ่งในวันทำคำขอฉบับนี้ อัตราดอกเบี้ยสูงสุดกรณีผิดนัดปฏิบัติผิดเงื่อนไขหรือผิดนัดชำระหนี้สำหรับกลุ่มลูกค้าสินเชื่อเพื่อการประกอบธุรกิจสำหรับลูกค้าธุรกิจ SME เท่ากับ MRR บวกด้วยร้อยละ 7 ต่อปี (ซึ่งคำนวณมาจากอัตราดอกเบี้ยสูงสุดกรณีผิดนัดตามประกาศของธนาคาร (MRR+4%) บวกเพิ่มอีกร้อยละ 3 ต่อปี) และอัตราดอกเบี้ยสูงสุดกรณีผิดนัดชำระหนี้สำหรับกลุ่มลูกค้าสินเชื่อเพื่อการประกอบธุรกิจสำหรับลูกค้าธุรกิจขนาดใหญ่เป็นไปตามประกาศของธนาคาร โดยคำนวณนับแต่วันที่ธนาคารได้ชำระเงินให้แก่ผู้รับประโยชน์เป็นต้นไปจนถึงวันที่ธนาคารได้รับชำระหนี้เสร็จสิ้น ซึ่งธนาคารอาจประกาศเปลี่ยนแปลงได้ในภายหลังตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนดไว้ และผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ยินยอมขอใช้ค่าเสียหาย และค่าใช้จ่ายทั้งหลายอันเนื่องจากการผิดนัดชำระหนี้ของผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการเตือนเรียกร้องทวงถาม ดำเนินคดี และบังคับชำระหนี้จนเต็มจำนวนด้วย หากผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ได้รับความเสียหาย จากการถือปฏิบัติหรือการบังคับตามคำขอนี้ ผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์จะไปเรียกร้องกล่าวหาแก่ผู้รับประโยชน์ หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องเป็นอีกเรื่องหนึ่งต่างหาก รวมทั้งผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ยินยอมสละสิทธิที่จะเรียกร้องใดๆ จากธนาคารทั้งสิ้น

ข้อ 4. ในกรณีที่มีความประสงค์จะต่ออายุหนังสือคำประกัน หรือเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญประการอื่นของหนังสือคำประกันที่ธนาคารออกตามคำขอฉบับนี้ โดยผู้ขอยินยอมเสียค่าธรรมเนียม ค่าบริการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ค่าอากร และค่าใช้จ่ายใดๆ เกี่ยวกับการคำประกันตามระเบียบ หลักเกณฑ์ และประเพณีปฏิบัติของธนาคาร

ข้อ 5. ถ้าผู้ขอไม่ชำระค่าธรรมเนียม ค่าบริการ ค่าใช้จ่าย และภาระหนี้ใดๆ ของผู้ขอตามคำขอฉบับนี้คืนให้แก่ธนาคารจนครบถ้วน ผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ยินยอม ให้ธนาคารหักเงินจากบัญชีเงินฝากที่กล่าวข้างต้น หรือบัญชีเงินฝาก หรือบัญชีอื่นใดที่ผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์มีอยู่กับธนาคาร หรือหักกลบลบหนี้กับเงินใดๆ ที่ธนาคารพึงต้องชำระให้แก่ผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ได้ทันทีตามที่ธนาคารเห็นสมควรโดยไม่ต้องแจ้งให้ผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ที่รับทราบก่อนเพื่อนำไปชำระค่าธรรมเนียม ค่าบริการ ค่าใช้จ่าย และ/หรือภาระหนี้ใดๆ ของผู้ขอที่ค้างชำระตามคำขอฉบับนี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนก็ได้ทันทีตามที่ธนาคารเห็นสมควรโดยไม่ต้องแจ้งให้ผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ที่รับทราบก่อน และ ในกรณีที่เงินในบัญชีทุกประเภท หรือเงินที่ธนาคารต้องจ่ายให้แก่ผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์มีไม่เพียงพอให้หักชำระได้ ผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ยินยอมให้ธนาคารนำค่าธรรมเนียม ค่าบริการ ค่าใช้จ่าย และ/หรือภาระหนี้ใดๆ ที่ผู้ขอต้องชำระให้แก่ธนาคารไปลดรายการในบัญชีเงินฝากกระแสรายวันของ ผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ที่มีอยู่กับธนาคารเพื่อให้เป็นหนี้เบิกเงินเกินบัญชีได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์จะไม่มีสัญญาเบิกเงินเกินบัญชีไว้กับธนาคารหรือไม่ก็ตาม และผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ยินยอมเสียดอกเบี้ยให้แก่ธนาคารในอัตราที่ระบุไว้ในคำขอเปิดบัญชีเงินฝากกระแสรายวันหรือตามสัญญาเบิกเงินเกินบัญชีแล้วแต่กรณี

ข้อ 6. กรณีที่ได้มีการมอบหลักประกันไว้ให้แก่ธนาคารเพื่อเป็นประกันการที่ธนาคารได้ออกหนังสือคำประกันตามคำขอฉบับนี้ ผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ ตกลงและรับทราบว่า หากต่อไปภายหลังธนาคารพิจารณาเห็นว่าหลักประกันที่ได้มอบไว้ให้แก่ธนาคารมีมูลค่าลดลงไม่ครอบคลุมวงเงินความรับผิด หรือภาระหนี้ทั้งหมดที่ผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์มีกับธนาคาร เนื่องจากการลดของราคาประเมินทรัพย์สินที่เป็นประกันก็ได้ หรือการที่ธนาคารได้ยินยอมให้ปลดหลักประกันบางส่วนก็ได้ ผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ที่ตกลงนำทรัพย์สินอื่นที่ได้รับความเห็นชอบจากธนาคาร มาวางเป็นหลักประกันเพิ่มเติมเพื่อให้เพียงพอสำหรับการชำระหนี้ทั้งหมดให้แก่ธนาคารตามที่ธนาคารได้แจ้งให้ผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ที่รับทราบ

ข้อ 7. ผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ตกลงยินยอมให้ธนาคารโอนสิทธิและหน้าที่ตามคำขอฉบับนี้ รวมทั้งโอนสิทธิจำนอง จำนำ คำประกัน หรือสิทธิ ในหลักประกันอื่นใดไม่ว่าทั้งหมด หรือแต่บางส่วนให้แก่บุคคลอื่นเมื่อใดก็ได้ตามที่ธนาคารเห็นสมควร โดยธนาคารเพียงแต่บอกกล่าวให้ผู้ขอทราบ

ข้อ 8. ผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ที่ตกลงยินยอมให้ธนาคารเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตลอดจนข้อมูลอื่นๆ ของผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ที่ตาม คำขอฉบับนี้สัญญาหลักประกัน หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องตามคำขอฉบับนี้ให้แก่ผู้รับโอนสิทธิของธนาคาร หรือบุคคลอื่นได้ตามที่ธนาคารเห็นสมควร หรือเห็นว่าเป็นประโยชน์แก่ผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ในกรณีที่จะได้รับข้อเสนอเกี่ยวกับสินเชื่อหรือบริการต่างๆ

ข้อ 9. ผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ตกลงร่วมกันผูกพันตามเงื่อนไขของคำขอฉบับนี้ทุกประการ และตกลงยินยอมให้ถือว่าภาระหนี้อันเกิดจากการขอให้ธนาคารออกหนังสือคำประกันตามคำขอฉบับนี้เป็นภาระหนี้ที่ผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์จะต้องรับผิดชอบร่วมกันต่อธนาคารในแบบลูกหนี้ร่วมจนกว่าธนาคารจะได้รับชำระหนี้จนเสร็จสิ้น รวมทั้งขอสละข้อต่อสู้และผู้ขอจะไม่ยกเหตุ และผลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ตามมาตรา 293 และ 294 มาเป็นเหตุปลดปล่อยความรับผิดชอบของผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ที่มีอยู่กับธนาคารด้วยประการใดๆ ทั้งสิ้น

ข้อ 10. เมื่อผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ให้ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นใดแก่ธนาคาร (ก) ผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์รับรองที่จะตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลส่วนบุคคลอื่นที่ผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ให้แก่ธนาคารและแจ้งธนาคารถึงความเปลี่ยนแปลงของข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้ให้ไว้ (ข) ผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ รับรองว่า ผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ ได้รับความยินยอม หรือสามารถอาศัยฐานทางกฎหมายอื่นสำหรับการเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผย และ/หรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวตามกฎหมายที่ใช้บังคับ (ค) ผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์รับรองว่า ผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์นี้ได้แจ้งประกาศการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของธนาคารแก่บุคคลดังกล่าวแล้ว และ (ง) ผู้ขอและผู้ถือสิทธิ์ รับรองว่า ธนาคารสามารถเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผย และ/หรือโอน ข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในประกาศการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของธนาคาร ซึ่งอาจมีการแก้ไขเป็นครั้งคราว ซึ่งรวมถึงวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในคำขอฉบับนี้

ข้อ 11. บรรดาหนังสือติดต่อ ทวงถาม และ/หรือหนังสือบอกกล่าวทั้งหลายที่ส่งให้แก่ผู้ขอเพื่อปฏิบัติตามสัญญาหรือบอกกล่าวบังคับจำนอง หรือเพื่อบังคับชำระหนี้เอาจากหลักประกัน (ถ้ามี) ไม่ว่าจะส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนหรือไม่ลงทะเบียน หรือนำส่งโดยบุคคลใด ถ้าหากได้ส่งไปยังสถานที่ที่อยู่ของ ผู้ขอตามที่ระบุไว้ในคำขอฉบับนี้ ไม่ว่าที่อยู่ดังกล่าวได้มีการเปลี่ยนแปลงไปหรือถูกรื้อถอนไป โดยผู้ขอไม่ได้แจ้งการเปลี่ยนแปลงหรือการรื้อถอนนั้นเป็นหนังสือต่อธนาคารก็ดี หรือส่งให้ไม่ได้เพราะหาสถานที่ที่อยู่ที่ระบุไว้ข้างต้นนั้นไม่พบก็ดี ให้ถือว่าผู้ขอได้รับและทราบหนังสือติดต่อ ทวงถาม และ/หรือหนังสือบอกกล่าวของธนาคารแล้วโดยชอบ

• สามารถอ่านประกาศการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของธนาคารได้ที่ www.krungsri.com/pdpa/privacy-notice-th

[หัวกระดาษ ของผู้รับหนังสือค้ำประกัน]

วันที่ _____

เรียน กรรมการผู้จัดการ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย

เรื่อง แจ้งปลดภาระการค้ำประกันตามหนังสือค้ำประกันของธนาคาร

ตามที่ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย (“ธนาคาร”) ได้ออกหนังสือค้ำประกัน จำนวน _____ ฉบับ
เพื่อค้ำประกัน (ชื่อลูกค้า) _____

ไว้ต่อ _____ (“ผู้รับหนังสือค้ำประกัน”)

โดยมีรายละเอียดของหนังสือค้ำประกันแต่ละฉบับปรากฏ ดังนี้

1. หนังสือค้ำประกันเลขที่ _____ ลงวันที่ _____
จำนวนเงิน _____ บาท (_____)

2. หนังสือค้ำประกันเลขที่ _____ ลงวันที่ _____
จำนวนเงิน _____ บาท (_____)

3. หนังสือค้ำประกันเลขที่ _____ ลงวันที่ _____
จำนวนเงิน _____ บาท (_____)

4. หนังสือค้ำประกันเลขที่ _____ ลงวันที่ _____
จำนวนเงิน _____ บาท (_____)

5. หนังสือค้ำประกันเลขที่ _____ ลงวันที่ _____
จำนวนเงิน _____ บาท (_____)

โดยหนังสือฉบับนี้ ข้าพเจ้า _____

โดย _____ ผู้มีอำนาจกระทำการแทน ขอแจ้งให้ธนาคารทราบว่าธนาคารไม่มีภาระ
การค้ำประกันตามหนังสือค้ำประกันแต่ละฉบับดังกล่าวแล้ว แม้จะไม่ได้ทำการคืนต้นฉบับหนังสือค้ำประกัน
ดังกล่าวมายังธนาคารก็ตาม

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ _____ ผู้รับหนังสือค้ำประกัน
(โดย _____)

เจ้าหน้าที่สาขา

ผู้ดูแลความสัมพันธ์